

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljano, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni »Doberdoba« v Goveu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni »Slovenija« pod Vojskim pri Idriji, do 8. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

ZVESTO PO ISTI POTI

(Dr. Joža Vilfan odgovarja na vprašanja našega glavnega urednika ob današnjem slavlju Primorske)

Primorska praznuje danes 35-letnico odločitve o priključitvi k Jugoslaviji. Narodnoosvobodilni svet za Primorsko Slovenijo, kateremu je predsedoval dr. Joža Vilfan, je 11. septembra 1943 na svoji ustanovitveni seji izdal proglas primorskim Slovincem, ki razglasa Slovensko primorje za del svobodne Slovenije in Jugoslavije. 16. septembra je to odločitev Narodnoosvobodilnega sveta za Primorsko Slovenijo sprejel in potrdil Vrhovni plenem Osvobodilne fronte slovenskega naroda, 29. novembra istega leta pa je tej odločitvi dalo uradni pečat predsedstvo Proletarskega sveta narodne osvoboditve Jugoslavije.

— To so bila zgodovinska dejanja, ki so se prej kot izpolnjevanje programa Osvobodilne fronte slovenskega naroda pomenila izpolnjevanje z bojem potrjene volje primorskih Slovincem med dvema vojnama la med NOB. Kakšni so danes po 35 letih tvoji občutki, občutki enega od vodilnih političnih akterjev tistega časa?

— Omenjaš proglas Narodnoosvobodilnega sveta za Primorsko Slovenijo z ustanovitvene seje 11. septembra 1943. Šel sem ponj v arhiv. Pri branju sedaj me je prevzel dvojni občutek, se sprožil dui misli: Sreča, da sem doživel kapitulacijo Italije na primorskih tleh in, če hočeš, tudi ponos, da sem bil v tistih dneh sredi našega dogajanja. Po drugi strani pa se mi zdi, da se nam, ko smo proglas sestavljali, ni posrečilo zajeti in izraziti tega, kar je pretresalo takrat duše naših ljudi. Ni sledu — ali morja — blede sledi zmagoslavja, ki je preplavaljo vso Primorsko; za doživenja, da pa smo mi, ki smo bili toliko časa ponizivani in teptani, tisti, ki ostajamo in gledamo, kako bežijo včerajšnji oblastniki in njevanje našega vodstva nad tem, kako jih izvajamo, vedno budno. In tako je bilo naravno, da je med člani Narodnoosvobodilnega sveta bil tudi Ferdinand Marega, delavec iz trških ladjedelnic.

Ne morem popisati, kako veličastno je bilo, ko je, mislim, prav Marega pripeljal svoje tovariše — gotovo sto — iz Trčica v partizane. Naši so določili mene, da jih sprejemim in pozdravim neke pod Vogrskim, kjer smo takrat bili. Še nikdar mi ni italijanska tako tekla kot takrat. Navdušenje me je kar neslo. Članstvo Marega v NOS ni bilo taktična poteza, je bilo ugotavljanje dejstva, da se skupaj borimo. Zamisel avtonomije za Italijane, ki bodo kot manjšina ostali na naši zemlji, v odluku Vrhovnega plenuma — naš proglas je govoril samo o skupnem boju — je bila rojena iz demokratičnega bista našega boja. Poimovanje države kot države vladajočega naroda, ki pogoltna tako ali drugače, s tako imenovano naravno asimilacijo ali s silo druge narode ali njihove dele, je globoko nedemokratično. Mi pa smo se bavljali za demokracijo, za svet, kjer, med drugim, ne bo vladajočih narodov, kjer bodo narodi enakovrni.

Brez dvoma je avtonomija v odluku Vrhovnega plenuma bila izpolnitev reševanja nacionalnega vprašanja v Jugoslaviji in tudi etapa v nastajanju in razvijanju naše predstave o manjšinah kot elementu sožitja in zblizevanja med narodi. Ves povojni razvoj v Evropi, mislim predvsem na Zapadno Evropo, pa kaže, kako se ponos rušijo zgradbe po napoleonski Franciji posnetih centralističnih, na silo enonacionalnih držav. Seveda, gre pa za dolgotrajne procese, gre za demokratizacijo vsega življenja, za novo družbo.

— 33 let je že dolga doba, pa vendar ne tako dolga, da ne bi še bili živi spomini na težki, skoraj dve leti trajajoči boj po teh zgodovinskih sklepih do končne zmagaje maja 1945. Primorsko ljudstvo je v tem razdobju izpisalo čudovite strani domovinske ljubezni in heroizma. Vse to si sam doživljal. Toda zmaga je pomenila tudi dediščino pogoršle in predvojne gospodarske socialne in kulturne zaostalosti. Kako ocenjuješ povojni razvoj Primorske na vseh področjih družbenega življenja?

— Odgovor na to vprašanje je lahko kratak — pogled Novo Gorico, Sežano in Koper! Imenujem namena samo ta tri naša mesta, ker leže neposredno na meji ali v njeni neposredni bližini. Lahko smo ponosni nanje, lahko smo zadovoljni z njimi. Popravljanje škode, ki jo je povzročilo četrstoletnje tuje vladavine, škode, ki nam jo je napravila nenaravno potegnjena meja in razvijanje s časom v korak — ogromno je bilo doseženega. Seveda, burni razvoj nosi s seboj tudi svoje probleme. Zelo me je impresionalen program Nove Gorice za izgradnjo kulturnega centra, ki govori o tem, kako nismo utegnili ob silovitih naporih za gospodarski razvoj dovolj napraviti za kulturo. Toda, zopet, pogled po drugi strani novogoriškega bolnišnice in bolnico, ki raste ob Izoli!

— Osvoboditev je v začetku našega slovenskega narodnostno ozemlje do njegovih skrajnih zahodnih robov. Potem smo bili priče interesnih igr velikih zaveznikov in mirovna pogodba je začrtala drugačne meje od onih, ki jih označuje geografski pojem Slovenskega primorja. Dolga povojna leta so bila leta krize v meddržavnih odnosih in tudi v sožitju. Bila pa so tudi leta počasnega in napornega doma »vztrajnega« zorenja novih časov, novih odnosov. Kako ocenjuješ to zorenje in današnje odnose od odprtja meji s stališča zunanje in notranje politike SFRJ ter listine iz Helsinkov in boegrajske konference?

— Kot potrditev jugoslovanske politike, kot potrditev njene pravilnosti in uspešnosti.

Dr. Joža Vilfan

kako nam njihova vojska izroča orožje, zavesti, da smo podrl imperiistične meje in da smo sedaj ena z ostalimi Slovenci; pripravljene so na zadnji žrtvi, in to že v trenutku, ko so tisoči mladih ljudi, ki niso imeli drugega kot svoje roke in hrabro srce, sklenili obroč okrog Gorice.

Na srečo je Vrhovni plenem OF, naše vodstvo, s svojim sklepom od 16. septembra 1943 o priključitvi Primorske k Sloveniji in s tem k Jugoslaviji, izrazilo naravnost, jasno in odločno, kar je bila resnična in prava vsebina vsega dogajanja na Primorskem v tistih dneh in kar je naš proglas tako nepopolno povedal. Spominjam se viharnega navdušenja, ko sem, menda isti dan, mogel na zborovanju v Ajdovščini oznaniti vest o sklepu Vrhovnega plenuma, ki nam jo je bil prisel Primoz, ki je prav pred pričetkom zborovanja na svojem znamenitem aviončku priletel s sedeža našega vodstva na Dolenjskem.

In potem sklep Avnoja, ali morja njegovega predsedstva, kakor praviš ti... Potrdil je našo vero, da za nami stoji vsa Jugoslavija.

Moji občutki danes so sprito povodnega predvsem občutki globoke spoštovanja do naših ljudi, neomajne vere v njih; nezmanjšanega občudovanja tovarišev, ki so naš boj vodili; občutki obveznosti, da ostanemo zvesti ciljem, ki so nas takrat navedli.

— Tako v kongresu Narodnoosvobodilnega sveta za Primorsko Slovenijo kot v sklepu Vrhovnega plenuma OF je govor o avtonomiji italijanske narodne manjšine, ki bo prišla v okvir nove federativne Jugoslavije, in v odbor Narodnoosvobodilnega sveta za Primorsko Slovenijo so bili že ob njegovi ustanovitvi vključeni tudi predstavniki Italijanov. Mislim, da so v tem že osnove za načelni odnos do vprašanja in vloge narodnih manjšin kot elementa sožitja in zblizevanja med narodi. Kaj praviš k temu in k razvoju tega vprašanja do danes?

— Na narodnoosvobodilni boj je nujno bil tudi antifašistični boj in tako bil sestaven del antifašistične boja evropskih narodov. Premagati fašizem je bila skupna naloga demokratskih sil. Od tod naravnost našega boja od vsega začetka na sodelovanje z demokratskimi Italijani in v Furlani v naših krajih. Direktive su v tem oziru bile jasne in kategorične, nadzoro-

PO SKORAJ DVEH TEDNIH POGAJANJ

V CAMP DAVIDU SE DANES ZAKLJUČI TRISTRANSKI VRH

Še vedno nesoglasja o pomembnih vprašanjih - V zadnjih urah naj bi Carter, Sadat in Begin skušali rešiti srečanje pred polomom

NEW YORK — Potem ko je včeraj zvečer uradni glasnik Jody Powell naznanil, da se vrh v Camp Davidu končuje danes, je dodal: »Okrog pomembnih vprašanj se stališča še vedno razhajajo in je nemogoče povedati, če bodo to preostili v prihodnjih štirindvajsetih urah.« Powell je še naglasil, da so dosegli napredek okrog drugih važnih vprašanj in da bodo do zadnjega nadaljevali z naporji, srečanje pa naj bi se zaključilo z objavo enega ali več dokumentov. V bistvu torej ni povedal nič takega, kar se ne bi že vedelo in kar ne daje prevelikega upanja, da bo prizadevanje ameriškega predsednika Carterja kronal uspeh.

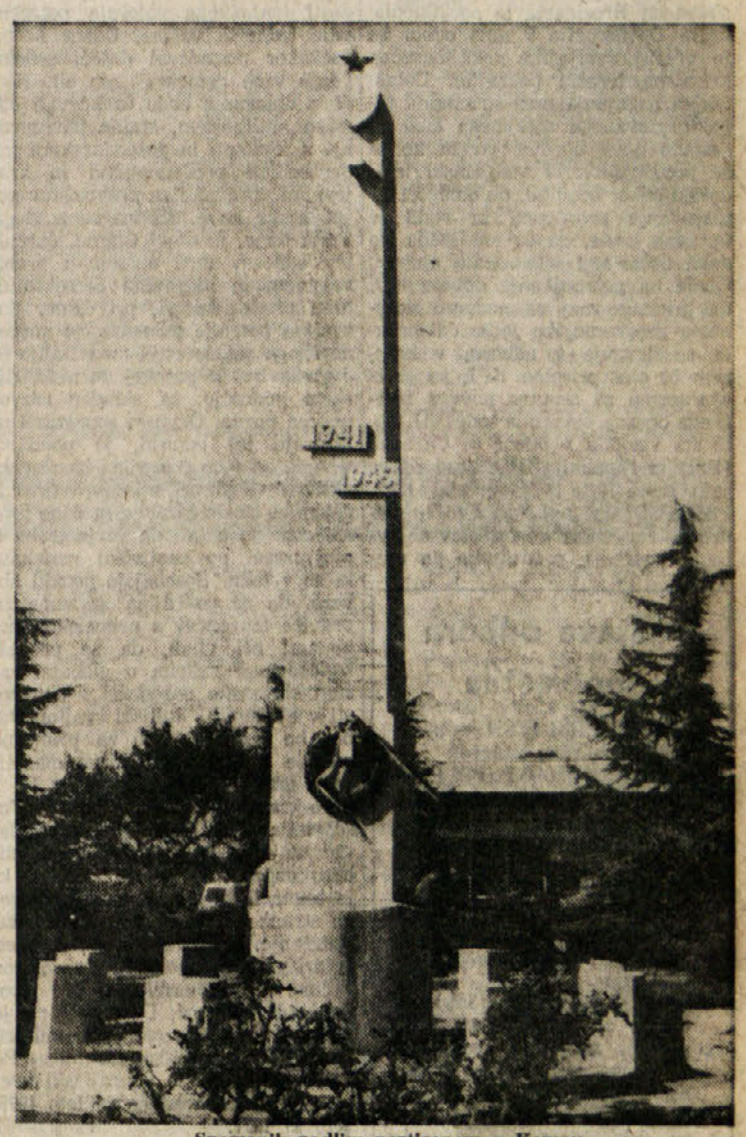
Čeprav ni mogoče (vegeti) dokončne ocene, pa poročila iz neuradnih krogov in časopisja navajajo k skrajnemu pesimizmu. Še pred dvema dnevmoma so naglasili, da Sadat namerava sploh zapustiti Camp David, čeprav so to takoj demantirali.

Izredno intenzivna pogajanja se nadaljujejo brez premora, da bi dosegli vsaj tisti najmanjši sporazum, brez katerega Sadat ne more zapustiti Amerike, saj bi ne sponžl zadal prevelik udarec njegovemu itak omanjenemu položaju v arabskem svetu, prav tak udarec pa bi predstavljal tudi za Carterja.

Kot poudarja »Washington Post«, naj bi v teh zadnjih urah, ko so se tudi osebni odnosi med Begi-

veljavite ljudske identitete. Ta spomenik pa je dokaz enotnosti, za utrditev katere so darovali svoja življenja ljudje različnega političnega prepričanja, jezika in tradicij. Omenil je potrebo po čim tesnejšem mednarodnem sodelovanju v borbi proti nasilju in v tem okviru naglasil pomen, ki ga imajo osimski sporazumi, ki so se porodili iz sporazumevanja, ki se je spontano ustvarilo med obmejnimi prebivalstvom. »Polet tega, je zaključil Comelli, da sporazum enkrat za vselej odstranjuje vse, kar je povezano z drugo svetovno vojno, uvaja nove prijeme za sodelovanje. Ti prijemi pa bodo služili kot zgled za metodo, ki se je moramo posluževati, da bomo lahko še nadaljevali s sporazumevanjem in odpravljanjem napetosti. Pomen takega sporazumevanja pa bo prešel naše meje in vključeval Evropo in ne samo Evropo.«

Popoldne je sledil bogat kulturni spored, na katerem so sodelovali godba na pihala železarne iz Jesenic in godba iz Orzana, folklorne skupine iz Mojstrane in Režije ter moški pevski zbor iz Kobarda. (db)

Spomenik padlim partizanom v Komnu

SOMOZA UVEDEL STROGO CENZURO

Državljanska vojna je zajela Nikaraguo

Zločini nacionalne garde nad neoboroženimi begunci - Nevarnost razširitve spopada na celotno območje Srednje Amerike

MANAGUA — Vstaja zoper Somozovo diktaturo je prerasla v državljansko vojno, ki ni več omejena samo na nekatera mesta, ampak se je razširila v sleherni kraj na državnem ozemlju. Krvočlani nacionalni gardi, ki ima od uvedbe obsežnega stanja proste roke, ni uspelo strelji odpora sandinistov, čeprav se v bojih poslužuje najsoodbojnerega orožja. Pač pa je v teh osmih dnevih zagrešila že nič koliko

PERTINI V FIRENCAH

FIRENCE — Včeraj je predsednik republike Pertini opravil svoj prvi uradni obisk izven Rima in to v Firencah, mestu na katero je predsednik še posebno navezan. Tu je leta 1924 diplomiral iz političnih ved, tu je, točno dvajset let kasneje, avgusta 1944, na čelu partizanskih brigad vodil vstajo proti nacifasizmu.

Prav na te dogodke so se navezali v svojih govorih predstavniki občine, pokrajine in dežele ter tako vnovič potrdili zvestobo idealom odprdnosti, zvestobo italijanski ustavi, katere tridesetletnico praznujemo letos. Občinska uprava je najvišjega gosta počastila s priložitnostno spominsko medaljo. Najbolj prisrčno in navdušeno pa so Pertinija, nekdanjega partizanskega poveljnika, pozdravili Florentinci. Na vseh ulicah in trgih, pred sedeli krajevni ustanovi, povsod je množica navdušenih posklača in vzklila prekaljenemu antifašističnemu boju, ki je ostal dosledno zvest idealom odprdnosti in tak namerava ostati tudi v prihodnje, saj je pred odhodom v Rim, vidno ganjen ob tako prisrčnem sprejemu, izjavil: »Republika, ki je nastala iz osvobodilne borbe in antifašizma, pa čeprav z njenimi pomanjkljivostmi, to bomo dosledno branili in to za vsako ceno, kajti če izgubimo svobodo, izgubimo vse.« Kaj je svoboda, pa je tovarš Pertini poskusil na lastni koži.

zločinov proti posameznikom, skupinam golokrokih beguncev, ki se umikajo preko meje v Kostariko. Pred divljanjem gardistov niso varni niti predstavniki humanitarne organizacije Rdečega križa, niti dopisniki tiskovnih agencij. Včeraj pa je iz Nikaraguje, kljub najstrožji cenzuri, dospela vest o zadnjem zločinskem dejanju, ki naj bi ga zagrešili gardisti v Estelli, kjer so vzeli za talce skupino francoskih redovnikov. V Leonu je

V OSOJANIH V REZIJ

Odkrili spomenik padlim partizanom

OSOJANI — Ob prisotnosti številnih predstavnikov civilnih in vojaških oblasti, bivših partizanov, ki so prišli iz vse Furlanije - Julijske krajine, iz drugih del Italije ter iz sosednje Slovenije, so včeraj v Osojanih v Režiji odkrili spomenik 38 partizanom, žrtvam nacifasističnega nasilja. Slovincem. Italijanom, Nemcem in Rusom. Po svečanem odkritju spomenika, ki stoji na vaškem pokopališču, se je v kraju Prot nedaleč od vasi odvila manifestacija, na kateri je po pozdravnih besedah župana Pericleja Beltrameja v imenu ANPI spregovoril Mario Lizero, ki je poudaril evropsko razsežnost odprdnostiške gibanja. Ob strani partizanov iz Furlanije - Julijske krajine se niso borili samo Slovenci s sosednjega področja, ampak tudi bataljoni, ki so jih ustanovili iz ruskih vojnih ujetnikov, ki so bili osvobodeni po 8. septembra 1943. leta ter nekaj formacij bivših nemških vojakov.

Bivši komandant slovenskih partizanskih oddelkov Janez Učakar je v imenu Zveze združenih borcev poudaril pomen in delež narodov obeh strani meje tako v skupni borbi proti fašizmu kot pri izgradnji sedanjih odnosov. Spomnil se je prihoda prvih brigad in odredov spomladi leta '43 v tiste kraje, stoletne požuke, da bi zbrisali slovensko prebivalstvo iz Beneške Slovenije ter naglasil, da je od Benečanov samih in od njihove aktivnosti odvisna tudi njihova usoda in prihodnost.

S svoje strani je predsednik deželnega odbora Antonio Comelli naglasil, da je osvobodilna borba pomenila ponovno odkritje in u-

35-LETNICA SKLEPA O PRIKLJUČITVI PRIMORSKE JUGOSLAVIJI

KOMEN SLAVI

Po včerajšnjem nastopu TPPZ danes osrednja proslava, na kateri bo govoril predsednik IS Slovenije Anton Vratuša

KOMEN — Pred spomenikom padlim v praznično razpoloženem in okrašenem Komnu, je bil sinoči celovečerni koncert Tržaškega partizanskega pevskega zbora, ki je izvajal navdušljivo Partizansko balado in vrsto drugih jugoslovanskih, italijanskih in tujih borbenih in delavskih pesmi. To je bil kar najprimernejši uvod v današnje množično slavlje ob 35. obletnici odločitve drugega zasedanja AVNOJ o priključitvi Primorske Jugoslaviji.

Nastop Tržaškega partizanskega pevskega zbora je nedopovedljivo navdušil trume ljudi, ki so se stekle v ta prikipni kraski kraj in ki na bi se danes množile nič manj kot za kakih 50 tisoč glav.

Naš ansambel je predstavila in pozdravila v imenu Primorcev in seveda še posebno Komencev predsednica prosvetnega društva 15. februar - Komen tov. Nada Lozej, ki se je gostom na koncu tudi prisrčno zahvalila za nepozabno in pomenljivo snidenje.

Proslavne prireditve se so pričele sicer že zgodaj zjutraj. Ob 8. uri po jugoslovanskem času, je bilo v kinodvorani predvajanje filma na tematiko NOB, sledil je pohod po poteh spominov iz NOB, po koncertu tržaškega ansambla pa so ob vodnem rezervarju prižigali kres, okoli katerega se je zbralo ogromno ljudi.

Danes ob 8. uri zjutraj bo na

PRI KRANJČEVI ZIDANICI V LENDAVSKIH GORICAH

Proslava 40-letnice ustanovitve komiteja KPS za Prekmurje

Slavnostni govor Franca Setine

LENDAVA — Pri Kranjčevi zidnici v Lendavskih goricah je bila včeraj osrednja prireditev ob 40-letnici ustanovitve komiteja KPS za Prekmurje in 70-letnici življenjskega jubileja Miška Kranjca. Tega velikega zborovanja v sončnih Lendavskih goricah so se udeležili najvidnejši predstavniki slovenskega političnega in kulturnega življenja: Sergej Kraigher, Milan Kučan, France Bopit, Vlado Janžić, Milos Prosen, Lidija Sentjurc, Vida Tomšič in drugi ter seveda udeleženci iz Prekmurja, ki so bili tudi predvojni člani Komunistične partije Slovenije in kluba prekmurskih akademikov.

Slavnostni govornik na prireditvi je bil sekretar predsedstva Zveze komunistov Slovenije Franc Setina, ki je uvodoma čestlil vsem zbranim ob tem pomembnem prazniku. Ob tem je dejal, da nas ta dan spominja na velike dogodke iz preteklosti, ki se jih nikomur ni treba smarovati, saj je iz njih zrasel novi življenjski, ki povezuje preteklost Prekmurja z njegovo sedanjostjo in prihodnostjo. Pred 40 leti je bil namreč ustanovljen komitej KPS za Prekmurje, kot rezultat večletnega napornega delovanja revolucionarnega dela komunistov in njihovih simpatizerjev. (Današnji dan je naš tudi zato, da prijateljsko stisnemo roko in zaželimo še mnogo, mnogo zdravih let in ustvarjalnega dela našemu plodovitemu pisatelju in revolucionarju, vašemu rojaku Mišku Kranjcu.) Je dejal slavnostni govornik ter nato posegel v revolucionarno preteklost tega območja.

Slavnostni govornik Franca Setine se je dotaknil tudi aktualnih narodnostnih vprašanj ter ob tem poudaril: »Posebna pridobitev, na katero smo zares lahko ponosni, je uresničevanje enakopravnosti z sosednjo prijateljsko Madžarsko, ampak je tudi pomemben dejavnik pri graditvi novih odnosov pri nas, nepogrešljiv dejavnik boja za napredek Pomurja in sirs Slovenije in Jugoslavije. Z veseljem lahko ugotavljamo, da so narodnosti v Jugoslaviji nepogrešljivo gibalno splošnega napredka in zato nikomur niso odveč, kakor so odveč manjšine mnogim v Avstriji, Bolgariji in Grčiji, kjer nečjejo uredničevati njihovih pravic ali pa celo ne priznavajo njihovega obstoja.«

E. RUŽIČ

Namesto ukrepanja jalove obljube

Bonski vladi očitno ni do tega, da bi dokončno obračunala z antijugoslovanskimi teroristi

BONN — »Tisti, ki zlorabljajo naše gostoljubje, ne morejo računati na našo strpnost! To je včeraj na redni tiskovni konferenci s poudarkom povedal državni sekretar in uradni predstavnik za tisk vlade ZRN Klaus Belling. Napovedal je, da bodo vlada, organi pregona in varnosti ter tožilstva in sodišča uporabili v bodoče vse ukrepe, ki jih imajo na razpolago, da bi čimbolj učinkovito zatrli teroristično dejavnost emigrantskih skupin. Pri tem je imel v mislih predvsem protijugoslovansko fašistično emigracijo.

Bellingova obljuba zveni spodbudno, vendar pa je izrečena v času, ko vsa dejstva govori, da ravnanje zahodnonemške oblasti prav v nasprotju s tistim, kar javno prisegajo visoki politični funkcionarji. Verjetno vlada ni pričakovala, da bo njena odločitev o tem, da ne izroči Jugoslaviji skupine najbolj kompromitiranih teroristov in splošno znanih »hudodelcev« naletela na tako odlokljono reakcijo ne samo v Jugoslaviji, ampak celo doma v tisku, ki mu nikakor ni mogoče »očistiti«, da bi bil naklonjen jugoslovanskim stališčem. Nobenemu dvoma ni, da so

zahodnonemška demokracija kljub spremembam na krmilu, še vedno naklonjena: če že ne državnim političnim vrhom, potem pa gotovo okolici birokracija in lokalne uprave, v katerih sedaj lepo številu nepopravljivih nacistov in nekdanjih Pavelčevih zaveznikov.

Zahodnonemška javnost je prepričana, da avtomatično izročevanje ljudi, ki so jih tukaj — veli-kočkrat brez kakršnihkoli dokazov — označili za teroriste, pripadniki anarhoteoristične scene, predstavlja normalni sestavni del mednarodne solidarnosti. Sledet bi logiki, ki je enostranska in velja samo, kadar gre za interese ZR Nemčije, si je Bonn s trodo kro prizadeval izposlovati od Nizozemce izročitev anarhoteorista Knuta Folkerta, zadnje dni pa se že pripravljajo na nasok na angleško pojmovanje človekovih svobod, s tem, ko več kot samo priča-kujejo izročitev domnevne teroriste Astrid Proll, ki so jo prišli v Londonu.

Kar velja za domačo rabo, ni nujno, da velja tudi za druge. Zločinec Stjepan Biliandžić, ki ga Bonn noče izročiti, češ da proti njemu tukaj poteka kazenski po-

IYO VAJGL

SPODBUDNO ZNAMENJE ČUTA ODGOVORNOSTI USTAVNIH STRANK

Z IZVOLITVIJO ODBORA PSI-PSDI-SSK-KPI
UTRJENA DEMOKRATIČNA UPRAVA NA POKRAJINI

Svetovalci KD in PRI so se na večerajšnji seji glasovanja vzdržali - Programske izjave predsednika Gherisija o vlogi pokrajine pri uresničevanju osimskih sporazumov in zaščiti Slovencev

Z vstopom predstavnika Slovenske skupnosti Brzgarja in socialdemokratske Devescovija v novi odbor se je večeraj zaključila nekajmesečna kriza na tržaški pokrajini. Dolgotrajna pogajanja med strankami tako imenovane ustavne loka za sestavo nove uprave, potem ko je pred valitvami manjšinski levičarski odbor odstopil, da omogoči izglasovanje proračuna in vodil le upravne posle, so se zaključila po dolgi nočni seji šele zgodaj jutraj. Glede na pomanjkanje obveze KD, da pristane vsaj na podporno skupnem programu, ko je že odklanjala sodelovanje v odboru, v katerem bi bila prisotna KPI, se je iz sporazuma za sestavo novega izvršnega organa umaknila tudi PRI. Zato sta vstopila v odbor še Carbone (PSD) in Nicolini (KPI). Novi odbor zato sestavljajo predstavniki KPI, PSI, PSDI in SSK (sestavljajo in neuradno razdelitev odborništev objavljamo posebej), predstavlja pa vse

prav bi krajevne uprave sprčo resnosti tržaškega položaja potrebovale trdnje večine. Odbor si bo vsekakor prizadeval doseči sodelovanje vseh demokratičnih sil. Njegovo delovanje bodo označevali odločen antifasizem, stalno povezovanje s sindikati in gospodarskimi ter družbenimi predstavništvi in krajevnimi upravami za preoblikovanje gospodarske krize. Mednarodna vloga Trsta terja, da dejal Gherisi, okrepi odnos med obmejnimi prebivalstvom in njegovimi demokratičnimi predstavništvi, pri čemer pokrajina potrjuje pomembnost gospodarskega sodelovanja med Italijo in Jugoslavijo, še posebej na industrijskem področju, za skladen razvoj našega mesta. Osimski sporazumi ustrežajo tej potrebi, je poudaril Gherisi, zato bo pokrajina izvrševala aktivno vlogo pri njihovem uresničevanju. Glede lokacije mešane prostorne cone je dejal, da se je treba o njej izreči po zaključku raziskav, ki so v teku. Posebej je potrdil obvezo, da se pokrajina zavzame za pravice Slovencev s primernimi pobudami pri vladi, da se pospeši izglasovanje zakona o globalni zaščiti slovenske narodnostne skupnosti v Furlaniji - Julijski krajini. Odbor bo poskrbel tudi za primerno pobudo v korist italijanske manjšine v Istri in na Reki.

Po kratkih glasovalnih izjavah Focarinija (PRI), ki je napovedal vzdržanje in je zaželel novemu odboru uspeha, in Locchija (KD), ki je tolažil, če znano stališče njegove stranke in prav tako napovedal vzdržanje, je bil novi odbor izvoljen je pri prvem glasovanju za absolutno večino. Vsi odborniki so bili izvoljeni s 14 glasovi, Devescovi pa je prejel enega več, zaradi česar mu pripada naziv starejšega odbornika. Po izvolitvi odbora je pokrajinski svet izglasoval še obratnice za leto 1975, 1976 in 1977.

NA TRŽAŠKI UNIVERZI

Mednarodni simpozij o turizmu in mejah

Kakor najsiže zavezanosti v pokrajinskem svetu od njegove umestitve po volitvah leta 1975. Izvolitev novega odbora pomeni tudi utrditev enega izmed važnejših izvoljenih urav in dokazuje čut odgovornosti demokratičnih strank, po spodbujanju, ki je omogočil listi per Trieste, da je prevzela oblast na tržaški občini.

Večerajšnja jutranja sejo pokrajinskega sveta je otvoril predsednik Gherisi s kratkim poročilom o poteku pogajanj in z navedbo smernic, po katerih bo deloval novi odbor. Poudaril je, da je sporazum med PSI, PSDI, SSK in KPI v tem trenutku najsiže, ki je bil možen, če-

PO IZVOLITVI NOVEGA POKRAJINSKEGA ODBORA

KPI: «Pomemben korak naprej»
KD: «Skrajna čut odgovornosti»

Tiskovno sporočilo krajevnega vodstva PRI

Večerajšnja izvolitev novega, trdnjejšega odbora na tržaški pokrajini je vzbudila ugodne komentarje v demokratični javnosti in v krajevnih političnih krogih. Pokrajinski tajnik KPI Giorgio Rossetti je izjavil, da pomeni, da čeprav se za sedaj nista pridružili KD in PRI, pomemben korak naprej k ponovni vzpostavitvi oziroma sodelovanja in enotnosti med demokratičnimi strankami, ki so se zadržali po izidu junijskih volitev in po izvolitvi manjšinskega odbora liste «per Trieste» na občini. Nadaljevati je treba po tej poti, da se zagotovi demokratični, gospodarski in družbeni razvoj mesta in da se zaustavijo pritiski k njegovi izolaciji. Programske izjave Gherisija, je poudaril Rossetti, glede antifasistične obveze pokrajine, sodelovanja z narodi onstran meje, pomembnosti osimskih sporazumov, zaščite Slovencev in sodelovanja s sindikati, predstavljajo nesporno podlago, ki je objektivno nasprotje programom liste «per Trieste» za občino.

Krajevno pokrajinsko vodstvo KD je po izidu sporočila za tisk, v katerem potrjuje glasovno izjavo načelnika skupine v pokrajinskem svetu Locchija. KD se je pri glasovanju vzdržala zaradi skrajnega čuta odgovornosti, potem ko je prejel njen predlog po sestavi programske večine po zgledu rimskega parlamenta. In da se pokrajina izogne nevarnosti komisarstva in prave. Po mnenju KD, pa Gherisijev poizvedljivi mandat, da katerega je tudi sama glasovala, ni pripeljal do laično-socialističnega odbora, zaradi česar se od njega ločuje in ne vidi možnosti sporazuma o programu. KD ostaja pri pravljivi na sočutje z vsemi uustavnimi silami, kar dokazuje njegovo odgovorno ravnanje v pokrajinskem svetu, ki hoče prispevati k okrepitevi konstruktivnega dialoga.

V tiskovnem sporočilu se je oglašila tudi krajevna PRI, ki zatrjuje, da si je prizadevala za podporo vseh uustavnih sil pri izvolitvi predsednika, odobravitve programa in sestavi pokrajinskega odbora. Toda pred splošno koristjo so prevladali interesi strank, KD, ki je priprav-

ljena le na rešitve, kjer ima glavno besedo. KPI, ki strmi za prevlado in manjših strank, ki niso dolečale v svojih odločitvah. Zato se na pokrajini, po mnenju PRI, ni ustanovila laično - socialistični odbor, razširil se je le prejšnji levičarski pristopom SSK in PSDI. PRI pa bo nadaljevala, se zaključuje nota, ki je dokazala z vzdržanjem pri glasovanju o odborniki, v svoji odprtosti, da prispeva k reševanju stvarnih vprašanj mesta in pokrajine.

CISL o vozninah

pokojninah in plačah osebja javnih ustanov

Pokrajinski izvršni odbor sindikata CISL je večeraj razpravljal in zavzel stališče o več pereh vprašanj splošnega interesa. Izrazil je odločno nasprotovanje povišanju voznin na javnih prevoznih sredstvih (od 100 na 200 lir za navadne listke in 60 odst. pri abonmaji), kritiziral nekatere dele vladnega predloga o reformi pokojnin, poudarjajoč, da je treba jamčiti pridobljene pravice delavstva in ozdravit finance INPS, ki jih močno bremenijo pokojnine za avtonomne delavce. Vsekakor je treba ohraniti prilagojevanje pokojnin naraščanju življenjskih stroškov in gibanju plač. Odbor je vzel v pretesne tudi kočljiva vprašanja osebja javnih ustanov, ki mu je treba zagotoviti izenačenje draginskih doklad z zaposlenimi v industriji in poenotiti sistem določanja prejemkov s posebnimi okvirnim zakonom.

Marico in Giannija Legovinija je osrečilo rojstvo drugorojenke

IVANE

Srečnima staršema čestitajo, Ivanji pa želijo dolgo življenje v zdravju in sreči prijatelji

Zambiji in Keniji. Obravnavali bo tudi vprašanja turističnih družbenogospodarskih vplivov in probleme turizma v nerazvitem svetu.

● Konzorcij za prevoze obveša, da bo avtobus šte. 26 od jutri dalje vozil le do športnega igrišča na Kja-dovul, ker je Ul. Felluga zaradi del zaprta.

Odposlanstvo SDGZ obišče gospodarske zbornice v Jugoslaviji

Na povabilo Zvezne gospodarske zbornice bo danes popoldne odpotovalo na večdnevni obisk v Jugoslavijo odposlanstvo Slovenskega delovnega gospodarskega združenja. Odposlanstvo, ki ga bo vodil predsednik dr. Vito Svetina, bo s predstavniki Zvezne zbornice v Beogra-

du in republiških zbornic načelo vrsto vprašanj skupnega interesa, zlasti kar zadeva razne oblike sodelovanja med gospodarskimi organizacijami v matični domovini in v zamejstvu.

NA SEDEŽU POKRAJINE

Do 25. t.m. prijava za strokovno pomoč domačim vinogradnikom

Tržaška pokrajina prireja tudi letos, s pomočjo domačih strokovnjakov, službo neposredne strokovne pomoči za vinogradnike. Služba bo obsegala, poleg nekaj predavanj, tudi obiske v vinogradih in v kletih. Poziva zato domače vinogradnike, naj se prijavijo do 25. t.m. na sedežu pokrajine, Ul. Geppa 21 pri gospodini Vatovec ali po telefonu (št. 61812, interna 16).

PRED ČETRTKOVO SEJO DEŽELNEGA SVETA

Jutri zaključni sestanek za rešitev deželne krize

Večeraj so delegacije strank razpravljale o Comellijevem osnutku programa - Jutri se bodo stranke sporazumele o značilnosti novega odbora, ki bo najverjetneje enobarvni demokristjanski

Na sedežu deželnega odbora so se večeraj nadaljevala pogajanja za sestavo novega deželnega odbora. Podrobneje so delegacije strank ustavnega loka razpravljale o osnutku programa, ki ga je pripravil predsednik deželnega odbora Comelli, ki bi moral postati osnova sporazuma za sestavo nove deželne vlade. Večerajšnji sestanek, ki je trajal približno pet ur, ni se popolnoma razjasnil političnega položaja na deželi, vendar obstajajo konkretne možnosti, da bodo stranke rešile to zapleteno vprašanje na jutrišnjem sestanku, ki bo ob 15. uri, na sedežu deželnega odborniškega sveta, v Vidmu.

Večerajšnja sestanka so se udeležile delegacije KD, ki jo je vodil novozvoljeni deželni predsednik Comelli, sestavljala pa še deželni tajnik Coloni in Roncone, KPI z deželnim tajnikom posl. Cuffarom, ter Pascualom, Colijem in Rossettijem, PSI z Zanafagninjem, PSDI z Vespasianom, PRI z Barnabo, Mauro in Pacorjem in PLI z deželnim tajnikom Traunerjem. Potem ko sta na prvem od treh sestankov v glavnem govorila predstavnik republikancev in socialdemokratov, torej predstavniki tistih strank, ki sta neposredno najbolj zainteresirani za sestavo novega odbora, so večeraj prikazali svoja stališča o osnutku Comellijevega programa predvsem komunisti, socialisti in liberalci. Še posebej so se zaustavili pri vprašanju razvoja dežele, obnovitveni del na potresnem območju, izvajanja osimskih sporazumov, krajevnih avtonomij, zdravstva ter o vprašanih solstava. Razprava je potrdila, da obstajajo realne možnosti za rešitev deželne krize, da bo tako dežela dobila svojo vladno, ki je prebivalstvo že dalj časa pričakuje; v najkrajšem času se bo morala namreč spoprijeti z vrsto številnih odprtih vprašanj, ki so za razvoj in preporod naše dežele bistvene pomena.

OD JUTRI, 18. T.M.

Opendski tramvaj do Trga Oberdan

Medobinski konzorcij za prevoze obveša, da bo opendski tramvaj (proga št. 2) začel ponovno voziti jutri, 18. septembra, od začetne postaje na Trgu Oberdan. Vozni red, ki ga bo do razobesili, bo enak, kot pred začetkom obnovitvenih del. Zaradi izvrševanja zaključnih del za obnovitev cele proge pa danes, 17. t.m., opendski tramvaj ne bo vozil.

OBVESTILO KZ

Cvetičarsko - vrtnarska zadruga s Proseka obveša člane, da bosta ob času mednarodne cvetličarske razstave «berflora '78» dva izleta v Valencio (Španija). Prvi bo trajal 4 dni (od 6. do 9. oktobra) in stane 182.000 lir, drugi pa 5 dni (od 6. do 10. oktobra), stane pa 217.000 lir. Podrobnejše informacije so zainteresirani na voljo na sedežu Kmetijske zveze v Ulici Cicerone št. 8/B.

Sporod Glasbenih srečanj v baziliki sv. Silvestra

Po «glasbenem septembru», ki je postal v tržaških glasbenih krogih veliko uspeha, se bodo oktobra začela za tradicionalna «Glasbena srečanja». Glasbeni večeri v baziliki sv. Silvestra se bodo začeli 12. oktobra, ko bo imela konz-

«Antologija svobode» v Primorskih srečanjih

Uredniški odbor revije Primorska srečanja je v petek dopoldne organiziral v Kopru tiskovno konferenco, na kateri so predstavili slavnoštevilo Primorskih srečanj «Antologija svobode», posvečeno 50-letnici združitve slovenskega Primorja z matično domovino. Glavni urednik Miro Kocijan je povedal, da jim je v kratkem času dveh mesecev uspelo zbrati dragoceno gradivo, s katerim so osvetlili vsa razdobja boja primorskega ljudstva za osvoboditev, hkrati pa tudi prikazali vse pomembnejše mejnike vojne izgradnje. V reviji sodelujejo s svojimi prispevki nad 90 avtorjev, med katerimi so ugledni politiki, bivli borci ter ekonomisti in drugi strokovnjaki. Razen dehe, so vsi prispevki pravi razen dehe. Poleg Kosovel, France Hočevar in Branko Kodrič.

Na razprava Stanka Peterina o boju za našo zahodno mejo, članek Jelke Gerbec o globalni zaščiti Slovencev v Italiji ter zadevna akcija Komunistične partije Italije in razprava Manila Vidoviča o ustavnem položaju italijanske narodnostne skupnosti v Sloveniji. Na tiskovni konferenci so opozorili tudi na serijo prispevkov, ki so čutili stari partizanski borci, ko so zvedeli za sklep drugega zasedanja AVNOJ za dne 29. novembra 1943 o združitvi Slovenskega Primorja, Istre in otokov z matično domovino. O tem svojih vtisov govorijo Lado Ambrožič, Branko Babič, Aleš Bebler, Julij Beltram, Olga Družina, France Perovšek, Boris Race, Janez Tomšič, Joža Vilfan, Jože Primožič, Anton Ferjančič, Angel Kosovel, France Hočevar in Branko Kodrič.

REPERTOAR TEATRA STABILE ZA 1978/79

Letošnja gledališka sezona v znamenju Itala Sveva

V abonmaju 10 predstav, od teh tudi «Jalta Jalta» v izvedbi zagrebške «Komedije» - Gostovanja v Jugoslaviji in Avstriji

V časnikarskem krožku so večeraj predstavili spored predstav za gledališko sezono 1978/79 Teatra stabile. Umetniški vodja gledališča Messina se je najprej zahvalil bistemu predsedniku upravnega sveta Teatra stabile dr. Guidu Botteriju, ki ga na tiskovni konferenci sicer ni bilo, za njegovo vestransko delo v korist rasti te deželne gledališke ustanove. Obenem pa je opravičil odsotnost novega ravnatelja dr. Comelliottijev, ki je bila odsotna zaradi družinskih zadev.

Messina je dejal, da izbira repertoarja gledališča ni naključna ali improvizirana, ampak sledi točno določenim načelom, ki jih Teatro stabile skuša uresničevati že

vrsto let. Te smernice lahko strnemo v tri glavne točke, in sicer odkrivanje srednjeevropske kulture, zbiranje in vzdrževanje dramaturgijske in uveljavljanje gledališke dediščine Carla Goldonija. Letos pa se je vodstvo gledališča odločilo, da ustrezno praznuje 50-letnico smrti velikega tržaškega pisatelja Itala Sveva. V ta namen bosta dve uprizoritvi Svevovih del, poleg tega pa bo Teatro stabile pridelil še vrsto razstav o velikem pisatelju, ki je dosegel svetovni slavo.

Sicer pa nudi Letos Teatro stabile ljubiteljem gledališke besede kakovosten izbor del. Uprizoritve bodo, kot običajno, v Rossettiju in v Avditoriju. Vseh abonmajskih predstav je deset, dve pa sta v alternativni, tako da bodo lahko gledalci izbirali, kaj si hočejo v abonmaju ogledati.

Našemu delovnemu tovarišu Mariju Čuku je žena Gigliola povila proročja

GORANA

Srečnima staršema čestitamo, malemu Goranu pa želimo s cvetjem posuto pot skozi življenje.

Prva uprizoritev bo dramatisacija znanega Svevovega pripovednega teksta «La cazenza di Zeno», ki jo je izvedel Tullio Kezich, režiser pa je Franco Giraldi. Delo bo uprizorila gledališka družina Teatra stabile. V izvedbi domačih igralcev bodo še dela: «Starmodna komedija» sodobnega sovjetskega dramatika Alekseja Arbuzova v režiji Giorgio Pressburgerja, «La donna di garbo» Carla Goldonija v režiji Francesca Macedonia in ponovitev komedije «Razbiti urci» v režiji Giorgio Pressburgerja. To delo je deželno gledališče uprizorilo že lani in z njim počelo velik uspeh. Druge predstave v abonmaju so še «Vojvodinja iz Amalfija» dramatika Johna Websterja in v izvedbi Stalnega gledališča iz Turina, «Il matrimonio secondo Italo Svevo», gledališko delo, ki ga je napisal Svevo sam, v izvedbi deželnih skupine, ki jo vodi Italo Mila Vannucci in Massimo de Franco-vich, «Il galantuomo e il mondo» (Postenjak in svet) Giacomo Leopardija, to delo bo postavila na odrske deske gledališka skupina Renza Giovanpietra. Sledijo še «Pozreke zemlje» Heinricha Bolla v izvedbi skupine «Gli Associati», «Pigmalioti» Bernarda Shawa, ki ga bo podalo gledališče «Cooperativa teatro mobile», Othello» William Shakespeara v izvedbi skupine, ki jo vodi igralec Carmelo Bene, «Jalta, Jalta» Milana Grgića in Alfija Kabilje v izvedbi gledališča «Komedija» iz Zagreba. Ta muzikal bo v celoti izveden v italijanski.

Teatro stabile po šel tudi letos na gostovanje po Istri, v načrtu pa so tudi gostovanja po ostalih italijanskih mestih in po Jugoslaviji in Avstriji. Mednarodnemu občinstvu se bodo gledališni predstaviteli z Goldonijevom komedijo «La donna di garbo».

Poleg te glavne gledališke dejavnosti, pa bo Teatro stabile skrbel tudi za gledališki laboratorij, ki že vrsto let uspešno deluje v Trstu, priredili bodo razstavo o Svevu, gledališka srečanja z režiserji, igralci in kritiki, pa tudi predstave za šole in sodelovanje z ljudskim gledališčem «La Contrada».

Borut z mamico in očkom se veseli rojstva bratrance

GORANA

ŠOLSKO LETO 1978/79

Z običajno šolsko mašo v torek začetek pouka

V torek se bo uradno začelo šolsko leto 1978/79. Kot je že vrsto let običaj, bo uvod v začetek pouka šolska maša za učence in dijakе vseh šol in stopenj. Večinoma bo maša v torek, 19. t.m.

Ogledajo si podrobneje, kdaj in kje bo maša za posamezne šole.

OSNOVNE ŠOLE

Šola «F. Milčinski» — maša bo v torek ob 9. uri v katinarski cerkvi. Šola v Barkovljah — maša v torek ob 10.30 v barkovljanski cerkvi. Otroci naj se zberejo pred cerkvijo 10 minut pred začetkom maše. Šola za Zavrje in Korosec — maša v torek ob 10. uri v Zavrju. Šola «van Trinko» in pri Domju — maša ob 9. uri v ricmanjski župni cerkvi. Šola Sv. Jakob — otroci naj se zberejo pred cerkvijo ob 9.30. Šola «D. Kette» — učenci naj se zberejo na šoli ob 9. uri. Šola «Karel Širok» — maša bo v sredo ob 9.30 v cerkvi sv. Vincencija. Otroci pa naj se zberejo na šoli ob 9.30. Šola «M. Gregorij» — učenci naj se zberejo pred cerkvijo na Kolonkovic ob 11. uri. Šola «I. Grbec» — otroci naj se zberejo pred cerkvijo ob 17.30.

Šola na Opčinah — maša bo ob 9.30 v cerkvi na Opčinah. Šola v Bazovici — maša ob 10.30 v bazoviški župni cerkvi. Šola na Padričah — maša ob 9. uri v cerkvi na Padričah. Šola v Trebčah — maša ob 10.30 v Trebčah. Šola na Proseku — maša ob 9.30. Šola v Krizu — maša ob 9. uri. Šola na Repenturju — maša ob 10.30.

Šola «Bazoviški junaki Rojan» — maša ob 10.30 v Rojanu. Učenci pred šolo ob 10.15. NIZJE SREDNJE ŠOLE Šola «S. Kosovel» Opčine — maša ob 8.30 v župni cerkvi. Dijaki naj se zberejo pred cerkvijo, nakar bodo šli po maši v spremstvu profesorjev v šolo, kjer bodo dobili vsa navodila in časni urnik. Šola «I. Cankar» Sv. Jakob — maša ob 9.30 v cerkvi pri Sv. Jakobu. Po maši gredo dijaki v šolo. Šola «Sv. Ciril in Metod» Sv. Ivan — maša ob 9.30 v cerkvi pri Sv. Ivanu ob 9.30, na Katinari ob 9. uri. Po maši gredo dijaki v šolo. Šola «F. Levstik» Prosek-Križ — maša v župni cerkvi na Proseku ob 8.30, maša v župni cerkvi v Krizu pa ob 9. uri. Šola «S. Gregorčič» Dolina — maša ob 9. uri v Dolini. Dijaki naj se zberejo 5 minut pred začetkom maše pred cerkvijo. Šola «Fran Erjavec» — maša ob 10.30 v rojanski župni cerkvi. Po maši naj se dijaki zberejo v razredih, kjer bodo dobili vsa ustrezna navodila. Šola «Igo Gruden» Nabrežina — maša ob 9. uri v nabrežinski župni cerkvi. Dijaki naj se zberejo pred cerkvijo 5 minut pred začetkom maše. VIŠJE SREDNJE ŠOLE Šola «Ziga Zois» — maša ob 8.45 pri Sv. Ivanu. Šola «F. Prešeren» — maša ob 8.45 pri Sv. Ivanu. Šola «A. M. Slomšek» — maša ob 8.45 pri Sv. Ivanu. Redni pouk na teh višjih srednjih šolah se bo pričel v sredo, 20. t.m., ob 8. uri. Strokovna šola — maša ob 9.30 v cerkvi pri Sv. Jakobu. Po maši naj se dijaki zberejo v šoli v Ul. Matoteiti 12, kjer bodo dobili vsa potrebna navodila.

VEČ PRIMEROV POLITIČNE NESTRPNOSTI

JUGOSLOVANSKI AVTI TARČE PRENAPETEŽEV

Eno vozilo zažgali, drugim osmim porezali gume

Zažgan avtomobil zagrebške registracije in osem jugoslovanskih avtomobilov s porezanimi gumami so neznanci v Ul. Battisti na zastavi 850 porezali gumi, razbil stransko sipo in uničili radijsko anteno, v isti ulici so porezali gume zastave 125 Nevenka Reifa iz Zagreba, pri glavni železniški postaji pa so porezali vse gume avtomobila Ajanovača Mesude Enverja iz Tešanja v Bosni. Marko Popović iz Solita pa je karabinerjem javil, da so mu neznanci porezali gume na avtomobilu, ki ga je parkiral v Ul. Gilberti. Na kvesturi se je javil tudi Ivica Ante Dević, prav tako iz Solita, ki je našel svoj avto v Ul. Cellini s porezanimi zadnjimi gumami.

Po prvih preiskavah letedeča oddelka in karabinerjev je prišel po izvedbovati tudi politični oddelek tržaške kvesture.

se je pripetilo na Trgu Verdi Beograščanu Milenku Lazareviću. 49-letnemu Spličanu Nikoli Ivičeviću so neznanci v Ul. Battisti na zastavi 850 porezali gumi, razbil stransko sipo in uničili radijsko anteno, v isti ulici so porezali gume zastave 125 Nevenka Reifa iz Zagreba, pri glavni železniški postaji pa so porezali vse gume avtomobila Ajanovača Mesude Enverja iz Tešanja v Bosni. Marko Popović iz Solita pa je karabinerjem javil, da so mu neznanci porezali gume na avtomobilu, ki ga je parkiral v Ul. Gilberti. Na kvesturi se je javil tudi Ivica Ante Dević, prav tako iz Solita, ki je našel svoj avto v Ul. Cellini s porezanimi zadnjimi gumami.

Zapustila nas je naša draga žena, mama in nona

IVICA GRUDEN por. DELLA SCHIAVA

Pogreb drage pokojnice bo jutri, 18. t.m., iz tržiske bolnišnice na sesljsko pokopališče.

Zalujoči: mož Angelo, hči Mila in sin Peter z družinoma

Sesljan, 17. septembra 1978

ZAHVALA

Ganjeni ob tolikih izrazih sočutja ob izgubi naše drage

ROZINE GRGIČ vd. KRALJ

se zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani. Posebno zahvalo dr. Milicu, g. župniku Rozmanu in darovalcem cvetja.

Gropada, Opčine, Trebče, 17. septembra 1978

ZAHVALA

Ob težki izgubi naše drage

ANE ANDREJAŠIČ por. SANCIN

se toplo zahvaljujemo g. župniku, pevskemu zboru, darovalcem cvetja ter vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin.

Zalujoči: mož, hčere, sinovi, vnuki in drugi sorodniki

Dolina, 17. septembra 1978

ZAHVALA

Prisrčno se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi našega dragega očeta, brata in nona

IVANA PURIČA

Posebna zahvala g. župniku, dr. Grudnu, sorodnikom, darovalcem cvetja ter vsem, ki so ga spremenili na zadnji poti.

Zalujoči svojci

Veliki Repen, Trst, 17. septembra 1978

ZAHVALA

Ganjeni ob tolikih izrazih sočutja, ki smo ga bili deležni ob smrti naše drage

FRANČIŠKE CIBIC vd. IPAVEČ

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali.

Trst, Prosek, 17. septembra 1978

ZAHVALA

Ganjeni ob tolikih izrazih sočutja, ki smo ga bili deležni ob težki izgubi naše drage sestre in tete

KRISTINE AUER

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so nam stali ob strani v teh težkih trenutkih. Posebna zahvala žnam iz Boršta, pevskemu zboru, častljivemu g. župniku, svem darovalcem cvetja in vsem, ki so na katerikoli način počastili njen spomin.

Svojei

Boršt, Zagreb, Koper, 17. septembra 1978

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU

RAZPISUJE

ABONMA

za sezono 1978-79

Vrsta abonmajev v Trstu

- Red A (premierski)
Red B (prva sobota po premieri)
Red C (prva nedelja po premieri)
Red D (mladinski v sredo)
Red E (mladinski v četrtek)
Red F (druga sobota po premieri)
Red G (popoldanska predstava na dan praznika)
Red H (mladinski)
Red I (mladinski)
Red J (mladinski)

Cene abonmajev za sedem predstav

	premiera	ponovitve
Parter I. (sredinske sedee)	21.000 lir	11.500 lir
Parter II. (ostali sedee)	17.000 lir	
Balkon	7.500 lir	

Stalno slovensko gledališče razpisuje (razen za premiere v Trstu) tudi družinski abonma, ki omogoča družinam skupni obisk z osnovnim abonmajem, h kateremu vsak nadaljnji družinski član doplača 7.000 lir. Mladinski abonma velja za vse sedeže in stane prav tako 7.000 lir. Po isti ceni nudimo abonma tudi invalidom. Abonma red F in red G stane 8.500 lir. Abonmaji so plačljivi v dveh obrokih, od tega prvi ob vpisu, drugi do 1. januarja 1979.

VPISOVANJE ABONMENTOV OD 20. DO 30. SEPTEMBRA OD 8. DO 14. URE PRI GLAVNI BLAGAJNI KULTURNEGA DOMA, UL. PETRONIO 4. DOSEDAJNI ABONENTI LAHKO OBNOVIJO ABONMA TUDI TELEFONSKO DO 27. SEPTEMBRA, OD 8. DO 14. URE, TELEFON 734-265.

REPERTOAR

V abonmaju

- Miroslav Krleža **LEDA**
komedija karnevalske noči v štirih dejanjih
Režija: VLADIMIR ŠTEFANČIČ
- Bertolt Brecht **MATI KORAJZA IN NJENI OTROCI**
kronika iz tridesetletne vojne v devetih slikah
Režija: JOŽE BABIČ
- Mihail Bulgakov **IVAN VASILJEVIČ**
komedija v treh dejanjih
Režija: ZVONE SEDLBAUER
- Carlo Goldoni **NERGAC**
(Sior Todero Brontolon)
komedija v treh dejanjih
Režija: ADRIJAN RUSTJA
- *** **GOSTOVANJE DVEH GLEDALISKIH ANSAMBLV IN MATICE DOMOVINE**
- *** **GLASBENA KOMEDIJA**
Gostovanje gledališča Komedia iz Zagreba

Izven abonmaja

- Lofje Cijak **NEURJE**
drama v štirih dejanjih
Režija: MARIO URSIČ
- Ruzante **VRNITEV DOBREGA VOJAKA**
monolog
Režija: JOŽE BABIČ
- Erik Vos **PLESOCI OSILCEK**
mladinska igra
Režija: MARIO URSIČ

Poleg ponovitev nekaterih uspešnih predstav iz preteklih sezon so v repertoarjem naštrni predvidena tudi nekatera druga gledališka gostovanja iz Jugoslavije.

Posebna dejavnost

UMETNIŠKI PROGRAM DELA BO IZPOLNEN ŠE Z IZVEDBO POSEBNIH NASTOPOV SSG V ŠOLAH IN V PROSVETNIH DRUŠTVIH.

DEKLIŠKI ZBOR IZ NABREŽINE

obveščate stare in nove pevke, da se začnejo vaje v sredo, 20. t.m., ob 20.30 v društvenih prostorih.

Komorni zbor Glasbene matice

v Trstu prične z vajami jutri, 18. septembra, ob 20.30 v Gallusovi dvorani, UL. RUGGERO MANNA 29.

Gledališča

Stalno slovensko gledališče v Trstu gostuje danes, 17. t.m., ob 17. in 20. uri v Ljubljani; jutri, 18. t.m., ob 19.30 v Novem mestu; v torek, 19. t.m., ob 19.30 v Kočevju in v sredo, 20. t.m., ob 19.30 v Novem mestu s predstavo Alda Nicolaja »Stara garda«.

V prodaji so abonmaji za gledališko sezono 1978/79 Teatra Stabile (potrditev lanskih abonmajev do 30. septembra).

Danes, NEDELJA, 17. septembra

Sonce vzhaja ob 6.45 in zahaja ob 19.14 — Dolžina dneva 12.29 — Luna vzhaja ob 19.40 in zahaja ob 7.19.

Jutri, PONEDELJEK, 18. septembra
IRENA

Vreme včera: najvišja temperatura 23.7 stopinje, najnižja 17.1, ob 13. uri 23.7 stopinje, zračni tlak 1021.4 mb ustaljen, vlaga 58-odstotna, nebo 7 desetink pooblačeno, veter jug jugozahodnik 7 km na uro, morje mirno, temperatura morja 20.6 stopinje.

ROJSTVA, SMRTI IN POROKE
Dne 16. septembra 1978 se je v Trstu rodilo 6 otrok, umrlo pa je 5 oseb.

RODILI SO SE: Alberto Velinsky, Flavija Curcuruto, Fulvia Dagostini, Lorenzo Castellarini, Silvia Padula, Marcello Paolotti.

UMRLI SO: 67-letna Aristeo Sparaviera, 66-letni Romano Maglio, 68-letni Orlando Zabrecchi, 70-letna Maria Vattovec por. Zugna, 39-letna Giuliana Beccari por. Zoratto.

OKLICI: podčastnik Vito Fusco in učiteljica Anna Maria Nigro, agent JV Antonio Lanzuse in gospodinja Mariarosia Muriello, finančni stražnik Michele Salvati in gospodinja Raffaella Ruggieri, delavec Fabrizio Gianolla in trg. pomočnica Nevja Gurguevich, upokojenec Angelo Luc-

chetta in gospodinja Ersilia Franco, upokojenec Silvano Trento in gospodinja Nevenka Arsic, elektrotehnik Massimiliano Feresin in študentka Cinzia Boscolo, mehanik Furio Baba in frizerka Cristina Furlan, delavec

Aldo Clagnan in bolničarka Nerina Bozic, delavec Paolo Hlacia in uradnica Loredana Demarchi, vojaški podčastnik Francesco Garofalo in študentka Maria Carinola, trgovec Nazario Parenzan in generična bolničarka Draga Milazzi, ploščilec Sergio Grabonja in trg. pomočnica Blanka Delac, tehniški risar Giorgio Cisi in študentka Vesna Bartolici, delavec Paolo Klatowsky in frizerska vojakinja Nella Ricci, študent Giulio Cattaruzza in študentka Ana Yanira Huezio Chavez, barist Giovanni De Chiara in uradnica Susanna Faidiga, uradnik Pietro Mangini in univerzitetna študentka Pina Dalena, šolnik Manlio Toniatti in šolnica Franca Comisso, geometer Claudio Vancheri in uradnica Livia-

Valenti.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN
(od 8.30 do 20.30)
UL. Dante 7, Istrska ulica 7, Erta S. Anna 10, UL. S. Cilino 36,
(od 8.30 do 13. in od 16. do 20.30)
UL. Giannastica 6, UL. Cavana 11.

NOCNA SLUŽBA LEKARN
(od 20.30 dalje)
UL. Giannastica 6, UL. Cavana 11.

UL. Mazzini 57

UL. Mazzini 57

UL. Mazzini 57

UL. Mazzini 57

UL. Mazzini 57

TRŽAŠKI ZADRUŽNIKI NA EKSKURZIJU PO SLOVENIJI

OGLED VRHNIŠKE SIRARNE

Vrhunski dosežki v živinorejski farmi Polče

Sodelovanje med Kmečko zvezo iz Trsta, oziroma med zadrugami iz tržaške pokrajine in Zadružno zvezo Slovenije, se plodno razvija. V tej luči je pred kratkim Kmečka zveza s pomočjo Zadružne zveze Slovenije in v sodelovanju z Zadružnim kraškimi blevom, Zadružno kraško mlekarico in zadružno Dolga krona, organizirala enodnevno strokovno ekskurzijo v matično domovino.

Dolgoletne izkušnje v zadružništvu in kooperaciji, kot je poudaril tov. Stular, direktor Zadružne mlekarne za Vrhniko, so pripomogle h kvalitetnemu in kvantitativenemu vzponu same zadruge, kot tudi živinorejske na vrhniški področju. Zadruška je bila ustanovljena že leta 1904, danes šteje nad 400 članov in dnevno predela 150 stoletov mleka. Edini proizvod je sir ementalec, ki ga tudi uspešno plasira na domačem tržišču. Poleg sirarne, zadruška razpolaga z bančno - finančno službo, li kreditirajo zadružnike in priporočajo k razvoju kmetijstva. Po ogledu sirarne, oziroma tehnologije proizvodnje ementalca, so zadružniki z začudenjem zvedeli, da je mleko, ki ga proizvedejo živali krmiljene s silažo in tudi s pivskimi tropinami, primerno za proizvodnjo sira. Zadružniki so se lahko sami prepricali, da se silaža in tropini, ki so si ogledali preusmerjeno živinorejsko kmetijo. Član zadruge je oddal mlekarji 60.000 litrov mleka in krave je krmil s silažo, kot tudi s pivskimi tropinami.

Po potganju venca na spomenik revolucije in Ljubljani je tov. Senk, v imenu zveze borcev mesta Ljubljane, orisal vlogo in žrtve, ki jih je imela Ljubljana v NOB ter vlogo, ki jo je mesto zasluženlo pridobiti. Ljubljane so se zadružniki napotili proti Bledu, kjer so si ogledali živinorejsko farmo v Polčah. Farma, kot je poudaril direktor Ausek, je se specializirala na mlečno proizvodnjo, tako da letos predvidevajo poprečno proizvodnjo mleka po kravi okoli 7.000 litrov. Zadružniki so imeli možnost se seznaniti s problemi proste reje, kot tudi posebnega načina molaze. Poleg tega ima farma dobro razvito kooperacijo in čredniško pašni sistem. Dejstvo, da 280 krav po-

može in prehranjuje še šest ljudi, govori o visoki specializiranosti in vrhunski selekciji kot tudi tehnologiji.

Po kratkem odmoru na Bledu je tov. Uroš, tajnik Zadružne zveze Slovenije, ki je ekskurzijo tudi spremljal, poudaril važnost takih stikov in ponovil pripravljenost ZZZ nuditi vso pomoč zamejskim zadružnikom.

Boris Strekelj

OBVESTILO UPKOJENCEM, KI UVELJAVLJAJO DELOVNO DOBO V BIVŠI »CONI B«

Kljub vsem zagotovilom in dvojnemu zasledovanju mešane jugoslovanske - italijanske komisije, ni bilo še dokončno rešeno in razčiščeno vprašanje delovne dobe v bivši »coni B« v kritičnem obdobju 1. maj 1945 — 5. oktober 1956. Celotna zadeva se bo verjetno zavlekla še kak neseć in obstajajo še veliki dvomi, od kdaj naprej bo postala polnopravna omenjena pokojninska doba. Edino pravilno in pravično bi bilo, da upravičencem izplačajo tudi retroaktivno vse zaostale dozozele obroke od dneva upokojitve dalje. V ta namen je patronat Kmečke zveze INAC s sedežem v UL. Cicerone 8/b (telefon 62785) sprožil akcijo, da bi čim bolj učinkovito in pravočasno zaščitil pravice upokojencev s tem, da vlagajo posebne zahteve tako na IN PS kot na jugoslovansko socialno zavarovanje SPIZ. Eden izmed dveh zavarovalnih zavodov si bo moral pač prevzeti breme, da izplača ostanke od upokojitve dalje. Vse zainteresirane upokojence, ki uveljavljajo delovno dobo v bivši »coni B«, vabimo, da se zgledajo v našem uradu in da prinesejo s seboj po-kojninsko knjižico ter jugoslovansko odočbo. (bs)

Razstave

V galeriji Rossoni je odprla razstavo tržaška slikarica Tatiana. V občinski umetniški galeriji je odprl slikarsko razstavo Claudio Bianchi - Weiss.

V galeriji Tribble Rettori so odprli razstavo avstrijskega slikarja Huga Wulza.

Šolske vesti

Vsi učitelji, ki so učili v Trebach, so vabljani v nedeljo, 24. septembra 1978, ob 15. uri na pomenovanje osnovne šole po Pinku Tomaziču.

Pripravljalni odbor za pomenovanje osnovne šole v Rojano po bazovskih junakih sklicuje jutri, 18. t.m., ob 20. uri, sejo pripravljalnega odbora, ki bo na rojanski osnovni šoli. Vabljani vsi člani in drugi, ki jim je pomenovanje pri srcu.

Kino

Miramarski park — »L'œil in zvoki« ob 20.30 »Der Kaisertraum von Miramar« (v nemščini); ob 21.45 »Il sogno imperiale di Miramar« (v italijščini). Prevoz z motornim čolnom s pomola Audace ob 20.00 in ob 20.50 ter iz Miramara ob 21.45 in ob 23.05.

Ariston 17.00 »Reshomona«. Režija A. Kurosawa. T. Mifune.

Ritz 18.00 »Crazy Horses«. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Eden 16.00 »Emanuelle... le porno notti nel mondo«. L. Gensmer. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Fenice 17.00 »Odisea nello spazio 2001«.

Mignon 10.30 »Heidis«.

Nazionale 16.00 »La febbre del sabato sera«. J. Travolta. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Grattacielo 16.00—22.10 »Capricornone«. Elliott Gould.

Excelsior 16.00 »L'ultimo valzer«. Cristoforo 15.30 »L'insegnante va in collegio«. E. Fenech. R. Montagnani. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Filodrammatico 15.30 »Cugine mie«. Moderno 15.00—21.30 »Incontri ravvicinati del terzo tipo«.

Aurora 16.30 »Porca società«. S. Marconi. M. D'Angelo. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Capitol 16.30 »Grazie a Dio è venerdì«. D. Sumner.

Vittorio Veneto 15.15 »Marlow indaga«. Ideale 15.00 »I tre spietati«. R. Harris. R. Hungar.

Volta 15.00 »Buttigione diventa caposervizio segreto«. Jacques Dufilho.

Razstava svežih gob

na Opčinah

Slovenska gobarska družina - Trst prireja v nedeljo, 24. septembra, gobarski izlet za člane in simpatizere. Gobarji se bomo zbrali pred spomenikom padlim na Opčinah točno ob 8. uri. Odpovali bomo z zasebnimi avtomobili čez mejo v nemarno proti Postojni. (Nikar ne pozabite prepustnice doma!). Kljub temu, da so vremenski pogoji izredno neugodni za raščo gob, upamo, da bomo v širini gozdovih le staknili nekaj ljubljank. Na izletu se bomo tudi pogovorili, kako se nabira gobe za razstavo!

Slovenska gobarska družina zamejskih Slovencev - Trst bo namreč pripravila letos prvo razstavo svežih gob v soboto, 30. septembra, in v nedeljo, 1. oktobra. Razstava bo odprta za ogled od 9. do 19. ure v Prosvetnem domu na Opčinah.

Za to priložnost se bomo člani - gobarji zbrali na Opčinah v torek, 26. t.m., ob 20.30, da se dokončno pogovorimo o pripravah za razstavo. Razdelili si bomo tudi področja, po katerih bomo pobirali gobe za razstavo. Prosimo člane, da se sestanika gotovo udeležijo.

Danes slavi v Borštu 50-letnico rojstva

JORDAN ZAHAR

Iskreno mu čestitajo družine Dilli, Gabrovac in Boneta

Svojemu pridnemu članu orkestra (bas)

GIORDANU MARIANIJU

čestita ob 70-letnici in mu želi še dosti srečnih let

ves kolektiv TPPZ

Včeraj sta se poročila

IVIANA ŠTRAJN

in

GIORGIO CISERA

Obilo sreče na novi življenjski poti želi PD F. Venturini ter mladina od Domja in s Krmenke.

NISMO TE POZABILI...

Zgodilo se je meni, a se je gotovo tudi vam in mnogim pred nami... slavil sem petindvajsetletno maturo. Ta čudovit trenutek srečanja starih sošolcev je tako lep, da povadam mladini pod 18. letom.

Fenice 17.00 »Odisea nello spazio 2001«.

Mignon 10.30 »Heidis«.

Nazionale 16.00 »La febbre del sabato sera«. J. Travolta. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Grattacielo 16.00—22.10 »Capricornone«. Elliott Gould.

Excelsior 16.00 »L'ultimo valzer«. Cristoforo 15.30 »L'insegnante va in collegio«. E. Fenech. R. Montagnani. Prepovedan mladini pod 14. letom.

Filodrammatico 15.30 »Cugine mie«. Moderno 15.00—21.30 »Incontri ravvicinati del terzo tipo«.

Aurora 16.30 »Porca società«. S. Marconi. M. D'Angelo. Prepovedan mladini pod 18. letom.

Capitol 16.30 »Grazie a Dio è venerdì«. D. Sumner.

Vittorio Veneto 15.15 »Marlow indaga«. Ideale 15.00 »I tre spietati«. R. Harris. R. Hungar.

Volta 15.00 »Buttigione diventa caposervizio segreto«. Jacques Dufilho.

21. IN 22. OKTOBRA V DOLINI

Proslava stoletnice Tabora in ustanovitve PD V. Vodnik

V soboto, 30. t.m., srečanje bivših borcev

Letos poteka stoletnica znanega Tabora, ki ga je v Dolini 27. 10. 1878 priredilo politično društvo E. dnost, ter ustanovitve prosvetnega društva Valentin Vodnik, ki je nastalo kot posledica Tabora samega.

Dojčanci se na slavnostno proslavo pripravljajo že dalj časa, saj so prvotno nameravali proslavo prirediti v mesecu septembru. Raznovrstne težave in problemi pa so to namerovo preprečili, tako da so sklenili določiti datum čim bližje tistemu izpred sto let: 21. in 22. oktobra. Prvi dan bo na sporedu proslava prosvetnega društva, drugi dan pa bo svečana proslava Tabora, pri katerem sodelujejo vse aktivne prosvetne in druge skupine v vasi in občini, saj je bil Tabor pred stoletjem izredno važen dogodek za Breg, Istro in širšo tržaško okolico in ne samo za Dolino.

V zvezi s tema dvema osrednjima manifestacijama pa bo še vrsta drugih pobud. Zveza borcev iz Doline, ki je s prostovoljnimi delom uredila in popravila prostor, kjer stoji spomenik Taboru in padlim v NOB, namerava 30. 9. prirediti svečanost ob spomenikih s kulturnim programom in srečanjem bivših borcev s Tržaškega in sosednjih območij.

PD Valentin Vodnik pa namerava prirediti vrsto kulturnih prireditvev: razstav — od likovnih, fotografških do retrospektivnih, koncertov, izdaje spominske brošure itd. V proslavljanje se mislijo vključiti tudi šole in taborniki iz dolinske občine.

O vseh prireditvah bomo sproti pravčasno seznanjali bralce, saj gre za dve zelo pomembni obletnici, ki nista važni le za Dolino, tržaško okolico in ne samo za Dolino.

Darovi in prispevki

ZA NAGRADO ALBINA BUBNIČA

V spomin na Miloša Kodriča daruje Franc Lipovec — Time 5.000 lir.

V spomin na Tončka Čok. Gombac daruje Franc Lipovec — Time 3.000 lir.

V počastitev spomina Miloša Kodriča daruje Liliana Ferluga 10.000 lir.

ZA KULTURNI DOM PROSEK — KONTOVEL

Nameste cvetja na grob Francke Ipavec daruje Ivana Majovsky 5.000 lir.

V počastitev spomina Eme Štoka daruje Mirela in Guerino 10.000 lir.

Pavel Berčec daruje 5.000 lir.

Zbrani na Boschettu dne 10. septembra t.l. so Cibici in sorodniki darovali 123.000 lir in 92.000 starih dinarjev.

RAZGOVOR Z NOVI RAVNATELJEM SSG MIROSLAVOM KOŠUTO

Misli o našem gledališču

«Umetniške moči ne kupujemo z denarjem, ampak s talentom, s predanostjo delu, z ustvarjalno voljo, s tovariško pomočjo kolegov - Temelj vsega pa so pravilne izbire vodstva»

Po petnajstih letih je Filibert Benedetič prepustil svojo ravnateljsko odgovornost pri Stalnem slovenskem gledališču v Trstu svojemu nasledniku Miroslavu Košutu. Z ravnateljevanjem Filiberta Benedetiča je povezano nedvomno najtežje obdobje v vsem povojnem delovanju naše gledališke hiše, obdobje težkih, živčnih, utrjujočih bojev za javnopravno ureditev njegovega položaja. A vsaj do neke mere, in kolikor je bilo to v močeh vodstva SSG samega, tudi uspešnih. Benedetič se za te uspehe ni štedil: razdal se je in vložil vanje ves svoj gledališki entuziazem, vso svojo tako rekoč diomatsko spretnost in prepričljivost z vse prevečkrat gluhimi sogovorniki rimske birokracije. Gledališče je bila njegova druga družina, njegov drugi otrok, zato vemo, da mu bo ostal zvest tudi po smrti.

Novi ravnatelj Miroslav Košuta ni prevzel lahkega dela, toda jamstvo,

Miroslav Košuta

da ga bo upravljal z uspešnim premagovanjem nalog in težav, ki mu jih gotovo ne bo manjkalo, je v njegovi gorečnosti za gledališče, v njegovih dosedanjih gledaliških izkušnjah in v njegovi splošni angažiranosti v političnem in kulturnem življenju naše zamejske narodnostne skupnosti. Rodil se je 11. marca 1936 v Krizu pri Trstu. Maturiral je na tržaški višji realni gimnaziji in diplomiral leta 1962 na ljubljanski filozofski fakulteti iz svetovne književnosti in literarne teorije. Bil je urednik pri RTV Ljubljana, najprej v uredništvu mladinskih, pozneje na tudi kulturnih in literarnih radiaških oddaj. Od leta 1969 tri sezone dramaturg in član umetniškega vodstva Stalnega slovenskega gledališča v Trstu, zdaj tudi je urednik revije Dan. Ob pisanju poezije (doslej so izšle štiri njegove pesniške zbirke in dve zbirki otroške poezije), se posveča tudi radijskim igram, zlasti mladinskim, in odskrim delom. Za svoje mladinske pesmi je prejel več nagrad, prevajal pa so ga tudi v tuje jezike.

Ob prevzemu nove dolžnosti ravnatelja SSG smo mu zastavili nekaj vprašanj.

— H gledališče te gotovo ni prišlo samo naključje ali samo zavest, da predstavlja naše SSG osrednjo zamejsko kulturno ustanovo, ki je že zato vredna naših skupnih skrbi, marveč nedvomno tudi ljubezni do gledališke umetnosti in dosedanj stik z njo kot pred leti umetniški vodja SSG in avtor gledaliških tekstov, saj si jih napisal kar precej bodisi za radijske, bodisi za gledališke odre. Nam lahko našteješ vsaj najbolj uspešne?

— Pred jesenjo 1969 so mi v Trstu ponujali del službe, a nobena me ni mogla premamiti, da bi zapustil Ljubljano. Vabilo v gledališče me je, zakaj gledališče je nekaj zapeljivo norega, kar je vredno doživeti. Takrat pa nisem bil umetniški vodja, kot praviš, ampak samo član vodstva, in v tem je iskati tudi del vzroka, da sem ga po treh letih zapustil. Zdal sem se vrnil, enač žaljubljen kakor takrat, vendar pripravljen na svojo življenjsko turo. Zavedam pa se, da so minili časi, ko si bil vodja take ustanove lahko celo desetletje ali več. Ritem dela, problemi, pritiski in druge težave so tones takšni, da te kaj kmalu izpajo. Vprašanje je, kaj samo, kako dolgo je tisti kmalu. Kar se pa mojih gledaliških tekstov tiče, moram priznati, da nisem prišel h gledališču zaradi njih, temveč so nastali, ko sem že bil pri gledališču. V moji bibliografiji so navedeni: satirični kabareti Dlakva v joku (1973), ki sem ga pripravil z drugimi avtorji, mladinska igra v verzih štirje fantje muzikantje (1974), dokumentarna drama Ržarnja (1975), ki sva jo s Filibertom Benedetičem pisala po gradivu Albina Bubnič, in mladinska igra Vitez na obisku, ki je v prejšnji sezoni razveseljevala otroke v našem gledališču. Ob takem njihovem navdušenju se tudi sam navdušim in zato za otroke pišem še posebej rado. Tako se tudi pri pisanju radijskih iger posvečam predvsem delom za mladino, ki so bila deležna več priznanj in prevodov v tuje jezike. Omenim naj le Prepovedano pravljico o princeški Ali Zgodbo o vojaku, od drugih pa tri radijske igre po resničnih dogodkih iz narodnoosvobodilnega boja, ki jih je v teh letih izvajal Radio Trst in ki bodo menda izšla v knjigi pri Založništvu tržaškega tiska:

Mreža in zvezde. Kadar te zbudiš v Gori, imenovana sin.

— Kljub priznanju javnosti se položaj našega gledališča v ekonomskem oziru ni toliko izboljšal, da bi lahko govorili o urejenem položaju. Sodiš, da tak neurejen položaj hudo pogojuje, poleg repertoarne zmogljivosti, tudi umetniški potencial gledališča?

— Če naj odgovorim odkrito, potem moram reči, da je to pogojevanje samo delno. Položaj res še zdaleč ni urejen, saj ima Stalno slovensko gledališče trenutno skoraj pol milijarde dolga. Toda kljub dejstvu, da marsikdaj ni denarja za plače, da te tudi niso takšne, kakršnih so naši gledališki umetniki in drugi delavci vredni, in tako naprej, je prav tako res, da je isto gledališče poznalo, neprimerno huje čase in vendar ustvarjalo nepozabne predstave. Umetniške moči ne kupujemo z denarjem, ampak s talentom, s predanostjo delu, z ustvarjalno voljo, s tovariško pomočjo kolegov. Temelj vsega pa so pravilne izbire vodstva.

— Repertoar za sezono 1978/79 je znan, saj smo ga že najavili. Bistveno odnosa repertoarno politiko gledališča kakršna je bila, ne brez obasnih odstopov, vse doslej. Ne vem, koliko si tudi sam sodeloval pri sestavljanju tega repertoarja, pa bi vseeno rad vedel, če je po tvojem okusu.

— Repertoar je seveda podedovan. Pri njegovem sestavljanju sem sodeloval samo kot nekdo od zunaj, z nekaterimi nasveti. Zdi se mi dober in po-truditi se bomo, da ga izvedemo kar najbolje, ni pa posem po mojem okusu: preveč je klasičen, premalo vsemirijito, morda tudi premalo ljudski. Ob tem ima še to napako, da je večina del z veliko zasedbo, zaradi česar se bomo slej ko prej znašli v težavah.

— Razne okoliščine, nedvomno izven določanja pri SSG, so verjetno krive, da imamo nekateri občutki, da je abnormna kampanja in sploh gledališka propaganda letos v za-mudi, saj je otvoritvena premiera praktično pred vrati. Je to res, ali pa gre samo za občutek?

— Žal je res, kriče pa ne gre pripisati meni, vsaj za to ne. Ho že dovolj drugih priročnosti, saj je samostojno, da pri vsaki menjavi zaokreple. — Pred leti je vodstvo SSG praktično vsakekrat koristne predpremierne predstavice s sodelovanjem avtorjev predstave (besedila, režije, scene, nosilcev glavnih vlog). Nameravaš obnoviti to obliko neposrednega kontakta z občinstvom?

— Ugotovitev in vprašanje sta nadse umestna. Take predsta-

vitve zaradi večne časovne stiske pred premierami sicer nikakor niso preproste, nedvomno pa precej pripomorejo k popularizaciji gledališča in jih bomo zato skušali oživiti. Če nam bo to uspelo že z začetkom sezone, je seveda drugo vprašanje.

— V lanskim in ob prejšnjih sezonah je bilo več pripomb na obnašanje naše dijaške mladine pri solskih abnormnih predstavah. Te resnice si ne smemo prekrivati, ker je odraz očito pomanjkljive priprave naših zamejskih dijakov na gledališče v solah. Kaj bi se dalo narediti, da bi bilo takih upravičenih pripomb čim manj?

— Pomanjkljiva priprava in nekulturno vedenje sta, po mojem, dve različni stvari. Samo za prvo je delno krivo tudi gledališče, drugo pa je odraz duhovne kvalitete naše mladine, in to predvsem dijaške. Da je ta kvaliteta vse manj kvaliteta ni besedna igra, ampak žalostna resnica. Hudo pa bi grešili, če bi vse dijaške metali v isti koš ali kogarkoli odpisali. Zato nameravamo letos končno le začeti s tistim prodorom gledališča v šole, ki si ga je zamislilo že prejšnje vodstvo: morebitni pogovori o poslanstvu gledališča, recitativni in posebne predstave za šole.

— Kljub vsem znanim naporom ni bil dosežen večji uspeh v pritegovanju delavske in obrtniške mladine v gledališče. Ne bi kazalo te napore obnoviti in povečati?

— Pritegovanje delavske mladine in delavstva na splošno naj bi bila ena izmed temeljnih nalog našega gledališča. Kako se je bomo lotili, mi ta hip, žal, še ni jasno.

— Igralski ansambel SSG šteje samo 15 polnih igralcev. Res je, da se ti niso, zaradi repertoarnih omejitev, vsi v zadostni meri angažirani v razponu celotne sezone. To da gledalec red vidi na domačem

Uvod in vprašanje

JOŽE KOREN

(Nadaljevanje na 6. strani)

OB 31. OBLETNICI SMRTI KRIŠKEGA SLIKARJA ALBERTA SIRKA

Zlato srce velikega otroka

Kako je prišlo do prve razstave v svetoivanskem «Šolskem društvu» s Sirkovo udeležbo in kako so jo fašisti že po treh dneh zaprli

Z Albertom Sirkom so se končala moja mladostna srečanja z domačimi umetniki študentovskih let. Bilo je zadnje. Černigoev konstruktivizem, zapeljivi prepovedani sad sredi raja mešanstvu ljube umetnosti, je pač porinil Sirkovo realizem na obrobje mojega zanimanja. Sicer pa po bratih Rendich, Buciku, Spacapanu, Čargu in Pilonu, me Sirk res ni mogel več kaj novega naučiti. Tako sem prvič videl nekaj njegovega zelo pozno. Bile so to tri ali štiri perorisne in karikature igralcev v «Našem glasju» in «Novem rodu», ki mi pa niso bile všeč. Prav kmalu potem sem se s Sirkom seznanil na nekem predavanju v klubu kulturnih delavcev. Stridesetletni hrust, stalno v zadregi z besedo, me tedaj ni navdušil. Toda to je bil varijev, učinek preveč intelektualističnega okolja v kakršnem se Sirk ni nikdar dobro počutil. Niti mesece nato sem odkril, da se pod goro mišic skriva zlato srce velikega otroka, ki s tovariško razposajeno razvili je v družbi sebi enakih.

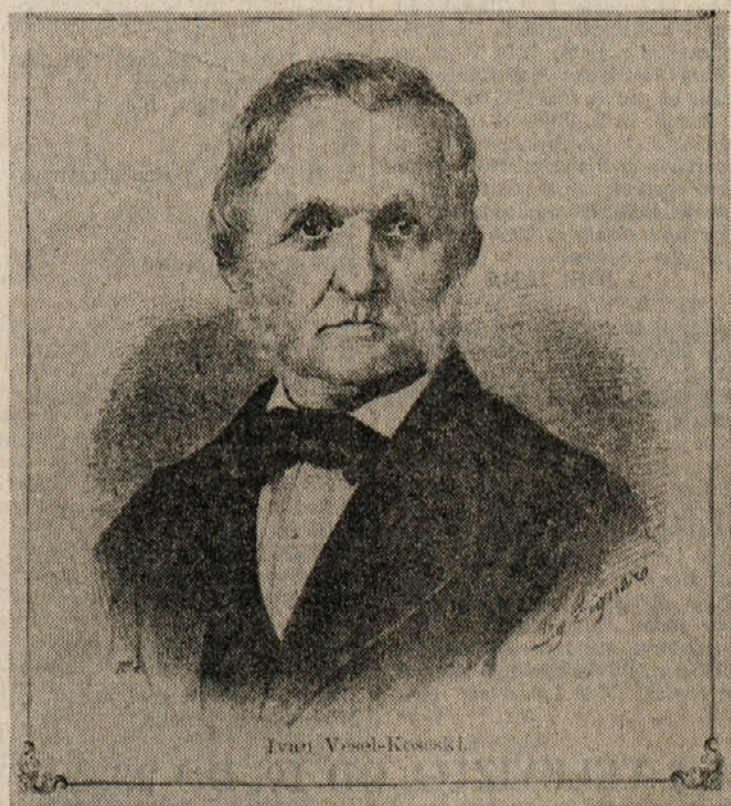

Albert Sirk (Avtoportret)

OB 180-LETNICI ROJSTVA

Slava in zaton pesnika Koseskega

Nad 50 let je Jovan Vesel-Koseski živel in deloval med tržaškimi Slovenci in bil tudi predsednik «Slavjanskega društva» - Umril je leta 1884 na svojem domu v Ul. Ghega 6

Jovan Vesel-Koseski na prvi strani «Zvona»

Po nenapisanem pravilu mora pesnik — in seveda največkrat tudi drug umetnik — prej umreti in šele potem doseči priznanje in slavo. Jovan Vesel Koseski pa je bil v tem pogledu izjema: dosegel je priznanje se v času, ko je ustvarjal, toda pred koncem svojega življenja je bil delezem ostre kritike, ki mu je odvela priznanje in slavo ter ga pahnila med mnoge pozabljene pesnike, ki so se le bežno pojavili na polju našega slovstva. Ker je Koseski živel v Trstu nad petdeset let in deloval med tržaškimi Slovenci, mu posvečamo nekaj vrstic za 180-letnico njegovega rojstva.

Jovan Vesel ali Jovan, kot se je pozneje podpisoval, se je rodil v Kosezah od tu pesnikino ime Koseski pri Moravčah na Gorenjskem 12. septembra 1798. O malem Vese-

lu nam sporočajo viri, da je bil navdušen govornik, ki je tudi rad recitiral pesmi, predvsem nemškega Schillera. V Ljubljani, kjer je obiskoval šole, se je seznanil z Vodnikom, s Čopom, in drugimi sodobniki, ki so se ukvarjali s slovenskim pisanjem. Navdušil se je za slovenstvo, tako da je poskusil tudi sam pesniti v domačem jeziku. In prav iz te dobe je njegov sonet «Potažba» (Tolaba), ki je prvi sonet napisan v slovenskem jeziku. Sam je pozneje izjavil, da mu je ta nekoliko čudni naslov za sonet svetoval Valentin Vodnik. Sicer pa je Koseski kmalu opustil pesmarjenje ter se zelo malo ozlošal, pa še to le v nemščini. Zato ga ni našli v Kranjski čbelici, kjer so sodelovali vsi tedanji slovenski pesniki.

Toda ko so leta 1843 začele izha-

jati Bleiweisove «Novice» je kmalu tudi Koseski pristopil v krog sodelovalcev ter pridno pošiljal svoje doneče pesmi, tako da je postal glavni pesnik «Novice». In kot se bere, so te pesmi vzbudile povod, koder so jih brali, priznanje in navdušenje, da so nekateri kar jokali od ginenosti, ker so bile tako lepe pesmi in povedane v domačem slovenskem jeziku. Njegova slava je tedaj zasenčila celo Preserna. S prvim ponosom se je priznaval Slovenca in v svojih pesmih je rad prikazoval slavno preteklost slovenskega naroda s takim zanosom, da je največkrat izstopal iz ramičnosti. Njegovo plodovitost pesniško delovanja se je pretiralo in skoro popolnoma prenehala leta 1852, kar ga je zadela zelo huda bolezen. In čeprav je po dolgem zdravljenju okrevljal, je odšel v predčasi pokoj ter se odtgnil javnemu življenju.

Telesnemu zlonu je sledil še duševni, ki je Koseskega prizadel nič manj hudo kot bolezen. Namreč v vi, mlajši rod, ki se je pojavil naša književnosti, je začel neugodno presojati njegove pesmi, ki so bile vsebinsko pretirano namiselne, kjer hvali in opeva prednost slovenskega naroda Avstriji ter poveličuje razne člane vladarske hiše in tako dalje. Obsojili so tudi njegove pisane jezik, katerega je Koseski res samovoljno mrcvaril: krajšal je ali daljšal besede po potrebi svojega vzorca; ustvarjal nove, tako da je nastala kar čudna jezikovna mešanica, katero so kritiki imenovali koseskščina. Med mladimi kritiki, ki so obsojili Koseskega in njegovo pesem, sta bila najbolj ostra Stirit in Levstik. In olasti Levstik je bil trd in neizprosen: sodil je vse, kar je napisal ta svojevrstni, ob svojem času slavljeni pesnik. Očitno so mu tudi neizvirnost njegovih pesmi, češ da so v glavnem posnetki iz nemških pesnikov in podobno.

Stirit je Koseskemu sicer priznal zasluge za slovenski narod v zgodovinskem času narodnega prebujanja. Pisal je, da so njegove doneče pesmi predramile k zavesti marsiakterskega Slovenca; ni jim pa priznal nikakršne umetniške vrednosti,

Čelist Miloš Mlejnik in pianist Janko Šetine koncertirata v baziliki sv. Silvestra v Trstu v okviru «Glasbene septebrja 1978»

o Sirkovem kuharstvu dotlej več slišal kot o njegovi umetnosti. Ko se je na kolodvoru pridružil še ostrobesni pisec Karlo Kocijancič, sem menil, da pripravljata kak intervju s kriškim slikarjem — mornarjem. Po dolgi strmini do kriške vasi se je ob njenem koncu naš pogovor razvel. Ogorčeni smo bili nad oblastmi, ki so z neprestanimi omejitvami tiska in prepovedmi prosvetnega udejstvovanja skušale zatreti naše kulturno življenje. Zaradi tega sem bil tudi gnotno prizadet kot ilustrator. Tisto leto so se mi z ukinitvijo «Novega roda», mesečnika za šolsko mladino, zmanjšali dohodki kar za tisoč lir, mnogo za mladega visokošolca.

V boljšo voljo nas je spravil Sirkov prisrčen sprejem, ko nas je pričakal s polnimi kozarci terana, da z njim pripravimo podlogo polenovki, ki kot vsaka riba mora pač trikrat plavati: v vodi, v o-lju in v vinu. Priznati je treba, da se je Berto s kuharsko umetnostjo tedaj res odlično postavil. Krasen dan, morsko — kraški zrak, mladost in iskriče se teran so nas spravili v bogovsko razpoloženje, da sva se s Sirkom kaj pobratila. Sprva mi je bilo malce nerodno tikati ga, saj mi bi lahko bil skoraj oče. Toda od takrat mi je ostal v spominu kot izredno prijeten tovariš, brez najmanjše zlobe v mislih, ki je rad zvrnil kozarec dobrega vina, povedal kako saljivo dogodiščino in vmes kaj veselega, zakrožil s svojimi sočnimi glasom. Ko se je ob črni kavi razgovor spet povrnil na žalostno ugotavljanje oženja naše kulturne dejavnosti in je Sirkov previdno, ki je to le on znal, predložil potrebo po takih kulturnih prireditvah kjer se fašistične oblasti ne bi moge spotikati nad njih slovenstvom, ne v govorini, ne v tiskani besedi, sem uganil, v čem je namen obiska: prirediti slikarsko razstavo. To je Sirk silno navdušilo, saj bi bil njegov prvi nastop v Trstu. Z Mestrovicemvsem učenec kiparjem Gorštom, Ernestom Seskom, ki je že prejel v Trstu lepa priznanja, Sirkom in menoj «ki je zrasel čez noč in postal znan v sleherni slovenski hiši», kot je zapisal Sirk, je ta trdil, bil to lep nastop domačih figurativnih likovnikov. Nepriljubljen na to presenečenje sem oklepal s pristankom. Čeprav sem v ilustracijah pač moral slediti figurativni usmerjenosti zalob, so bile mi, če simpatije vendarle na strani konstruktivizma. Nameraval sem podpreti Černigovo kaj bi tiste jeseni nastopil s Carmelichom in učenci na razstavi sindikatov. To je družbo poparilo, pogovor je zastal. Pa ti zdajci vstane Sirk, krili z rokami in se razvname: «Kaj, razstavit s fašisti? Nikdar in nikoli!» Pravijo, da je bil Berto jober igralec na domačih odrih. Menim pa, da tedaj ni glumil, da bi me pridobil za kulturni nastop, kjer bi oblasti za-man iskale dilačo v jaju za njegovo prepoved. V njegovem navdušenju se mi je zdelo videti željo organizirati razstavo samo zato, da bi z njo potegnili in matrali osvobodene oblasti, razdri njih nakane.

Pozno pod večer smo se poslo-vili od gostoljubnega Sirkja z zavestjo, da kmalu obogatimo našo kulturno dejavnost s tako redkostjo, kot so bile za one čase slikar-

MILKO BAMBIČ

(Nadaljevanje na 6. strani)

pravili v bogovsko razpoloženje, da sva se s Sirkom kaj pobratila. Sprva mi je bilo malce nerodno tikati ga, saj mi bi lahko bil skoraj oče. Toda od takrat mi je ostal v spominu kot izredno prijeten tovariš, brez najmanjše zlobe v mislih, ki je rad zvrnil kozarec dobrega vina, povedal kako saljivo dogodiščino in vmes kaj veselega, zakrožil s svojimi sočnimi glasom. Ko se je ob črni kavi razgovor spet povrnil na žalostno ugotavljanje oženja naše kulturne dejavnosti in je Sirkov previdno, ki je to le on znal, predložil potrebo po takih kulturnih prireditvah kjer se fašistične oblasti ne bi moge spotikati nad njih slovenstvom, ne v govorini, ne v tiskani besedi, sem uganil, v čem je namen obiska: prirediti slikarsko razstavo. To je Sirk silno navdušilo, saj bi bil njegov prvi nastop v Trstu. Z Mestrovicemvsem učenec kiparjem Gorštom, Ernestom Seskom, ki je že prejel v Trstu lepa priznanja, Sirkom in menoj «ki je zrasel čez noč in postal znan v sleherni slovenski hiši», kot je zapisal Sirk, je ta trdil, bil to lep nastop domačih figurativnih likovnikov. Nepriljubljen na to presenečenje sem oklepal s pristankom. Čeprav sem v ilustracijah pač moral slediti figurativni usmerjenosti zalob, so bile mi, če simpatije vendarle na strani konstruktivizma. Nameraval sem podpreti Černigovo kaj bi tiste jeseni nastopil s Carmelichom in učenci na razstavi sindikatov. To je družbo poparilo, pogovor je zastal. Pa ti zdajci vstane Sirk, krili z rokami in se razvname: «Kaj, razstavit s fašisti? Nikdar in nikoli!» Pravijo, da je bil Berto jober igralec na domačih odrih. Menim pa, da tedaj ni glumil, da bi me pridobil za kulturni nastop, kjer bi oblasti za-man iskale dilačo v jaju za njegovo prepoved. V njegovem navdušenju se mi je zdelo videti željo organizirati razstavo samo zato, da bi z njo potegnili in matrali osvobodene oblasti, razdri njih nakane.

Pozno pod večer smo se poslo-vili od gostoljubnega Sirkja z zavestjo, da kmalu obogatimo našo kulturno dejavnost s tako redkostjo, kot so bile za one čase slikar-

MILKO BAMBIČ

(Nadaljevanje na 6. strani)

DELOVNO IN INTENZIVNO

15. srečanje slovenskih pisateljev na Štatenbergu

Osnovna tema: Vloga pisatelja v socialistični družbi - Odsolnost mlajšega pisateljskega rodu

Letošnje petnajsto srečanje pisateljev je ponoven dokaz potrebnosti in trdovitosti vsakoletnega književniškega simpozija. Mali, vendar pomembni jubilej je potekal brez kakšnega posebnega slavlja, kot se sicer dogaja ob podobnih jubilejih. Toliko bolj je bilo srečanje delovno in intenzivno: potekalo je v znamenju aktualne teme Pisatelj danes. Zbralo se je trindvajset književnikov in teoretikov, ki so z referati in živahnimi posegami v diskusijo bogatih srečanj s konstruktivnimi gledanji in predlogi na vesplošne dobre in slabe pojave v književnosti in v umetnosti naslopl.

Veliko priznanje tradicionalnemu srečanju so s svojo prisotnostjo in z bogatimi mislimi doprinesli k razpravi predstavniki družbenopolitičnega življenja Slovenije, član centralnega komiteja ZKS Franc Sali, predsednik republiškega komiteja za kulturno Andrej Učič in družbenopolitični delavci mariborske in bistriške občine.

Ustanovitelj in idejni vodja srečanja je že od samega začetka leta 1963 Pododbor društva slovenskih pisateljev Maribor. Pčrtvovalnemu prireditvenemu odboru, ki ga zadnjih nekaj let sestavljajo in srečanja organizirajo predsednica Neda Gaborovičeva, podpredsednik Slavko Jug in tajnik Janez Švajncer, pripada velika zasluga, da se srečanja pisateljev neprčrtvoma vrstijo kot tribuna slovenskih pisateljev, literarnih teoretikov in zgodovinarjev, ki jim občasno prisostvujejo tudi književniki iz drugih republik in iz zamejstva.

Žal, letos smo pogrešali predvsem mlajši rod pisateljev, ki so bili sicer vabljivi, a se srečanja niso udeležili. Celo prijavljeno referata mlajših pisateljev sta bila pred srečanjem odpovedana. Vse kaže, da so se udeleženci mlajšega rodu pisateljev že la-ni iztrpali s svojimi ognjiviti posegi v konfrontaciji z zdravimi stališči, čeprav bi prav letošnja razprava, na temo Pisatelj danes, njim in njihovim stališčem, danes, kot tudi v naprej, še zelo koristila.

Toliko bolj pomembno je, da je vsakoletno srečanje pisateljev na Štatenbergu, največja slovenska in medrepubliška manifestacija, kjer se izmenjajo misli in različna mnenja literarnih ustvarjalcev raznih smeri. Se na nekaj ne smemo pozabiti Na teh srečanjih se pisatelji povezujejo s šolsko mladino in celovnimi ljudmi v mestih in vaseh slovenjskega okraja. Vsako leto nastopi več skupin pisateljev po šolah in v delovnih obratih z braštem svojih del, po katerem sledijo prisrčni razgovori s poslušalci. Letos se je pet skupin po več pisateljev, srečalo s predstavniki okrajnih in občinskih odborov in z njimi pretresalo problematiko življenja v njihovem kraju. To je bila letošnja nova oblika srečanj, saj so prisrčni stiki zbližali pisatelje s predstavniki družbenega življenja in rodili vezi za nadaljnje sodelovanje po šolah in delovnih kolektivih.

Po otvoritveni besedi predsednice, pisateljice Nade Gaborovičeve, je pisatelj tajnik Janez Švajncer pozdravil družbenopolitične predstavnike in prebral nekaj pozdravnih pisem in opravičil tistih, ki se zaradi službene zadržanosti ali boleznih niso mogli udeležiti srečanja. Nato je predlagal in prebral brzojavno čestitko namenjeno pisatelju Mišku Kranjcu k slavlju njegove 70-letnice, kar so navzoči z navdušenjem pozdravili. Po pozdravu predsednika skupščine kulturne skupnosti Slovenska Bistrica Slavka Kleindiensta, ki je v imenu pokroviteljske izrekel srečanju veliko uspeha, se je pričel delovni program z referati. Prvi referent je bil književnik

Branko Rudolf, za njim sta spre-govorila pesnik Janez Menart in pisatelj Marjan Kolar, nakar se je razvila plodna razprava, v katero so z živahnimi doprinosi posegali Franc Sali, Andrej Učič, Janez Švajncer, Ivan Jan, Jolka Milčeva, Leopold Subodžan, Slavko Jug, France Forstnerič in drugi.

Prvi trije referenti so obravnavali vlogo pisatelja in pomen njegovega ustvarjanja v današnji socialistični družbi. Pisatelj in mislec Branko Rudolf je razmišljal o povezavi književnosti in znanosti, ki vsaka zase po svojih vidikih služi sodobnemu človeku. Pesnik Janez Menart je z živahno in duhovito mislijo razgrnil kulturno »zračje« v današnjem času in odkrival razveseljivo dejstvo, da ljudje tudi danes radi in vse bolj beru knjige, seve tiste knjige, ki jim nekaj povedo. Pisatelj Marjan Kolar iz Raven je kot dober poznavalec delavskega življenja razpravljal o pisatelju v organizaciji združenega dela in se predvsem dotaknil celavčevega jezika v tovarni.

Nadaljnji referenti so bili znana esejistka in kritičarka Jolka Milčeva iz Sežane, ki je razpravljala o splošnem ozračju v književnosti s posebnim odnosom do ženske, o rabi jezika in o problemu prevajanja pesmi, slavist Simon Juršič iz Splita, v skromnem osnutku referata o pisateljskih delih Filipa Kumbato-viča in Miška Kranjca, kot zadnji referent, pesnik Miroslav Slana pa o sodobnih prijemih ustvarjanja književnosti.

V razpravo so se živahno vključevali z globokimi mislimi zlasti Janez Švajncer, ponovno Andrej Učič, Slavko Jug, ki je hkrati pojasnil letošnji načrtni poukaz srečanja na naši referatih, da bi bilo več časa namenjenega razpravljanju, in že prej imenovani diskutanti, ki so se jim z novimi preblikmi pridružil skoraj vsi udeleženci.

Razpravljanje je bilo tehtno in resno in je posegalo v vsa širna področja, ki obdajajo pisatelje, pesnike, kritike, esejiste in zgodovinarje danes. Razpravljavci so posevili posebno pozornost slovenskemu jeziku, tako pravilni rabi v literaturi, v solih, v tovarni in vsakdanjem življenju.

Bogatstvo misli referentov in razpravljavcev je bilo na intelektualni ravni, ki je pričalo o zavzetosti slovenskih pisateljev za slovensko literaturo.

Zadnji dan srečanja je sovpadel na dan 150-letnice rojstva velikega ruskega pisatelja in misleca Leva Nikolajeviča Tolstojca. Udeleženci so se spustili v spominski jubilej in z metimi mislimi počastili spomin velikega ustvarjalca, katerega dela so postala kulturna last vsa človeštva.

Ob spozornem zedinjenju predlogov za temo srečanja v prihodnjem letu, ki bo namenjeno razpravi Pisatelj, kritika in javna občila, v kar bo sodilo medrepubliško sodelovanje južnoslovenskih književnikov, uveljavljanje slovenske literature na tujem in tematična sodobne proze, se je v spročenem razpoloženju vseh udeležencev končalo letošnje izredno uspešno jubilejno srečanje pisateljev na Štatenbergu.

EMIL FRELIJH

BERITE
REVUIJO

DAN

NA VIII. MEDNARODNEM SLAVISTIČNEM KONGRESU V ZAGREBU

1500 udeležencev, 1000 referatov

Od 3. do 9. septembra 1978 je hrvaška prestolnica štela vsaj 1500 prebivalcev več, toliko je namreč bilo slavistov, ki so s cellega sveta prihiteli na VIII. MSK.

Kongres je slavnostno odprl predsednik Mednarodnega slavističnega komiteja akademik dr. Bratko Kreč v oporni zagrebški dvorani «Valter av Lisinski», ki premore do 2000 sedežev. Sledilo je več podpravnih govorov uglednih oslavitelj, med katerimi naj omenim le leningraškega akademika Aleksandra A. N. N. slavistov neslovenskega rodu, Francisa Gorda. Tudi zastopnik Unesca je udeležencem kongresa zaželel obilo plodnega delanja. Poseben osebn uspeh pa je ned otvortivjo žel nestor hrvaške in jugoslovanske slavistike prof. Badalić, ki je hudomušno izjavil, da pomeni njegovih 90 pomlad sicer življenjski Rubikon, da pa to ni nič posebnega.

Prvo predavanje je bilo posvečeno L. N. Tolstoju ob 150-letni-

ci rojstva in že tu je slaviste čakala prava polastica: poslušanje plošče z dvema posnetkoma Tolstojevga glasu. Prvi posnetek je jasno izprizl njegovo razburjenost in zagnanost (zagovarjal je ideje svojih zadnjih let!), v drugem pa je bil njegov glas umirjen in spokojen, govoril je namreč o književnem ustvarjanju.

Zagrebška filozofska fakulteta, ki je letos prevzela ves trud in organizacijske težave tega množičnega zborovanja, je nudila kongresistom tudi svoje sodobno urejene prostore. Kongresna dela sama po se potekala v petih sektorjih: lingvistika, književnost, literarno - lingvistična problematika, folkloristika in splošnoslovenska zgodovinsko - filološka problematika. Vsak sektor je štel še podskupine in tu je lingvistična odigrala levji delež, saj je imela kar štiri podskupine.

Število podanih referatov se je sukalo okoli 1000 in že to je zgovoren dokaz o tem, kakšen od-

mev ima v slavističnem svetu tak kongres. Obenem nam tudi izpričuje, koliko ogromnega dela je bilo opravljenega med kongresom. Polemike, diskusije, razburjenje in zanimanje, ki so ga referati vzbujali, je seveda poglavje zase. Kongres je nazor-pokal in ponazaril vse,

V OSPREDJU MORAVSKI UČITELJI IN SKUPINA IZ AREZZA

Na zborovskem tekmovanju «C. A. Seghizzi» so letos izstopali predvsem moški zbori

V primerjavi z lansko prireditvijo opazno rahlo kakovostno nazadovanje mešanih in ženskih zborov. Zanimiv in koristen simpozij - Dobra organizacija

Letošnji simpozij o zborovskem petju, ki ga je gorški zbor «Cesare Seghizzi» organiziral že devetlet, se je razvijal pod naslovom «Estetski, tehnični in didaktični problemi moderne in sodobne zborovske literature». Vrednosten voditelj iz Avstrije, Českoslovaške, Francije, Italije, Jugoslavije, Madžarske in Zapadne Nemčije je obravnavala pojave in probleme z raznih vidikov tako da smo imeli dokaj otipljiv vpogled v prizadevanja pri posameznih narodih na tem področju.

V vseh izvajanjih so predavatelji s strokovnimi analizami odkrivali značilnosti polpreteklih in sodobnih umetniških hotev in ustvarjanja, seznanjali so nas z najnovejšimi manj ali se neznanimi avtorji, tako da je simpozij že v informativnega vidika bil zelo zanimiv in koristen. Nudil nam je sliko razsežnosti in možnosti globalne spoznavanja sodobne ustvarjalnosti v Evropi. Skoda, da so nekatera predavanja sovpadala s časom poteka zborovskega tekmovanja, tako da ni bilo mogoče prisostvovati vsem predavanjem. Mislim, da bi bilo vsekakor boljše simpozij organizirati v celoti zaključiti pred tekmovanjem, kakor je bilo do sedaj vsa leta.

Iz Jugoslavije sta predavala kompozist in docent Glasbene akademije v Beogradu, Konstantin Babić in docent na Pedagoški akademiji v Ljubljani Borut Lopar. Prvi je podal zgoščeno in jasen opis prizadevanj in stvaritev sodobnih skladateljev na področju zborovske glasbe v smislu teme «Zborovski slog sodobnih beograjskih skladateljev». Lopar nam je govoril o prispevku ljudske glasbe v slovenski zborovski literaturi po drugi svetovni vojni in podal dobro utemeljeno informacijo. Obe predavanji so ilustrirali odgovarajoči primeri z magnetofonskih trakov.

Na tekmovanju je sodelovalo 15 pevskih zborov: osem mešanih, 6 moških in ženskih zborov, ki so zastopali enajst držav - Belgijo, Bolgarijo, Českoslovaško, Italijo, Jugoslavijo, Madžarsko, Poljsko, Romunijo, ZSSR - Estonijo, švedsko in Zapadno Nemčijo. Iz Jugoslavije sta nastopila mešani zbor «Obala» iz Kopra pod vodstvom Mirka Slosarja in mešani zbor «Pro musica» iz Subotice pod vodstvom Gabrijele Egget.

Ce primerjamo splošno kvaliteto poperje z lanskim, je bilo letos nekoliko nižje pri mešanih in ženskih zborih, medtem ko sta kakovostno raven pri moških zborih dvignila predvsem zbor moravskih učiteljev iz Brna in moški zbor «Francesco Coradini» iz Arezza.

Med mešanih ni bilo zborov, ki bi pokazal večjo vokalno dovršenost ali izrazitejšo interpretativno moč. Pogostokrat smo se srečevali z neprecizno intonacijo, nehomogenostjo posameznih skupin in bolj ali manj nečisto vokalno na posameznih mestih pri marsikaterem zboru. Kar zadeva vokalno izravnano in barvno enovitost na vseh dinamičnih stopnjah bi med najpopolnejše lahko prilekli moški zbor moravskih učiteljev in ženski del zborov iz Budimpešte, ki sta nastopila v kategoriji ljudskih pesmi. Nastop zadnjega je bil toliko bolj zanimiv, ker je zbor vodila zelo mlada dirigenta Agneza Gerendy; ta je zboru dala svežino in pristen izvajalski polet ter obeto, da se bo razvila v pomembnejšega zborovskega interpreta. Zbor moravskih učiteljev je odlično izvedel prvo nagrado.

Zbor «Obala» pod vodstvom Mirka Slosarja je napravil splošni vtis boljše kakor v Arezzu, kjer se je nekaj dni prej udeležil mednarodnega tekmovanja «Guido d'Arezzo». Obveza, esem sicer ni izkazovala potrebne vokalne izdelanosti, že na začetku je sopranska je disciplinirano, prožno telo, ki se s takimi muzikalnim občutjem podreja kreativnemu hotenju dirigenta. Tako je pa viden preprosta, že sto in trideset let stara balada Pavla Krizkovskega bila v vseh svojih lirskih odtenkih in dramatičnih vzponih zgrajena izredno naravno in z vsi umetniškimi prepričljivostjo. Pa tudi pri drugih pesmih je zbor nudil izrazito nazorno in v oblikovanju. Z ozirom na glasovne odlike in na lepoto muziciranja je upravičeno prejel najboljšo oceno v kategoriji polifonskega petja.

Drugi, ki mu je blizu, je moški zbor «Francesco Coradini»; ta sicer med najboljšimi italijanskimi pevskimi zbori. Vodi ga Fosco Corti, katerega prizadevanja so zboru prinesla tako glasovno uglednost in ubranost kakor tudi visok interpretativni nivo. Zbor je tudi tolikrat ohranil svojo umetniško potenco. Mislim pa, da bo moral nekoliko več pozornosti posvetiti glasovni izravnosti: med prvimi tenorji deluje sicer kvaliteten solistični glas malce preveč izstopajoče, barvo baritonov in basov bi bilo dobro nekoliko prilagoditi svetlosti tenorski, da bi se na ta način dosegla večja glasovna uravnoveščenost celote.

Zbor Politehničnega inštituta iz Tallina v Estoniji, ZSSR, je zasedel tretje mesto; razpolaga z mladimi, svežimi pevskim materialom, vendar se bo moral truditi za večjo vokalno dovršenost, je pa bil sorazmerno dovolj solidno pripravljen zbor, ki nas je uspel popeljati v določene napetostne trenutke. Vodi ga Pau Uleja Ants.

Ostali moški zbori - Stockholms Studentensångersförbund iz Švedske, Mechelse Liedertafel iz Belgije, Thaliachor iz Zapadne Nemčije - so bili znatno šibkejši bodisi po številčnosti bodisi po pomankljivi glasovni izdelanosti, pa tudi interpretacije niso bile dovolj poglobljene.

Med ženskimi ni bilo zborov, ki bi mu pripisali neko izjemno kvaliteto, kakor je bil letos primer romunskega zboru Capella transylvanica iz Cluj-a v Arezzu. Osrednji mešani mladinski zbor iz Budimpešte je po zlitosti skupin in celotnem izražanju zvoka boljše zvenel pri izvajanju ljudskih pesmi kakor v polifonski glasbi, kjer smo zlasti v moškem delu in deloma tudi v alih pogrešali večje homogenosti in dinamičnem razponu f-f, medtem ko je ženski del zborov v polifoniji in folklori pokazal boljše ubranost in nazornejšo postavitev.

Mešani zbor iz Parme je dosegel sicer lep razvoj, stremel pa, bo moral še za nadaljnje izpopolnjevanje v vokalnem pogledu: za večjo homogenost posebno pri sopranah, med katerimi posamezneke šibijo intonacijski pti. Vsekar pa je pokazal svojo boljše stran na področju interpretacije, ki je prišla do veljave zlasti pri izvedbi ženskega dela zboru Verdijeve «Laudi alla Vergine Maria». Ziri je mešanemu zboru prisodila sicer prvo mesto, zboru iz Budimpešte pa drugo, toda zaradi tekmovalnih pravil, ki omejujejo število nastopajočih na 40, nista zaradi prekoračenja le-ta prišla v postev za nagrado. Na ta način sta tretjeplasirani «G. B. Candotti» iz Codoirja in četrtoplasirani zbor «Obala» iz Kopra bila uvrščena na drugo mesto oziroma na tretje mesto, medtem ko ni bilo drugega kvalitete zborov, ki bi lahko prejel prvo nagrado.

Zbor «Obala» pod vodstvom Mirka Slosarja je napravil splošni vtis boljše kakor v Arezzu, kjer se je nekaj dni prej udeležil mednarodnega tekmovanja «Guido d'Arezzo». Obveza, esem sicer ni izkazovala potrebne vokalne izdelanosti, že na začetku je sopranska

labilnost v intonaciji povzročila nejasnost v vertikalni in tudi interpretativno ni učinkovala dovolj nazorno in prepričljivo. V tem pogledu je bila boljše «Tenebrae factae sunt» Ponponia Nenna in še bolj izrazita skladba istega besedila Francisca Poulencia, ki je pravzaprav nakazala kvaliteto, zaslušteno na mariborskem pomladanskem tekmovanju, čeprav smo pogrešali polnoletni zvok in popolnšo izravnano ter barvno enovitost. Tudi pri izvajanju ljudskih prireditev je zbor bil sorazmerno učinkovit. Pri nadaljnjem delu pa bo Vrabčev «Polka» je ukazana, ki je bila sicer v odgovarajočem tempu solidno in prepričljivo izvedena, moral revidirati in pogledu ritma in skladnosti, kakor tudi natančnosti izdelati švarovo «Moja očka so mi rekli».

Mešanega zborov «Pro musica» iz Subotice pod vodstvom Gabrijele Egget na žalost nismo uspeli slišati pri izvajanju v kategoriji polifonske glasbe, ker smo moral istočasno prisostvovati predavanju Borena Loparika na simpoziju. Menjše glasbenih izvedenec pa je zboru bilo ugodno naklonjen zaradi solidne priprave in tudi zaradi interpretativne vrednosti, ki je v poprečju z drugimi zbori bila na dostojni ravni. Kar zadeva izvajanje v kategoriji ljudskih pesmi, pa ni bil srečno izbran spored, čeprav so bila na programu dobra dela. Poleg tega so soprani precej nižali, petje pa je ostalo na prečnem nivoju, premalo izrazito.

Prva tri nagrade mesta so zasedli, poleg že naštetih mešanih in moških, v polfoniji ženski zbori: ženski del zborov iz Parme, ženski del zborov mladih iz Budimpešte in ženski del zborov iz Pescare, kar vzbuja vprašljivost z ozirom na mnogo boljše ženski zbor «Morfova» - Prokopova iz Sofije, ki je bil tudi edini stalno delujoči zbor: v ženski postavi na tem tekmovanju.

Na področju tekmovanja v ljudskih pesmi pa so prva tri mesta zasedli: pri mešanih zborih Osrednji mladinski zbor iz Budimpešte, zbor «Marie Curie Skladovci» iz Poljske in zbor iz Parme, pri moških zborih Bevsko združenje moravskih učiteljev iz Brna; Českoslovaški, in zbor «Francesco Coradini» iz Arezza, pri ženskih zborih mesta Parma, osrednji mladinski zbor iz Budimpešte in zbor iz Pescare. Če upoštevamo, da so bile podeljene tudi četrte nagrade in še nekatere z drugimi motivacijami, je bila nagrada pretežno večina zborov.

Opazno je, da se umetniška diskvalifikacija nagrada podeljenju konkurza v pogledu izbire obveznih pesmi iz sodobne zborovske literature in v smislu pripuščenosti najodbojnejše koncipiranih del po svoji izbiri in predlogih pevskih zborov. To je vsekakor pozitivno, da bi do obvezne skladbe vsebovale vselej tudi tiste vrednote, ki bodo zborom mimo tehničnih težav ponudile tudi trenutke in lepote kreativnega doživljanja.

Organizacijsko je XVII. mednarodno tekmovanje «C. A. Seghizzi» potekalo nemoteno. IVAN SILIČ

SIVALNE STROJE

SINGER

od 140.000 lir dalje,

v različnih izvedbah in po ugodnih cenah vam nudim tiskovno

Kosmina Sergij

Nabrežina center 156

Tel. 200-123

Za lesno in posebno za pohištveno industrijo

— Posamezni stroji in kompletne avtomatske linije za proizvodnjo pohištva in za lesno industrijo na splošno

— Lakirnice, sušilni kanali, naprave za ogrevanje in ventilacijo itd.

— Rezervni deli

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

— Repromateriali

MISLI O NAŠEM GLEDALIŠČU

(Nadaljevanje s 5. strani)

edru tudi nove oblike in nove kreatorje igralskih igralk. Kako je s kvaliteten pomlajevanjem ansambla in z morebitnimi gosti?

— Potreba po mladih, domačih kadrih je iz leta v leto večja, zato bomo letos znova začeli z igralsko šolo, za katero upamo, da bo naletela na ugoden odziv med našo mladino. Pred leti je iz podobne šole izšlo nekaj odličnih igralcev. O gostih, ki bi jih naše občinstvo gotovo z veseljem pozdravilo, pa je težko govoriti, dokler ne pridemo do primerne zasedbe svojih igralcev. Iščati bi morali tak izbor del, ki naj bi zadovoljili tako igralce kot celje gledalcev po novih oblikah.

— Ko smo dobili Kulturni dom je naša gledališka politika — kolikor vem — težila h koncentriranju predstav v domu. Zadnje čase menda spet spoznavamo, da mora vendarle tudi gledališče do ljudi in ne samo ljudje do gledališča. Kaj meniš o tem?

— Strinjam se z navedenim spoznanjem. S pridobitvijo Kulturnega doma smo izpustili marsikateri oder na podeželju, toda kmalu se je osredotočeno dejavnosti v mestu izkazalo kot dober meč. Zadnja leta je videti, da se po ti vasi v Kulturni dom nekako združujejo, tudi dejavnosti raznih prostovoljnih društev je vse živahnejša, spet imamo nekaj odrov, na katerih lahko nastopamo ali, pravilneje, moramo nastopati. Zato se mi zdi, da bo treba v prihodnje posvetiti še več skrbi prav uprizaritvam del izven abonmaja, s katerimi bomo lahko gostovali po okoliških odrih in celo tistih vaseh, ki odra nimajo. Tudi to štejemo za eno izmed svojih pomembnih nalog. Nalog to reje ne manjka.

Slava in zaton pesnika Koseskega

(Nadaljevanje s 5. strani)

da je vse, kar napiše, lepo in brez napak. Pa ni bilo tako. Prišli so očiti, ostre kritike, in slava pesnika Koseskega se je razblinila; od vsega je ostala samo zgodovinska osebnost ter izjemen pojav v našem slovstvu.

Toda če so «mladi» odklonili Koseskega, kot pesnika, so ga pa «stari» z Bleiweisom na čelu, še vedno zagovarjali ter dosegli, da je «Matica Slovenska» leta 1870 izdala njegove pesmi in drugo, z naslovom «Razna dela pesniške in igralske Jovana Vesela — Koseskega».

Sicer se je spor o vrednosti pesnika Koseskega s časom precej ublazi, tako da je ob 100letnici njegovega rojstva bila ob odkritju pomninske ploče na pesnikovi rojstni hiši v Kosezah, velika splošna praznjava, katere so se udeležili zastopniki mnogih kulturnih ustanov iz raznih krajev Slovenije.

Da je Koseski v nekaterih svojih pesmih le nekaj dobrega povedal, nam priča pesem, ki jo je naslovil «Bravami» Novica ob koncu leta 1845, in ki se glasi:

Digni se srčno zaklad slovenskega

Idana in uma,

Svetu pokaziš lik domače

Inavade in misli.

Biti slovenske krvi,

lbodi Slovence ponosi!

Kdor ponižuje se sam,

Ipodlaga je tujeve peti!

Jezik očistiš peg, optile gladko

(mu rujo,

Kar je najeteja v njem, dajte

Kinčite ga iz lastne moči.

Jasno ko struna bo pel, zvonu

lenako danel.

Gani se, komur je mar zahvala

(pozneza vnuka!

Pesem, ki ima še danes, zlasti pri nas v zamejstvu, svoj pomen!

Po poklicu je bil Koseski državni finančni uradnik, ki je po krajevnem službovanju v Tolmini in Gorici prišel leta 1830 v Trst. Tu je prebil do 1830 v Trst. Tu je prebil do 1830 v Trst. Tu je prebil do 1830 v Trst.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

22.12.1830: Paperino & C.; 23.05.1830: Lahko noč.

posegel v javno življenje tržaških Slovencev ter je bil izvoljen za predsednika «Slovenskega društva», ki je bilo ustanovljeno ob koncu istega leta. Po že omenjeni hudi boleznini in predčasni upokojitvi se je skoraj popolnoma odtegnil javnosti ter živel mirno v krogu svoje številne družine; imel je šest hčera in dva sina. Hči Julija je bila mati, in seveda Koseski ded — znanega tržaškega planinca in pevca Triglavja in drugih naših gora Juliusa Kugyja.

Koseski je umrl 26. marca 1884 na svojem domu v Ul. Ghega 6. Pogreba se je udeležila velika množica tržaških Slovencev, ki so tako izkazali zahvalo zaslužnemu možu, ter ga častno spremljali na zadnji poti, na pokopališče pri Sveti Ani.

Zlato sree velikega otroka

(Nadaljevanje s 5. strani)

ske razstave. Pred tem sem si hotel pomiriti vest in tudi Černogaja, da me ne bi imel za ubežnika. Če so bila prva konstruktivistična dela objavljena v Italiji, Černogajevi linorezi v «Našem glasniku», pa je v njem izšlo teden dni pred razstavo tudi zadnje tako delo v zgodovini slovenske umetnosti, moj linorez «Življenje stroja». Objavili so mi ga izjemno, kot protislužno za obilno sodelovanje, kajti tedaj list ni bil več v rokah borbenega dijaštva. Tako je, čeprav zveni to kot paradoks, torej ravno akademski realisti Sirk nehoti povzročil javno dokumentacijo mojega konstruktivizma, ki bi sicer ostal neznan.

— Ker smo razstavne prostore dobili v «Solskem društvu» pri Sv. Ivanu tik Narodnega doma, a tudi mojega, sva se v dneh pred otvoritvijo s Sirkom mnogo pogovarjala. Ko je res lepa razstava z 51 eksponati, tako rekoč v potu Sirkovega obraza, bila 5. junija odprta je to bil zanj velik praznik. Da bi razstava srečno uspela, sva obesila vsak po 13 slik. Verjetno pa je Sv. Ivan že za tisto mejo, kjer 13 prinaša le smolo. Že čez tri dni je Sirk ves besen prihrumel k meni in me vlekkel k svetlovalnemu maresalu karabinerjev, da poizveva, zakaj je ukazal zapreti razstavo. «Per ordine superiore» je bil lakonični odgovor. Razstavljati s Černogajem pa mi ni bilo treba, ker je že čez nekaj mesecev isti maresalo pospešil moj odhod v Ljubljano. Ko sva se tam potem s Sirkom včasih srečala, sva zaman ugibala nad čem se je fašistična oblast tedaj spotaknila, da je tako nizko padla. «Kej češ, je bla že takrat forte svoj, de se je spotaknila prav ob en neč» je Sirk končno modro ugotovil, ko sva se po letih vojne srečala v Trstu ob njegovem morju, ki pa ga je moral 16 let iskati v Dalmaciji, da mu je ustvaril spomenik v svojih slikah, ki so dosegle čudovito popolnost domačih marin prav po osvoboditvi, po srečni vrnitvi domov, v vrsti olj z obalno lepoto krajev in portičev od Barkoveld do Devina. Žal sem moral pisati o njih le v čeni posmrtnih razstavah v galeriji Scorpione, kajti korenjaški Berto se je po kratkem bolehanju v Celju nenadoma poslovil za vedno od nas in od svojega morja, prav na dan svoje srečno nesrečne številke 13. 9. 1947.

— Ker smo razstavne prostore dobili v «Solskem društvu» pri Sv. Ivanu tik Narodnega doma, a tudi mojega, sva se v dneh pred otvoritvijo s Sirkom mnogo pogovarjala. Ko je res lepa razstava z 51 eksponati, tako rekoč v potu Sirkovega obraza, bila 5. junija odprta je to bil zanj velik praznik. Da bi razstava srečno uspela, sva obesila vsak po 13 slik. Verjetno pa je Sv. Ivan že za tisto mejo, kjer 13 prinaša le smolo. Že čez tri dni je Sirk ves besen prihrumel k meni in me vlekkel k svetlovalnemu maresalu karabinerjev, da poizveva, zakaj je ukazal zapreti razstavo. «Per ordine superiore» je bil lakonični odgovor. Razstavljati s Černogajem pa mi ni bilo treba, ker je že čez nekaj mesecev isti maresalo pospešil moj odhod v Ljubljano. Ko sva se tam potem s Sirkom včasih srečala, sva zaman ugibala nad čem se je fašistična oblast tedaj spotaknila, da je tako nizko padla. «Kej češ, je bla že takrat forte svoj, de se je spotaknila prav ob en neč» je Sirk končno modro ugotovil, ko sva se po letih vojne srečala v Trstu ob njegovem morju, ki pa ga je moral 16 let iskati v Dalmaciji, da mu je ustvaril spomenik v svojih slikah, ki so dosegle čudovito popolnost domačih marin prav po osvoboditvi, po srečni vrnitvi domov, v vrsti olj z obalno lepoto krajev in portičev od Barkoveld do Devina. Žal sem moral pisati o njih le v čeni posmrtnih razstavah v galeriji Scorpione, kajti korenjaški Berto se je po kratkem bolehanju v Celju nenadoma poslovil za vedno od nas in od svojega morja, prav na dan svoje srečno nesrečne številke 13. 9. 1947.

— Ker smo razstavne prostore dobili v «Solskem društvu» pri Sv. Ivanu tik Narodnega doma, a tudi mojega, sva se v dneh pred otvoritvijo s Sirkom mnogo pogovarjala. Ko je res lepa razstava z 51 eksponati, tako rekoč v potu Sirkovega obraza, bila 5. junija odprta je to bil zanj velik praznik. Da bi razstava srečno uspela, sva obesila vsak po 13 slik. Verjetno pa je Sv. Ivan že za tisto mejo, kjer 13 prinaša le smolo. Že čez tri dni je Sirk ves besen prihrumel k meni in me vlekkel k svetlovalnemu maresalu karabinerjev, da poizveva, zakaj je ukazal zapreti razstavo. «Per ordine superiore» je bil lakonični odgovor. Razstavljati s Černogajem pa mi ni bilo treba, ker je že čez nekaj mesecev isti maresalo pospešil moj odhod v Ljubljano. Ko sva se tam potem s Sirkom včasih srečala, sva zaman ugibala nad čem se je fašistična oblast tedaj spotaknila, da je tako nizko padla. «Kej češ, je bla že takrat forte svoj, de se je spotaknila prav ob en neč» je Sirk končno modro ugotovil, ko sva se po letih vojne srečala v Trstu ob njegovem morju, ki pa ga je moral 16 let iskati v Dalmaciji, da mu je ustvaril spomenik v svojih slikah, ki so dosegle čudovito popolnost domačih marin prav po osvoboditvi, po srečni vrnitvi domov, v vrsti olj z obalno lepoto krajev in portičev od Barkoveld do Devina. Žal sem moral pisati o njih le v čeni posmrtnih razstavah v galeriji Scorpione, kajti korenjaški Berto se je po kratkem bolehanju v Celju nenadoma poslovil za vedno od nas in od svojega morja, prav na dan svoje srečno nesrečne številke 13. 9. 1947.

— Ker smo razstavne prostore dobili v «Solskem društvu» pri Sv. Ivanu tik Narodnega doma, a tudi mojega, sva se v dneh pred otvoritvijo s Sirkom mnogo pogovarjala. Ko je res lepa razstava z 51 eksponati, tako rekoč v potu Sirkovega obraza, bila 5. junija odprta je to bil zanj velik praznik. Da bi razstava srečno uspela, sva obesila vsak po 13 slik. Verjetno pa je Sv. Ivan že za tisto mejo

NOGOMET

V DRUGI AMATERSKI LIGI

ŠEST NAŠIH EKIP V BOJU ZA TOČKE

V tržaški skupini bo prvenstvo izredno izenačeno - V glavnem bodo ekipe igrala s postavami iz prejšnjega prvenstva

Danes bodo tudi naše enajsterice, ki nastopajo v 2. amaterski ligi stopile na igrišče. Včeraj smo poročali o ekipah, ki nastopajo v skupini F skupno z Bregom, Gajo, Primorjem, Primorjem in Zarjo. Danes pa bomo podrobno pogledali kako so se naše enajsterice pripravile za to prvenstvo.

Vse ekipe so nastopale na Racetovem memorialu in že tam smo imeli možnost oceniti posamezne ekipe. V glavnem so vse ekipe pokazale, da imajo nekaj manjših problemov. Posebno pereč je problem napadalcev. Če odvajamo Primorja, ki prav gotovo nima problema v napadu, vse ostale ekipe niso rešile vprašanja napada. Vsem namreč primanjkuje spretni strelec.

BREG
Tudi letos bo Breg treniral Mondo, ki je lansko sezono prevzel ekipo, po ko se je ta znašla v hudi krizi in jo rešil izpada. Kaže, da pripravila ekipe je bila še kar uspešna, saj so se Brežani dobro izkazali na Racetovem memorialu, povsem presenetli pa so na turnirju za »Pokal Altipiani«, kjer so zasedli prvo mesto. Ekipe je pokazala, da je že do močno uigrana, predvsem pa da imajo posamezni nogometaši dobro kondicijo in dinamiko igranja. Problem Brega je napad. Zaenkrat pa je pomanjkljivosti rešil Ivo Strnad, ki je na turnirju za »Pokal Altipiani« celo osvojil nagrado za najboljšega strelca. Vendar tudi Sance postopoma prihaja v formo in zato Mondo ne bi smel imeti težav. Omenimo naj še, da sta vrsta Brega letos ojačala (Azolin in Dazzara. Odšli pa so Cravatini (Domio), Mikuš (Zarja) in Krizan (Pol. Opicini).

Postava Brega
Vratarji: Gherisnich, Smotlak.
Branilci: Klun, Melon, Sovic, Rodella, Dagri, Poropat, Razen.
Krili in zvezke: Lovrina Čadenaro, Azolin, Dazzara.
Napadalci: Samez, Bržan, Strnad, Jez, Zonta.

GAJA
V glavnem je padriško-gropajska enajsterica, ki jo tudi letos trenira Severino Kozina, ohranja strukturo lanske postave. Ekipo sta zapustila Vinko Vizin, ki je bil na posodo in se je vrnil k Primorju, ki ga je prodalo Pol. Opicini, ter Boti, ki je prav tako bil na posodo in se je vrnil k Vesni. Gaja ni zaenkrat dobila novih nogometašev, čeprav obstajajo realne možnosti, da bosta v padriško-gropajski vrsti prestopila dva mlada nogometaša Primorja, Timeus in Persi.

Postava Gaje
Vratarji: Olivieri, Kante.
Branilci: Rismond, Cernelj, Olenik, Strančak, Milčević, Gabrieli.
Krili in zvezke: Viviani, Zippo, Zuzich, Vrše.
Napadalci: Bolcich, I. Grčić, D. Grčić, Kalc.

PRIOREC
Kot po navadi Trebenč nadaljuje svojo tradicijo, to je uveljavljanje domačih mladih nogometašev. Ekipe, ki jo bo vodil potrdil trener Aldo Kralj, je ista kot v lanskem sezoni, seveda z večjo izkušnjo. Ekipe je v predprvenstvenih nastopih pokazala že siare vrline, in sicer učinkovit in dinamičen napad srednje igrališča se kar dobro drži, hriba trebenške ekipe je kot po navadi obramba. Z nekaterimi spremembami bo trener Kralj tudi to napako odpravil in, če mu bo to uspelo, Trebenč lahko pripravijo svojim navijačem lepo presenečenje. Ekipo je zastupil le Denich (Raburlese).

Postava Primorja
Vratarji: Maglica in Pavatih.
Branilci: A. Milčević, M. Kralj, Štoka, B. Čuk, M. Kralj II., Malalan.
Krili in zvezke: Možina, Husu, E. Kralj, Sotić, Krizmančić.
Napadalci: B. Kralj, P. Kralj, M. Kralj I., D. Kralj.

ZARJA
Kot lansko sezono vrsta hudih poškodb je prekrizala račune voditelja Jarje, ki ima letos novega trenerja in sicer Petrica, ki je igra v vrstah Kopra in nato treniral Izolo. Med pripravami Zarja morda ni žela tistih uspehov, kot so navijači želeli, vendar delo novega trenerja ni bilo lahko, kajti ni mogel računati na vse naše nogometaše. Nekateri so bili poškodovani, nekateri pa so se poškodovali kot Zagar, Krizmančić, Marc in Cucuari v vrste Zarje s prestopili Sulich (Ponizana), Favento (Vesna), Mikuš (Breg), Frandolič (Torriana) in Tiert (Domio).

Postava Zarje
Vratarji: Puzzer, Favento.
Branilci: I. Grčić, Franco, Metlika, Zagar, V. Krizmančić, Samese, Cucuari.
Krili in zvezke: Marc, Cecchi, Bidussi, Mikuš, Sulich.
Napadalci: D. Grčić, Terčon, Lupidi, Tiert, Frandolič.

PRIMORJE
Po izpadu v 2. AL je Primorje preuredilo svoje vrste. Za trenerja so pozvali Mandančiča, kateremu z nasveti pomaga tudi Silvij Verginella. Enajsterica Primorja v predprvenstvenih pripravah morda ni bila polna pričakovanih tuzi, ker je trener stalno menjaval in poskušal nogometaše, ki bi lahko prišli v postev za člansko ekipo. Čeprav bo moštvo danes startalo v prvenstvu 2. AL, ni še točno pregleda, kdo bo nogometaši, ki bodo igrali v prvenstvu. To je bilo povsem razvidno v petek zvečer, da je odbor sklical v petek zvečer, da seznani ekipe o triletnem programu. Po dolgi razpravi je prišlo do

zaključka, da je letos Primorje doslej nabavilo le enega nogometaša, to je krilca Carmelija (Vesna). Pozabili pa ne smemo, da so se v svoje klube vrnili (bili so na posodo) Sabadin, Franch, Bortolotti, Valente, Montenesi, Vascotto. K temu seznamu bi se dodali, da so vratarja Štoka dali ne posodo Pol. Opicini, katera je odkupila tudi Vizin. Kaže pa, da se bosta nogometašev ni še končala, kajli se vedno lahko pride do sprememb. Vsi klubi namreč imajo možnost, da do 31. oktobra lahko še zamenjajo, kupijo ali odstopijo svoje nogometaše.

Postava Primorja
Vratarji: Kapun, Adamič.
Branilci: Blasini, Suligoi, Bezin, G. Husu, Sugan, Anglieri.
Krili in zvezke: Barnaba, Tomiz, W. Husu, Carmeli.
Napadalci: Marassi, Rustja, Štoka, Lanza, Peri.

Bruno Rupel
Šesti zastopnik slovenskega nogometa v 2. AL je Juventina, ki bo danes v prvi prvenstveni tekmi igrala proti Pro Romansu.

TPK Sirena je v dveh letih svoje ga ponovnega delovanja (klub Sirena je obstajal že med obema vojnama, a so ga kaj kmalu fasisti ukinitili z zapleno vsega imetja) razvil plodno aktivnost in šteje zdaj že 140 članov.
Naj omenimo najprej jadranske tečaje: s pomočjo Čupe so za mladince v obeh poletjih priredili z uspehom in z veliko udeležbo tedenski tečaj v Sesljanu, ki je vsak dan zajemal tečaj in prešlo na morju. Lani so priredili tudi jadranski tečaj za starejše člane, letos pa so se raje posvetili najmlajšim, saj so predvsem leti jamstvo za bodočo športno udejstvovanje klubov.

Zavečavi so se, da je prireditev tečaja za dečke in deklice od devetih do štirinajstih let zelo zahtevna naloga, kajti letos ne bi mogli biti klo sami, saj ni razpoložljivo še s potrebnimi plovili (kategorije »optimisti«, manjša na jrm-tudi dober trener, ki bi bil »prevzel odgovornost« vodstva takega tečaja. Zato so noben od vodstev kluba Jadro in Kopra, ki se že več let uspešno udeležuje z mladimi prav v kategoriji »optimisti« in ki ima v svojih vrstah jugoslovanske, pa tudi evropske pravke. Koprčani so bili tako pripravljeni nuditi potrebno tehnično in materialno pomoč, zato je Sirena v mesecu avgustu tudi priredila tabor v Ankaranu. Povedati je treba, da so bili naši tečajniki res presenečeni nad pripravljenostjo, s katero so jim tovariši iz Kopra pomagali. Pohvala gre predvsem tvoj. Krivicu, ki je odlično vodil tečaj.

To sodelovanje se še zdaj plodno nadaljuje: nekaj naših najboljših tečajnikov se je udeležilo dveh jadranskih tekmovalj v Trstu z barvami teza jugoslovanskega kluba. Seveda se aktivnost Sirene ni omejila le na jadranske tečaje, zato je klub v zimskem času priredil nekaj družinskih večerov ter namiznotenjski tečaj za mladince. Sprejeli so tudi skupo, da je od septembra dalje društvo (Ul. Cerneto 12) odprto za člane in simpatizere ob ponedeljkih in četrtkih zvečer.
Kaj pa preprosto zemljišče ob morju? To se stvari nekoliko zavlačuje, predvsem zaradi nerazumljivih birokratskih zapletov, saj se niso dobili vseh potrebnih dovoljenj za ureditev terena samega ter za zgradnjo črč. Kljub vsemu pa so se potrošili okrog dva milijona lir za očiščenje, tlakovanje in ograjevanje tega »rena. Ta strošek pa ne pouda jasne slike o opravljenem delu, saj bi bil prav gotovo višji brez približno 1.500 ur prostovoljnega dela mnogih Barkovljanov in simpatizirerjev.

To pa je le majhen del vsega, kar se društvo čaka. Da ti je prihodnje leto stekla vsa aktivnost na lastnem terenu, bi morali dotlej urediti in zgraditi kanalizacijo ter drčo za splavljanje plovil, obenem pa napeljati vodo ter elektriko.
Vsem bo prav gotovo jasno, da bodo zato v klubu imeli velike stroške. Zračnili so, da bodo samo za ta dela potrebovali približno sedem milijonov lir. Zato nameravajo uresničiti se pred koncem tega leta sklep odbora, da bi vsaj del prejšnjim omenjenim vsotam nabrili z nabiralnimi akcijami tako v Barkovljah kot pri vseh slovenskih podjetjih.
V društvu so gotovi, da bodo te nabiralne akcije imele pozitiven odziv, saj je to prvi in morda edini objekt ob morju, ki bo omogočil manjšini množično razvijati pomorske dejavnosti. Take prilžnosti ni kakor ne gre zamuditi, saj se ne bo zlahka ponovila.

ŠK Kras namerava uesti otroško telovadbo
V četrtak je bilo na zgornjem županstvu zelo plodno in koristno srečanje med občinsko upravo in delegacijo odbora ŠK Kras, ki goji telesno kulturo na območju zgoni-

ške in repenabrske občine. Taki stiki so redni in priporočljivi reševanju športne problematike v mehan obstoječi možnosti.
Kras je predložil vrsto perečih razvoj telesnokulturne dejavnosti, v prvi vrsti pomanjkanje objektov in finančnih sredstev. Predvidena izgradnja socialnega centra bo vsekakor izboljšala stanje, saj je sedaj namiznotenjska ekipa prisiljena, da trenira v kletnih prostorih nekega zasebnika. Treba bi bilo poiskati vse možnosti za boljše izkoriščenje šolske telovadnice v Saležu, kjer naj bi se odvijala otroška telovadba in rekreacijska dejavnost. O tem bo treba zainteresirati šolsko matematicko, mednarodni svet in odbor za šolo s celodnevni poukom.

Obstaja tudi volja, da bi uvedli otroško telovadbo že v otroške vrste in pa tudi v sklopu osnovne šole, morda kot eno izmed pomožnih dejavnosti v okviru šolske celodnevne pouka. Vendar pa je rešitev tega vprašanja vezana na finančno razpoložljivost in žal je težje pripevke iz leta v leto nižji.
Na osnovi deželnega zakona je občina Zgonik prejela 2 milijona lir prispevka za ureditev in razširitev igrališča pred županstvom. V najkrajšem času bodo izdelali projekt, tako da bi dela čimprej realizirali.
Občinski upravitelji so izrekli ŠK Kras vse priznanje za trud in prižadevanja za razvoj telesne kulture in rekreacije na območju zgoniške občine. S skupnimi močmi bodo sedaj skušali ustvariti še boljše pogoje za uresničitev take napredne in pametne športne politike.

—bs—

Delovanje ZSŠDI

OGLED DVEH TEKEM SVETOVNEGA PRVENSTVA
ZSŠDI bo v četrtak, 21. t.m., organiziralo avtobusni izlet za ogled dveh tekem kvalifikacijskega dela svetovnega odbojarskega prvenstva. V Benetkah se bosta ob 15. uri pomerili Japonska in Kuba, v Vidnu pa se bosta ob 21. uri spoprijeli Sovjetska zveza in Brazilija. Na sedežu združenja je na razpolago še nekaj prostih mest, zato naj zainteresirana društva in posamezniki pravočasno rezervirajo vstopnice.

ZAKLJUČEN POTAPLJASKI TEČAJ V PIRANU
Včeraj popoldne se je v Piranu s polaganjem izpitov šestih tečajnikov zaključil enotedenski potapljaški tečaj, ki ga je organiziralo ZSŠDI v sodelovanju s piranskim Društvom pomorskih dejavnosti. Tečaj je vsestransko dobro uspel.

Konec avgusta so v Sloveniji zaprili letošnja delovna mladinskih delovnih akcij. Pri obnovi Posočja je delala tudi Taborniška brigada Borisa Kidriča. Gradili so vodovod na šentvitski planoti in sodelovali pri gradnji noči odcepu cest. Posamezniki so že prejeli priznanja in znak brigadir - udarnik. Brigada

Košarka
«Azzurri» za Manilo
BOLOGNA - Italijanska košarkarska zveza je objavila seznam 12 igralcev, ki bodo nastopili na svetovnem prvenstvu oktobra v Manili.
— od 16.00 do 17.30 za košarkarje letnikov 1967 in 1968;
— od 17.30 do 19.00 za košarkarje letnika 1969 in mlajše.
Obenem pa obvešča, da bo jutri prvi trening košarkarjev letnikov 1965 in 1966, in sicer ob 16. uri na stadionu »Prvi maj«.

Dečki tek letnikov, ki bi radi gojili košarko, se lahko vspešno neposredno jutri na prvem treningu ali pa lahko telefonirajo vsak dan od 13. do 15. ure Igorju Candianu na tel. 567248.

OBVESTILA
KOŠARKARSKA SEKCIJA SZ BOR
obvešča, da bodo treningi minibuseta ob torkih in petkih na stadionu »Prvi maj«, kot sledi:
— od 16.00 do 17.30 za košarkarje letnikov 1967 in 1968;
— od 17.30 do 19.00 za košarkarje letnika 1969 in mlajše.
Obenem pa obvešča, da bo jutri prvi trening košarkarjev letnikov 1965 in 1966, in sicer ob 16. uri na stadionu »Prvi maj«.

Dečki tek letnikov, ki bi radi gojili košarko, se lahko vspešno neposredno jutri na prvem treningu ali pa lahko telefonirajo vsak dan od 13. do 15. ure Igorju Candianu na tel. 567248.

OBVESTILA
SPK ČUPA IZ SESLJANA
obvešča, da bo danes društveno regata v Sesljanu. Vpisovanje na sedru ob 8. do 9. ure, predviden start ob 10. ur. Regata bo po sistemu olimpijskega trikotnika s krajšo prego za manjše jadralce in daljšo za kabinete s skupnim startom. Organizator ne prevzame nobene odgovornosti za škodo, ki bi nastala na vodi ali na suhem v okviru regate.

OBVESTILA
SPK ČUPA IZ SESLJANA
obvešča, da bo danes društveno regata v Sesljanu. Vpisovanje na sedru ob 8. do 9. ure, predviden start ob 10. ur. Regata bo po sistemu olimpijskega trikotnika s krajšo prego za manjše jadralce in daljšo za kabinete s skupnim startom. Organizator ne prevzame nobene odgovornosti za škodo, ki bi nastala na vodi ali na suhem v okviru regate.

DOMAČI ŠPORT

DANES

NEDELJA, 17. septembra 1978

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

16.30 v Trebčah

Primorje - San Marco

16.30 na Proseku

Primorje - Costalunga

16.30 v Bazovici

Gaja - Sovrana

16.30 v Dolini

Rosandra - Zarja

16.30 v Zavljah

Grandi Motori - Breg

16.30 v Romansu

Pro Romans - Juventina

TURNIR OBČINE DOBERDOB

16.30 v Doberdobi

Vodice - Kras

14.30 v Doberdobi

Mladost - Sovarica

NARAJANJIKI

9.30 v Krmini

Cremoneze - Juventina

9.30 v Medei

Medea - Sovodnje

10.00 v Bazovici

Zarja - San Sergio

NAJMLAJŠI

9.00 v Trstu, pri Sv. Alojziju

Blue Star - Vesna

TABORNIŠKI KOTIČEK

GORICA

Kot vsako leto smo tudi letos bili taborniki RMV prisotni na spominski svečanosti v čast bazovicijskega juna. Akcija spada med tradicionalne v naši taborniški organizaciji, saj so se vrsto let naši člani častna strazla neprestano potrudili, nam pričajo dogodki zadnjih dni, ki so najbolj nazadnjaški elementi zopet dokazali, da so se živi. Napadi so torej stalni; zato je treba mladino na to pripraviti. Pokazali ji je treba pravilno pot. Pot pa poteka prav preko nekaterih svetlih mejnikov iz bližnje preteklosti v naših krajih. Bazovica pa je nedvomno med najznejšimi.

Konec avgusta so v Sloveniji zaprili letošnja delovna mladinskih delovnih akcij. Pri obnovi Posočja je delala tudi Taborniška brigada Borisa Kidriča. Gradili so vodovod na šentvitski planoti in sodelovali pri gradnji noči odcepu cest. Posamezniki so že prejeli priznanja in znak brigadir - udarnik. Brigada

Konec avgusta so v Sloveniji zaprili letošnja delovna mladinskih delovnih akcij. Pri obnovi Posočja je delala tudi Taborniška brigada Borisa Kidriča. Gradili so vodovod na šentvitski planoti in sodelovali pri gradnji noči odcepu cest. Posamezniki so že prejeli priznanja in znak brigadir - udarnik. Brigada

Konec avgusta so v Sloveniji zaprili letošnja delovna mladinskih delovnih akcij. Pri obnovi Posočja je delala tudi Taborniška brigada Borisa Kidriča. Gradili so vodovod na šentvitski planoti in sodelovali pri gradnji noči odcepu cest. Posamezniki so že prejeli priznanja in znak brigadir - udarnik. Brigada

Konec avgusta so v Sloveniji zaprili letošnja delovna mladinskih delovnih akcij. Pri obnovi Posočja je delala tudi Taborniška brigada Borisa Kidriča. Gradili so vodovod na šentvitski planoti in sodelovali pri gradnji noči odcepu cest. Posamezniki so že prejeli priznanja in znak brigadir - udarnik. Brigada

Konec avgusta so v Sloveniji zaprili letošnja delovna mladinskih delovnih akcij. Pri obnovi Posočja je delala tudi Taborniška brigada Borisa Kidriča. Gradili so vodovod na šentvitski planoti in sodelovali pri gradnji noči odcepu cest. Posamezniki so že prejeli priznanja in znak brigadir - udarnik. Brigada

Konec avgusta so v Sloveniji zaprili letošnja delovna mladinskih delovnih akcij. Pri obnovi Posočja je delala tudi Taborniška brigada Borisa Kidriča. Gradili so vodovod na šentvitski planoti in sodelovali pri gradnji noči odcepu cest. Posamezniki so že prejeli priznanja in znak brigadir - udarnik. Brigada

Konec avgusta so v Sloveniji zaprili letošnja delovna mladinskih delovnih akcij. Pri obnovi Posočja je delala tudi Taborniška brigada Borisa Kidriča. Gradili so vodovod na šentvitski planoti in sodelovali pri gradnji noči odcepu cest. Posamezniki so že prejeli priznanja in znak brigadir - udarnik. Brigada

Konec avgusta so v Sloveniji zaprili letošnja delovna mladinskih delovnih akcij. Pri obnovi Posočja je delala tudi Taborniška brigada Borisa Kidriča. Gradili so vodovod na šentvitski planoti in sodelovali pri gradnji noči odcepu cest. Posamezniki so že prejeli priznanja in znak brigadir - udarnik. Brigada

Konec avgusta so v Sloveniji zaprili letošnja delovna mladinskih delovnih akcij. Pri obnovi Posočja je delala tudi Taborniška brigada Borisa Kidriča. Gradili so vodovod na šentvitski planoti in sodelovali pri gradnji noči odcepu cest. Posamezniki so že prejeli priznanja in znak brigadir - udarnik. Brigada

DOMAČI ŠPORT

DANES

NEDELJA, 17. septembra 1978

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

16.30 v Trebčah

Primorje - San Marco

16.30 na Proseku

Primorje - Costalunga

16.30 v Bazovici

Gaja - Sovrana

16.30 v Dolini

Rosandra - Zarja

16.30 v Zavljah

Grandi Motori - Breg

16.30 v Romansu

Pro Romans - Juventina

TURNIR OBČINE DOBERDOB

16.30 v Doberdobi

Vodice - Kras

14.30 v Doberdobi

Mladost - Sovarica

NARAJANJIKI

9.30 v Krmini

Cremoneze - Juventina

9.30 v Medei

Medea - Sovodnje

10.00 v Bazovici

Zarja - San Sergio

NAJMLAJŠI

9.00 v Trstu, pri Sv. Alojziju

Blue Star - Vesna

ROD MODREGA

TABORNIŠKI KOTIČEK

GORICA

Borisa Kidriča, ki jo še tretje leto zapored sestavljajo taborniki iz vseh republik in pokrajin, pa je predlagana za plaketo Veljka Vlahoviča, ki jo zvezna konferenca Zveze socialistične mladine Jugoslavije podeljuje vsako leto najboljšim brigadom.

Pred kratkim so obnovili taborniško kočvo v Črnom dolu pod Snežnikom. Odprti koče je delovni uspeh odreda Slovenskih ruševcev iz lirske Bistrice.

Pred kratkim sta se Borovi atletiki Sonja Antoni in Marinka Semolič udeležili tekmovalj v Vidnu in v Gorici.

V okviru deželnih tekmovalj našaščajnikov je bila tudi ženska tekma na 400 m ovire, v kateri je Sonja Antoni premočno zmagala, pa čeprav je bil to njen prvi nastop na tej zanj neobičajni progi. Antonijeva je tudi med drugim dosegla dojak dober čas (68'').

V četrtak pa sta se Antonijeva in Semoličeva udeležili tekmovalj v Gorici, in sicer na 100 m ovire. Borovki sta lepo presenetili, saj sta obe izboljšali prejšnji državni rekord, ki je pripadal Padovanovi. Skozi cilj sta namreč pretekli obe z istim časom - 17'3'.

Če upoštevamo, da je atletske sezone praktično konec, je seveda čas obeh naših tekmovalk dokaj zadovoljiv. Borovki pa bosta imeli že v sredo lepo prilžnost, da svoj čas še izboljšata, saj bosta nastopili na deželnem tekmovalju v Trstu.

OBVESTILA
KOŠARKARSKA SEKCIJA SZ BOR
obvešča, da bodo treningi minibuseta ob torkih in petkih na stadionu »Prvi maj«, kot sledi:
— od 16.00 do 17.30 za košarkarje letnikov 1967 in 1968;
— od 17.30 do 19.00 za košarkarje letnika 1969 in mlajše.
Obenem pa obvešča, da bo jutri prvi trening košarkarjev letnikov 1965 in 1966, in sicer ob 16. uri na stadionu »Prvi maj«.

Dečki tek letnikov, ki bi radi gojili košarko, se lahko vspešno neposredno jutri na prvem treningu ali pa lahko telefonirajo vsak dan od 13. do 15. ure Igorju Candianu na tel. 567248.

OBVESTILA
KOŠARKARSKA SEKCIJA SZ BOR
obvešča, da bodo treningi minibuseta ob torkih in petkih na stadionu »Prvi maj«, kot sledi:
— od 16.00 do 17.30 za košarkarje letnikov 1967 in 1968;
— od 17.30 do 19.00 za košarkarje letnika 1969 in mlajše.
Obenem pa obvešča, da bo jutri prvi trening košarkarjev letnikov 1965 in 1966, in sicer ob 16. uri na stadionu »Prvi maj«.

Dečki tek letnikov, ki bi radi gojili košarko, se lahko vspešno neposredno jutri na prvem treningu ali pa lahko telefonirajo vsak dan od 13. do 15. ure Igorju Candianu na tel. 567248.

DOMAČI ŠPORT

DANES

NEDELJA, 17. septembra 1978

NOGOMET

2. AMATERSKA LIGA

16.30 v Trebčah

Primorje - San Marco

16.30 na Proseku

Primorje - Costalunga

16.30 v Bazovici

Gaja - Sovrana

16.30 v Dolini

Rosandra - Zarja

16.30 v Zavljah

Grandi Motori - Breg

16.30 v Romansu

Pro

BOKS

V TEŽKI KATEGORIJI

Ali tretjič svetovni prvak

Zasluzeno je (po točkah) premagal Leona Spinksa

NEW ORLEANS — Ameriški boksař Muhammad Ali je že tretjič osvojil naslov svetovnega prvaka teške boksarske kategorije in je s tem pripravil dokajšnje presenečenje. Po točkah je v 15 krogih odpravil dosedanjega svetovnega prvaka Leona Spinksa in je tako dosegel to, kar ni pred njim v zgodovini boksa še nobeden: tretjič je postal svetovni prvak v najtežji kategoriji. 70 ti-soč gledalcev je z navdušenjem pozdravilo Alijev uspeh, to pa tem bolj, ker ga je dosegel res zaslužen. Dvojbo je bil v začetku še kar uravnotežen, nato pa je Ali vedno bolj prevzemal pobudo in je na koncu povsem nadvladal svojega nasprotnika.

V istem večeru so bila še tri srečanja za naslov svetovnega prvaka. V petlinji teži je Panamec Lujan odpravil po točkah izvalca Davila (ZDA).

V peresni kategoriji je Amerikanez Lopez ohranil s k.o. v 2. krogu svoj naslov svetovnega prvaka v boju z Argentincem Malvarezom.

V polteški kategoriji je Amerikanez Rossman nepričakovano s k.o.t. premagal v 13. krogu svetovnega prvaka Argentince Galindeza.

KOTALKANJE

MED NARASČAJNIKI

RENAR (POLET) DRUGI V ITALIJI

Na italijanskem državnem kotalkarskem prvenstvu v Mantovi je med narasčajniki kotalkar openskega Poleta Mauro Renar dosegel izreden uspeh. V obveznih likih je bil osmi, v prostem programu prvi in v skupni oceni drugi.

Tako visoka uvrstitev predstavlja izreden uspeh ne le za mladega Re-

narja, ampak tudi za njegovega trenerja in opensko društvo sploh ter je lahko v ponos vsemu zamejskemu slovenskemu športu.

ŠAH

KARPOV - KORČNOJ: 17. REMI
BAGUIO — Karpov in Korčnoj sta se včeraj v 23. partiji svetovnega šahovskega prvenstva sporazumela za remi. Korčnoj je bil pred tem v boljšem položaju, vendar je v 38. in 39. potezi zagrešil napako in je moral tako v 41. potezi pristati na delitev točk.

Trenutno stanje je torej še vedno 4:2 za Karpova. Kot je znano bo zmagal šahist, ki bo prvi zbral šest točk.

Naslednjo partijo bosta nasprotnika odigrala v torek.

ATLETIKA

STEKIC: 8,32 M

Na mednarodnem atletskem tekmovanju v Trentu je Jugoslovani Stekić skočil v daljavo 8,32 m, kar je najboljši letošnji dosežek na svetu. S tem se je «maščeval» Francozu Rousseau za poraz na evropskem prvenstvu; Rousseau je namreč v Trentu skočil «le» 8,18 m.

KOŠARKA

V MILJAH

Tržačanke v finalu

V okviru športne prireditve «Teden športa visokega Jadrana», se je včeraj zvečer pričel v Miljah ženski košarkarski turnir, na katerem nastopajo dve ekipi iz Trsta in dve iz sosednje republike. V pr. ekipi Scoglietta in Pule ter domačinke Intercluba in Rijeke. V obeh srečanjih so slavile zmagajoče Tržačanke, ki so z dokajšnjo lahkoto zmagale in se bodo tako pomerile za

prvo mesto. Tekma bo na sporedu danes ob 17. uri.

IZIDA
Scoglietta - Pula 89:68
Interclub Transmare - Rijeka 92:48

NOGOMET

V antipiranih tekmarh 1. jugoslovske nogometne lige so odigrali včeraj ti tekmi:
Zagreb - Velež 2:2
Partizan - Borac 3:0

KOŠARKA

SPET ZMAGA «PLAVIH»

V mednarodnem prijateljskem košarkarskem srečanju v Beogradu je sinoči Jugoslavija premagala Italijo s 97:94 (51:54). Srečanje je bilo zelo izenačeno in domačinom je k zmagi ob koncu tekme precej pomagala tudi sreča.

Mali oglasi

IŠČEMO vajenka za pekarno žužek, UL. Giulia 39 tel. 573148.

IMMOBILIARE SOLARIO, Trg S. Giovanni 3, tel. 040 - 61061, 16 - 19, išče za svoje klijente za prodajo ali najem: stanovanja, hiše, hišice tudi na Krasu. Zajemljena resnost.

ZELITE se poročiti? Informacije agencija «Conoscere», UL. Pellicceria 6, Videm — odprto ob sredah, sobotah popoldan in ob nedeljah dopoldan. Tel. 295923.

PRODAM psičko, pasme nemški bokser z že kopiranimi ušesi in rodovnikom. Andreja Maček — 61275 Šmartno pri Litiji, tel. 061/88340.

CARLI VIRGILIO sporoča vsem prijateljem in znancem, da je odprl novo prodajalno vseh vrst starih in novih avtomobilov. Na zalogi 500 68, 72, 850 68, A 112 72, NSU 1200 72, Mercedes 200 D 70, 124 coupé 1600 74, AR 1300 75, 1500 C 66, 124 72, 128 71, 124 66 in še druge na izbiro. Obiščite nov salon v Ulici Brigata Casale št. 7, tel. 826084.

KROJACNICA za moške in ženske z novimi vzorci, blago za zimsko plašče, suknjice, obleke in originalni tirolski liden. Obračamo plašče. Košuta — UL. D'Annunzio 11, poslopišče kina Capitol.

CITROEN — mehanična delavnica. Cavalli, tudi drugih avtomobilov UL. Rittmayer 4/a.

POTUJETE V RIM? V slovenskem hotelu Bled imate na razpolago hotelske usluge po različnih cenah, restavracijo z jedili po naročilu, zaprt parkirni prostor, ugodno menjavo dinarjev. Vsaki vaši prošnji rade volje ustrezemo. Obrnite se na upravo hotela Bled, Via S. Croce in Gerasalemme 40, 00185 Rim telefon 06/777102.

PODJETJE išče skladišče od 150 do 200 kv.m v mestu, predmestju ali bližnji okolici. Ponudbe na Oglašni oddelk Primorskega dnevnika.

KUPIMO hišo na tržaškem podeželju po zmerni ceni. Tel. 743888.

NA PROSEKU se je izgubila psička pasme basethound. Tel. 412340.

PRODAM odlično ohranjen VW golf LS, 75 KS letnik 76 z avtoradiom. Za informacije tel. na št. 795923.

PRODAM zadnjih 15 letnikov Jadranskega kolektarja od leta 1964 do 1978. Tel. 410372.

KUPIM rabljeno stiskalnico za tropine, velikost: številka 50 ali 55. Tel. 228480 od 19. ure dalje.

PRODAM opremljeno stanovanje, dve sobi, kopalnica in dnevna soba v hiši z vrtom, blizu morja — Bibione. Pisati na Oglašni oddelk Primorskega dnevnika pod šifro «Stanovanje».

ŠVAB KORADO — Assicurazioni Generali — nudi svojim klijentom in prijateljem tehnične, popolne in še hitreje zavarovalne usluge v novem uradu v Trstu, UL. Genova 14. Tel. 610345.

STANOVANJSKO HIŠO (kv.m 100) z vrtom in vpejano trgovino v pritličnih prostorih v predmestju prodam. Tel. 793090 (v uradnih urah).

ROLICH

NABREZINA

Kamnelomi 35/c — Tel 20-03-71

KERAMIČNE PLOŠČICE
SANITARIE

POHIŠTVO

RENAR

OPČINE, Proseka 3
Telefon 212-255

Lastna obrtniška delavnica
in prodajalna

Nudimo po ugodnih cenah:
SPALNICE, KUHINJE, DNEVNE SOBE, SEDEŽNE GARNITURE, POSTELJICE IN POHIŠTVO ZA OTROKE, OTROŠKE VOZICE IN STAJICE.
Obiščite nas!

fernando

moda za mlade

SIROKA IZBIRA OBUTVE,
USNjene GALANTERIE
IN KONFEKCIJE CASUAL

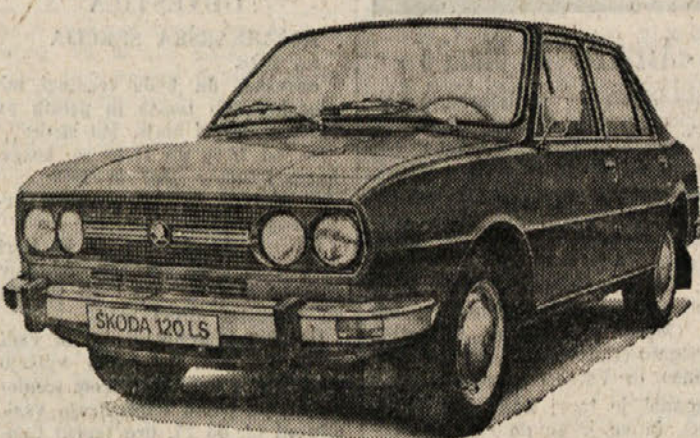
NAJBOLJŠE ZNAMKE
MODNE NOVOSTI
PRIMERNE CENE

TRST — Ulica Coroneo 7 — TRST

ŠKODA

pametna
izbira

cena ključ v roke

SKODA S 105 2.795.000 ltr
SKODA S 105 L 2.957.000 ltr
SKODA 120 SL 3.400.000 ltr

TAKOJSNJA DOBAVA

Ekskluzivni zastopnik za TRST in pokrajino:

Autoagencija CLAUDIO

ULICA DELLA GEPPA 8 — TEL. 62-640 — TRST

MOTORJI JAWA - CZ

po izrednih cenah in takojšnja dobava

PIAGGIO

EKSKLUZIVNA PRODAJA
ORIGINALNIH NADOMESTNIH DELOV

«CONCESSIONARIA RÖTL»

TRST

UL. S. Francesco 46 - Tel. 764127

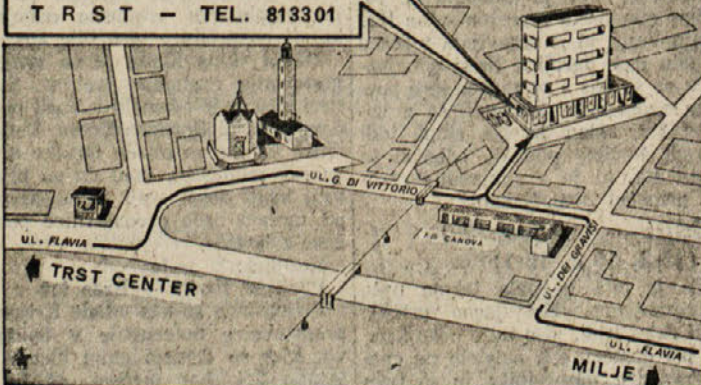
ciao - bravo - boxer - vespa 50
motocikli in motorji gilera - apcar

VELIKI SALON POHIŠTVA

EDI MOBILI

UL. G. DI VITTORIO, 12/1

T R S T — TEL. 813301

SODOBNO IN STILNO POHIŠTVO

KVALIFICIRANO OSEBJE ZA SERVIS IN GARANCIJO

IZBRANI ARTIKLI ugodne cene! Odkup rabljenega pohištva po ugodnih cenah

PRODAJAMO POHIŠTVO ZA KUHINJE podjetja

moreluzzo

Posebno ugodni pogoji za prodajo v Jugoslavijo!

Vinogradniki!

BLIŽA SE ČAS TRGATVE. V SVOJI KLETI BOSTE POTREBOVALI RAZNE STROJE, KI BODO OLAJŠALI VAŠE DELO. PODJETJE FURLANI VAM NUDI STISKALNICE, ČRPALKE IN MLINE V NAJSODOBNEJŠIH IZVEDBAH IN PO LANSKIH CENAH.

FURLANI

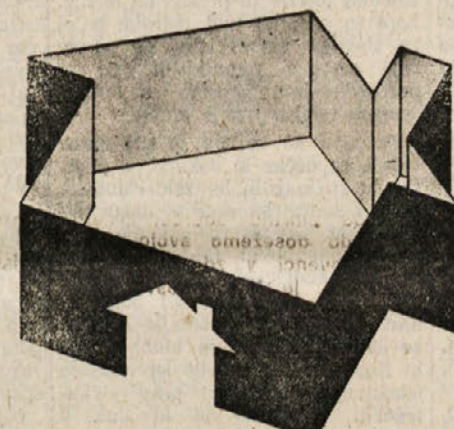
TRST - UL. MILANO 25 - TELEFON 62-200

UDINE ESPOSIZIONI

16. - 24. september 1978

25. sejem moderni dom

SEIMIŠČE TORREANO DI MARTIGNACCO

Urniki: sobota in nedelja od 10. do 23. ure
ob delavnih od 16. do 23. ure

ENTE NAZIONALE PER L'ENERGIA ELETTRICA
DRŽAVNA USTANOVA ZA ELEKTRIČNO ENERGIJO

Roma — Via G. B. Martini 3

OBVESTILO LASTNIKOM OBVEZNIC

OVREDNOTENO OBVEZNIŠKO POSOJILO 1974-1981

ZA 400 MILIJARD LIR

Po izžrebanju, ki je bilo 11. septembra 1978 ter v smislu zakonskih predpisov in pravilnika bodo s 1. decembrom 1978 vnovčljive skupno s po-
viškom, ki bo javljen v prvih petnajstih dneh meseca novembra, pri
običajnih poverjenih bančnih zavodih vse obveznice, ki sestavljajo na-
slednjih sedemdeset oštevilčenih «serij»

3 - 9 - 26 - 30 - 33 - 65 - 67 - 82 - 83 - 87 - 92 - 94 - 102
107 - 115 - 118 - 127 - 136 - 165 - 169 - 173 - 192 - 200 - 202 - 204 - 229
233 - 240 - 249 - 258 - 264 - 269 - 274 - 276 - 279 - 287 - 288 - 293 - 307
322 - 323 - 324 - 331 - 334 - 338 - 341 - 347 - 348 - 351 - 354 - 373 - 379
382 - 383 - 386 - 392 - 395

Izplačljive v smislu amortizacijskega načrta.

Obveznice se morajo predložiti v izplačilo opremljene s kuponi z zapad-
lostjo od 1. junija 1979 dalje. Vsota morebitnih manjkajočih kuponov se
bo odštela od vsote dolžnega kapitala.

OBVEZNIŠKO POSOJILO 9% 1975 - 1985

ZA 300 MILIJARD LIR

Po izžrebanju, ki je bilo 11. septembra 1978, ter v smislu zakonskih pred-
pisov in pravilnika bodo s 1. decembrom 1978 vnovčljive «alla pari», pri
običajnih poverjenih bančnih zavodih vse obveznice, ki sestavljajo na-
slednjih trideset oštevilčenih «serij»

8 - 9 - 26 - 42 - 43 - 48 - 52 - 63 - 64 - 71 - 85 - 90 - 97
128 - 131 - 166 - 173 - 193 - 202 - 221 - 230 - 231 - 250 - 264 - 269 - 270
272 - 281 - 282 - 284

Izplačljive v smislu amortizacijskega načrta.

Obveznice se morajo predložiti v izplačilo opremljene s kuponi z zapad-
lostjo od 1. decembra 1979 dalje. Vsota morebitnih manjkajočih kuponov
se bo odštela od vsote dolžnega kapitala.

SPLOSNA OPREMA

Korsic

— SERIJSKO POHIŠTVO
— POHIŠTVO PO MERI
— PREUREĐITVE
— BOGATA IZBIRA LESTEV

TRST, UL. S. Cilino 38 (pri cerkvi sv. Ivana), tel. 54-390
KUPCI IZ MATIČNE DOMOVINE BODO DE-
LEŽNI POSEBNE POZORNOSTI

PRIMORSKA PRAZNUJE 35-LETNICO PRIKLJUČITVE K SVOBODNI SLOVENIJI IN JUGOSLAVIJI

Zgodovinske odločitve 1. 1943

Podpredsednik (pozneje predsednik) Narodnoosvobodilnega sveta za Primorsko Slovenijo France Bevk govori na množičnem zborovanju OF v Ajdovščini 19. septembra 1943, neposredno po zgodovinskih sklepih. Za njim dr. Joža Vilfan

Na vsem svobodnem slovenskem ozemlju sta oblast prevzeli Osvobodilna fronta in Narodnoosvobodilna vojska Slovenije. V Slovenskem primorju so v vseljudski vstaji ustanovili narodnoosvobodilni svet za Primorsko Slovenijo, ki je bil nekaj časa najvišji politični, oblastveni in upravni organ vseljudske vstaje in narodnoosvobodilnega boja v Slovenskem primorju. Vodstvo narodnoosvobodilnega gibanja za Slovenijo je namreč že konec leta 1942 naročilo, naj si narodnoosvobodilno gibanje v Slovenskem primorju za primer pomembnejših dogodkov na mednarodnem tlorišču izdela osnovni politično-strateški načrt obvladovanja primorskega terena z vojaške in politične strani. Določilo je, naj v takem trenutku hitro ukrepa in uresniči predvsem te naloge: vzpostavi narodni svet za Primorje, ki bo najvišji predstavnik narodne oblasti, in sicer na temelju pokrajinskega odbora OF, razglaši Slovensko primorje za del svobodne Slovenije in Jugoslavije

in vprašanje Trsta postavi kot vprašanje samoodločbe italijanskega naroda. Narodnoosvobodilni svet za Primorsko Slovenijo (predsednik dr. Joža Vilfan, nato France Bevk, tajnik dr. Aleš Bebler) je imel ob svoji ustanovitvi na Vogrskem 11. septembra 1943 21 članov, čez deset dni pa se je po navodilih IOOF razširil še s sedmimi člani in v njem sta bila tudi dva predstavnika Italijanov oziroma pet predstavnikov Trsta. Svoje delo je opravljal v glavnem na plenarnih sejah, na katerih je sprejemal tudi odloke; ker pa se je moral ukvarjati tudi z izvajanjem odlokov, si je izbral ožji izvršilni organ: odbor narodnoosvobodilnega sveta. Imel je tudi podobne naloge kot upravna komisija za osvobodeno slovensko ozemlje, ki jo je ustanovil prvih plenov OF 14. septembra 1943 in je zaradi že ustanovljenega narodnoosvobodilnega sveta za Primorsko Slovenijo izšel Slovensko primorje iz njene pristojnosti.

Vnetim sodelovanjem pri graditvi in delu ljudske oblasti, z udeležbo na številnih sestankih in veličastnih množičnih zborovanjih po vsej pokrajini itd. se je primorsko ljudstvo tiste dni kot v plebiscitu izreklo za novo, združeno Slovenijo. Zato je vrhovni plen OF na svojem zasedanju 16. septembra 1943 razglasil priključitev Slovenskega primorja k svobodni in združeni Sloveniji v svobodni in demokratični Jugoslaviji in italijanski narodni manjšini na priključenem ozemlju zagotovil avtonomijo. Ta sklep, ki sicer ni imel mednarodnopravne veljave, pač pa je pomenil veliko moralno spodbudo za primorske Slovence, je čez dva meseca in pol potrdilo drugo zasedanje AVNOJ.

Narodnoosvobodilni svet za Primorsko Slovenijo je sicer z odlokom o mobilizaciji zagotovil narodnoosvobodilni vojski mnogo ljudi, toda še prej, kot je odlok segel v vse primorske predele, so velika narodna zavest, trdno protifašistično pričanje in zlasti zvesta privrženost Osvobodilni fronti spravili v narodnoosvobodilno vojsko staro in mlado. V nekaj dneh so po vsej Primorski ustanovili več kot trideset novih bataljonov. Med njimi sta bila tudi bataljona slovenskih in črnogorskih internirancev, ki so se tiste dni vračali iz italijanskih koncentracijskih taborišč, internacije ali zaporov, medtem ko se je na stotine internirancev vključilo v druge enote, zlasti v zahodnih predelih Slovenskega primorja. Na desetisočje primorskih Slovencev se je jeseni 1943 in naslednje leto vključilo tudi v tako imenovane prekomorske in druge enote, ki so jih ustanovili v južni in srednji Italiji. Velika privrženost primorskega ljudstva Osvobodilni fronti je bila osnovni vzrok, da se je tako veliko število primorskih Slovencev zunaj Slovenije vključilo v te enote.

(Odlomek iz knjige Ferenc - Kacin-Wohnitz - Zorn Slovenci v zamejstvu)

Množično zborovanje Osvobodilne fronte v Rihemberku, 18. septembra 1943, v ozračju navdušenja ob prvi svobodi po kapitulaciji fašistične Italije in zaradi proglasitve priključitve Primorske k Sloveniji in Jugoslaviji

DOKUMENTI O PRIKLJUČITVI

PROGLAS PRIMORSKIM SLOVENCEM

SLOVENCIM IN SLOVENKE!

Z današnjim dnevom prevzema oblast na Primorskem

NARODNOOSVOBODILNI SVET ZA PRIMORSKO SLOVENIJO

Borba, ki jo je pred dvema letoma započela Osvobodilna fronta slovenskega naroda, se blizu svojemu zmagovitemu koncu. Zato se je iz vseh živih in borbenih sil, ki so doslej vodile naš osvobodilni boj na Primorskem, ustanovili Narodnoosvobodilni svet za Primorsko Slovenijo kot predstavnik slovenskega naroda v naši pokrajini, da bi pod vodstvom IOOF prevzel odgovornost za urejanje vseh vprašanih narodnoosvobodilnega boja primorskega ljudstva in utrjevanja njegove narodne oblasti. V njem so zbrani predstavniki iz vseh predelov Primorske, ljudje vseh poklicev in svetovnih naziranj, ljudje, ki so se — na poziv Komunistične Partije Slovenije — že pred dvema letoma začeli zbirati v Osvobodilni fronti.

Danes je sveta narodna dolžnost vseh svobodoljubnih sil na svetu skupni boj proti Hitlerjevi Nemčiji. Mi smo s svojo vojaško priznana vojaška sila zaveznikov na naši zemlji. Naša narodna dolžnost nam narekuje, da prevzamemo vso odgovornost za popolno mobilizacijo vseh civilnih in vojaških sil našega naroda za boj proti Hitlerjevi Nemčiji ob boku nepremagljive Rdeče Armade Sovjetske Zveze ter vojske naših zaveznikov Anglije in Amerike.

Italijanska vojska je po sklenitvi premirja z zavezniki zapustila fašistični tabor. Zato smo se obrnili na to vojsko s pozivom za skupni boj proti skupnemu sovražniku — Hitlerju. Hkrati smo se obrnili tudi na italijansko narodno manjšino v Primorski Sloveniji in jo pozvali na boj proti nemškemu fašizmu.

Glavno breme boje proti Hitlerju pa leži v primorski pokrajini na slovenskem ljudstvu. Zavedati se moramo, da bo borba z nemško fašistično zvezo, ki li zadaja slavna Rdeča Armada smrtno udarce, sicer kratkotrajna toda težka. Da jo zmagovito zaključimo in da dosežemo svojo dokončno in popolno osvoboditev ter združitev z ostalimi Slovenci v združeno in neodvisno Slovenijo vključeno v novo in močno Jugoslavijo, je Narodnoosvobodilni svet za Primorsko Slovenijo sklenil kot svoj prvi ukrep

SPLOŠNO MOBILIZACIJO

Slovenci! Javite se v vrste Narodnoosvobodilne vojske in Partizanskih odredov Jugoslavije, ki jih vodi njihov legendarni vrhovni komandant tovariš TITO. Izpolnite vsledno svojo narodno dolžnost s tem, da se do zadnjega moža odzovete odloku svoje narodne oblasti in tako podesatorite vrste naših junakov borcev in bork, ki že dve leti dokazujejo nepopisno junaštvo, vztrajnost in disciplino v boju za narodno svobodo.

Z ničemer ne boste bolj osramotili tistih strahopetcev, ki so Vas dve leti pozivali na čakanje in svari pred žrtvami osvobodilne boje, z ničemer ne boste bolj jasno pokazali svojega gneva proti narodnim izdajalcem, četničkim proslavljam lažnjakom Draži Mihailoviču, belo in modrogardističnim izmečkom, ki so v službi fašizma organizirali bratovrno klanje.

Prišla je ura zadnje odločilne boje, v kateri bo slovensko ljudstvo z orožjem v roki za vedno samo odločilo in odločilo o svoji usodi zaupajoč predvsem lastni oboroženi pesti.

Primorsko ljudstvo je v dveh letih osvobodilne boje pokazalo čuda narodne zavesti, strjenosti okrog svoje Osvobodilne fronte, discipline in junaštva. Vse to je danes potrebno še bolj kot kdajkoli poprej. Premagati moramo še zadnje preskušnje.

Slovenci in Slovenke! Izpolnite zvesto vsa navodila Narodnoosvobodilnega sveta za Primorsko Slovenijo!

Naprej, v boj proti Hitlerjevi Nemčiji! V boj za našo končno zmagalo! Smrt fašizmu — svoboda narodul

11. septembra 1943

NARODNOOSVOBODILNI SVET ZA PRIMORSKO SLOVENIJO

Predsednik

Dr. Joža Vilfan

Tajnik

Dr. Aleksij Bebler

Vrhovni plenium
Osvobodilne fronte
slovenskega naroda

PROGLAS

1. Vrhovni plenium Osvobodilne fronte slovenskega naroda izpolnjuje temeljno, iz naravnih in zgodovinskih pravic izhajajočo zahtevo slovenskega naroda ter proglasa priključitev slovenskega Primorja svobodni in združeni Sloveniji v svobodni in demokratični Jugoslaviji.

2. Italijanski narodni manjšini na priključenem ozemlju je zagotovljena avtonomija. O izvedbi avtonomije bodo razpravljali pooblaščen zastopniki slovenskega in italijanskega primorskega prebivalstva, kakor hitro bodo dovoljevale razmere.

Predsednik izvršnega odbora
Osvobodilne fronte
JOSIP VIDMAR I. r.

Politični sekretar izvršnega
odbora Osvobodilne fronte
BORIS KIDRIČ I. r.

Navzoči člani Plenuma

General Jaka Avšič
Dr. Marjan Breclj
Tone Faljar
Jože Jeras
Edvard Kardelj
Edvard Kocbek
France Leskošek

Franjo Lubej
Zoran Polić
Jože Rus
Ing. Dušan Serbec
France Svetek
Dr. Maks Snuderl
Dr. Lado Vavpetič

Na položaju, dne 16. septembra 1943

Predsedstvo
Protifašističnega Sveta
Narodne Osvoboditve Jugoslavije

ODLOK

o priključitvi slovenske Primorske, Beneške Slovenije, Istre in hrvatskih jadranskih otokov k Jugoslaviji

V skladu z davno težnjo in borbenimi napori slovenskega in hrvaškega naroda v deželah, podarjenih od italijanskih imperialistov, Protifašistični Svet Narodne Osvoboditve Jugoslavije

patrijuje:

1. odlok Slovenskega Narodnega osvobodilnega Odbora (plenuma Osvobodilne fronte) o priključitvi Slovenske Primorske in vseh anektiranih delov Slovenije k svobodni Sloveniji v federativni Jugoslaviji.

2. odlok ZAVNOH-a o priključitvi Istre, Reke, Zadra in anektiranih delov Hrvatske in hrvatskih jadranskih otokov k svobodni Hrvatski v federativni Jugoslaviji.

3. Ta odlok stopa takoj v veljavo.

V Jajcu, dne 29. novembra 1943

Tajnik Protifašističnega Sveta
Narodne Osvoboditve Jugoslavije:
RODOLJUB ČOLAKOVIČ I. r.

Predsednik Protifašističnega
Sveta Ndr. Osvoboditve Jugoslavije:
Dr. IVAN RIBAR I. r.

Obraz Primorske v gospodarskem zrcalu 35 let boja in delovnih zmag

Ob prvem ljudskem štetju po osvoboditvi je bilo v novi Jugoslaviji 15.679.000 prebivalcev, ob koncu leta 1977 jih je bilo 21.775.000! Slovencev nas je bilo leta 1957 na tanko 1 milijon 550 tisoč, ob koncu lanskega leta milijon osemsto tisoč. Leta 1981 smo prešteli na območju Slovenskega Primorja 199.761 prebivalcev, deset let kasneje ob ljudskem štetju že 210.778, zdaj se približujemo številki 230.000.

Ko je odjeknila v svet odločitev zgodovinskega zasedanja v Jajcu o priključitvi Slovenskega Primorja, Istre, dela Dalmacije in otokov matični domovini, je bil primorski rodoljub raztepen širom po bojiščih Afrike in Evrope, zbiral se je v taboriščih Carbonare, v Riminiju, pota o dločitve so ga vodila v Bari, na Vis: čakala ga je še dolga bitka za končno osvoboditev in za zmago revolucije.

Ko je utihnil vojni vihar in so se Primorci pričeli vračati na svoje domove, je začelo obdobje obnove in izgradnje, boj za zaostalostjo, posodabljanje vsakdanjega življenja. Tri polna desetletja napоров so bila potrebna, da se danes lahko pogledamo v zrcalo: 93.716 delavcev Primorske, Istre in Krasa, kar preprosteje imenujemo Slovensko Primorje, gospodari in upravlja ta trenutek v prostoru svojih občin Ajdovščine, Idrije, Ilirske Bistric, Izole, Kopra, Nove Gorice, Pirana, Postojne, Sežane in Tolmina z osnovnimi sredstvi v skupni vrednosti 27.843.600.000 din ter ustvarja letno 11.677.000.000 din narodnega dohodka: v njem ima največji delež industrija, za njo trgovina, kmetijstvo, gradbeništvo, turizem, promet in gozdarstvo. Ob rasti družbenega in osebnega standarda predstavlja

ta trenutek ustvarjalnost primorskega delavca njegove sposobnosti, da nadaljuje bitko za nadaljnje posodabljanje in povečanje lastnih osnovnih sredstev, za katere namenja nad 50.000.000.000 din.

To so velike številke. Morda prevelike, da bi nam v vsem obsegu predstavile ta dosežek. Pristopnejše nam postanejo, če jih prevedemo na jezik neposredne koristi prebivalstva. Del teh so stanovanja, pretežni del zgrajenih po vojni, ki že presegajo število 65.000: so lahko avtomobili, ki jih je z oznako primorskih mest že 61.124: so lahko radijski sprejemniki, ki jih je 57.800, ali televizorji, okrog 45.000, je lahko slovenska knjiga v 364.550 izvodih. Družbeni standard nedvomno pogojuje osebni standard, a ta zajema iz osebnega dohodka povprečje 5.232 din ob koncu leta 1977. Osebnih dohodkov ob indeksu 100 za celotno Slovenijo predstavlja s 97,2 odstotka še zmerom neznatno zaostajanje, ki tudi sicer razvršča primorske občine po svoji razvitosti v slovenskem prostoru med četrtim in štirinajsetim mestom ob tem, da je vendarle pot primorskih občin v zgornji polovici in sta le dve v izrazitejšem zaostajanju.

Slovensko Primorje, komaj omenjeno v zgodovini s tolimskim puntom, z listi v Slavi vojvodine Kranjske, je stoletja čakalo na svoj čas. Z 29. novembrom leta 1943 se je zganilo v pripovedanju. Z osvoboditvijo in končno priključitvijo Titovi Jugoslaviji je šlo po pot presenetljivo hitrega razvoja, obračuna z zaostalostjo, v boj za nove družbenoekonomske odnose. Praznovanje 35-letnice življenjske odločitve v Jajcu predstavlja ta trenutek nevsiljivo soočanje z dejstvi, ki nas spoznajo s Slovenskim Primorjem v pojmu zapadne regije celotne družbene skupnosti kot organizirane, med seboj povezane gospodarske ustvarjalnosti, ki združuje delo po več tisoč zaposlenih v posameznih delovnih skupnostih ter panogah. Prebivalstvo Slovenskega Primorja je naš čas potegnil iz anonimnosti: delovni uspehi so ga obogatili z dosežki, na katere je lahko upravičeno ponosen doma in v svetu.

DUŠAN KRALJ

KOMEN, februarja 1944

KOMEN, septembra 1978

Nič ni bilo razen dobre volje

Razvoj Primorske je tesno povezan z napori prebivalcev na tem prostoru ob meji in v prvih povojnih letih s prizadevanji celotne družbe, da si ustvari močno gospodarsko osnovo, prepleteno z vsemi drugimi dejavnostmi, neobhodnimi za življenje. To, kar se je v povojnih letih resnično pripetilo, je za marsikoga presenečenje, za tistega, ki je vso to rast podživil, pa nič posebnega. Tako pač mora biti v socialistični, samoupravni družbi!

Primorska je začela s priključitvijo k Jugoslaviji iz skromne gospodarske osnove, brez trdnih urbanih, gospodarskih in kulturnih središč ter z močno razsejanim prebivalstvom. Država meja je pretrgala naravne in socialno-ekonomske vezi. Obstojala industrija oziroma obrt je brez kadrov. To je bila velika ovira za obnovo in razvoj gospodarstva na Primorskem, saj je že tako vstopilo v novo obdobje z veliko zavidno v primerjavi z drugimi predeli Slovenije in Jugoslavije.

Osnovna ugotovitev, ki izvira iz značilnosti dosedanjega razvoja, je, da je bila Primorska po osvoboditvi eno najmanj razvitih območij v republiki. Gospodarske dejavnosti: industrija, večji obrtni obrati in trgovine, so v glavnem ostale onstran meje. Tako je pokrajina po osvoboditvi in delom celo po letu 1947 začela komaj razvijati materialno osnovo. Razen idrijskega rudnika, anovske cementarne, majhne apnenice v Solkanu, elektrarn na Sodi in nekaj žagarskih obratov ni bilo nič, kar bi pomagalo k razvoju.

Osnova so bile roke domačinov

Tista prva leta je bilo kmetijstvo z gozdarstvom glavna gospodarska panoga. Od te dejavnosti je živelo več kot 80 odstotkov prebivalstva.

V poznejših povojnih letih se je podoba povsem spremenila. Še leta 1961 je bilo na Primorskem več kmetijskih prebivalcev kot v republiki: deset let kasneje je delež kmetijskega prebivalstva že pod slovenskim povprečjem. Tendence zmanjševanja kmetijskega prebivalstva se nadaljuje. Do konca leta

1985 naj bi znašal delež kmetijskega prebivalstva le še okrog 10 odstotkov, v Novi Gorici samo 7,5. To je vsekakor spodnja meja, ki bi jo na tem območju morali držati.

V vseh teh primorskih občinah je danes močan gospodarski in družbeni napredek. Nastali so veliki gospodarski kompleksi, pomembni ne samo za Primorsko, temveč za celotno družbeno skupnost. Delež zaposlenih prebivalcev se je iz leta v leto povečeval. Stopnja letne rasti zaposlovanja je daleč presegla republiško povprečje. Posebno močno rast smo začeli po letu 1970.

Za gospodarsko rast je značilno nastajanje gigantov — nosilcev razvoja celotnega območja. Kdo ne pozna Frukte? Nastala je pred dvema letoma (čprav svojo tradicijo vleče iz leta 1946), ko so se povezale v sestavljeno organizacijo temeljne oziroma delovne organizacije s področja kmetijske proizvodnje, živilsko predelovalne industrije, notranje in zunanje trgovine, gostinstva in turizma.

Kmetijski kombinat Vipava, Goriška Brda — Zadruga klet Dobrovo, Poljoprivredna zadruga Mavčeva produkt Čelici v Bosni in Hercegovini, Fructal Alko, Mlinotest, Mesna industrija Primorske, Primorje Gorica, Primorje Export — to so imena, ki vsakomur veliko povedo in jih ni treba posebej predstavljati. Ukvarjajo se s kmetijsko proizvodnjo in družbenim in zasebnim sektorju, z mlekarsko industrijo, proizvodnjo testenin in peko kruha, predelujejo sadje, proizvajajo sadne sokove, brezalkoholne pijače, predelujejo meso, ukvarjajo se s trgovino na drobno in debelo ter z zunanjo trgovino. Njihova mreža je razpredena do sleherne vasi, do vsakega ognjišča. Fruktu, ki zaposluje okrog 6000 delavcev, ustvarja letno približno 5 milijard dinarjev celotnega prihoda.

Fruktu skrbi za usklajen razvoj agroživilskega kompleksa na območju in si predvsem prizadeva ustvariti lastno surovinsko osnovo. Pri Dornberku in Braniku nastajajo prvi sadjarsko — vinogradniški kombinati.

BOGDAN BOŽIČ

DUŠAN KRALJ

(Nadaljevanje na 17. strani)

Obraz Primorske v gospodarskem zrcalu 35 let boja in delovnih zmag

(Nadaljevanje z 9. strani)

niški nasadi in izsuševanje močvir-
na da za nove komplekse. Hkrati
skrbijo za spremembe kultur, kar
bo zlasti spodbudilo zasebne kme-
tolarje k novim naložbam, seveda
ob pomoči in sodelovanju sestav-
ljene organizacije združenega dela.

**Glasniki zakona
o združevanju dela**
Razumljivo je, da vse surovine
le ne bo mogoče dobivati doma
ali v bližnji okolici. Po žitarice
bo še vedno treba v druge repu-
blike, prav tako po sadje, ker vse-
ga ni mogoče pridelati na Vipav-
skem ali v Brdih. Ogromne koli-
čine sadja že nekaj let kupujejo
v Bosni in drugod in na podlagi te-
ga je prišlo do tesnega sodelova-
nja s Poljoprivredno zadružno Ma-
jevcia v Celih, kjer ima Fructal
svojo hladilnico.

Vrata Frukte ostajajo odprta.
prostora za nove delovne organi-
zacije je v njej še dovolj. Občin-
ske in niti republiške meje niso
ovira in ne barikade, so le most
vsem, ki bi hoteli prispevati k na-
predku celotnega območja in širše
skupnosti.

Ponudba zemlje in specifična po-
trošnja ob upoštevanju malobne-
jnega prometa sta pogojevali že v
letih, ko smo komaj začeli razvo-
govore o zakonu o združenem de-
lu, nastanek tudi ene največjih
organizacij združenega dela — se-
žanskega Krasa — ki je poveza-
la proizvodnjo s predelavo, zuna-
njo z notranjo trgovino, industrijo
s turizmom. Agraria v Kopru, tu-
di z obeljelem združenega dela, ki
je bila v ravnanju. Z zdru-
žitvijo obeh v novo organizacijo
Timav, ki dohodkovno povezuje se-
dem organizacij združenega dela
in 45 temeljnih organizacij, sta
dobil Kras in obala temeljni ka-
men v procesu združevanja zeme-
lje in dela. Podobnega sopotnika
v oblikovanju takšnih delovnih
skupnosti predstavlja v tem pro-
storu portoroka Droga, ki je v
letih nastajanja gospodarno po-
vezala celice prehranske industrije
na obali od proizvodnje soli do
ribolova, od specializirane prede-
lave zelišč do proizvodnje širokega
asortimana izdelkov živilske in-
dustrije.

Morje - naša prednost

Imena naših krajev kot so Ko-
per, Piran, Portorok, Postojna, No-
va Gorica, Branik, Kras, imena
pomembnejših mest in pokrajin na-
še ožje domovine, so prve poves-
le v širni svet ladje. Splošne plo-
be Piran, Med la imena je slo-
venski pomorski uvrstil tudi
manj znana, šele v času narodno-
osvobodilnega boja proslavljena i-
mena krajev, za primer, Bočno,
ime vasi na Štajerskem, ki so jo
Nemci do tal požgali. Splošna plo-
ba, ki obvladuje vse pomorske li-
nije, razpolaga danes s 27 lastni-
mi in 4 najetimi ladjami. Z mo-
dernizacijo flote (v bližnji prete-
klosti je slovenski ladjar gradil ja-
panske, posodablja svoje plovne
objekte tudi v najbližji, domači
ladjedelnici 2. oktober Izola), sto-
pa Splošna plova v korak s po-
nudbo drugih ladjarjev. Njene lad-
je, če bi seštevale dneve, plujejo
letno skupaj blizu 9.000 dni ter pre-
peljejo že zdaj nad 2.135.000 ton
raznih tovarov. S svojo delovno
angažiranostjo ustvarja delavec
Splošne plobe letno okrog 197.500
din dohodka ali 105.820 din čistega
dohodka. V tej njegovi ustvarjal-
nosti mu ostaja za sklade in za o-
sební dohodek letno nad 92.000 din.

Prebujanje pomorskih naanjenj

Splošna plova Piran, ki zapo-
sluje okrog 1500 pomorščakov, je
ime delovne skupnosti, ki nas, na-
še kraje in naše delo predstavlja
široko po svetu. Iz petih celin pa
prihajajo k nam drugi ladjarji in
z njimi poslovni ljudje številnih
držav v naše okno v svet, v Luko
Koper, ki nas spet na svoj način
visoko uvršča na lestvici zgled-
ne popularnosti. Njeno manipula-
tivno usposobljenost izpričuje ne-
zadržana rast v prihajanju, pre-
tovaranju in odhajanju blaga sko-
zi njene prekladalne mehanizme.
Ob letosnjem polletju se je njena
operativna malone dotaknila 900.000
ton generalnega blaga, kar pome-
ni za 14 odstotkov več opravljene-
ga dela kot lani ob istem času;
obenem pa je za polnih 7 odstot-
kov več pretovorila nafte. V Luko
Koper prihajajo ladje prazličnih
velikosti in za razne name-
ne. Luka lahko sprejme vse ob
svoji operativni obali: z dopol-
njevanjem specifičnosti, ki je v ob-
vladovanju kontejnerjev ter ro-
ro sistema natovarjanja, pa vse manj
zaostaja za usposobljenostjo sosed-
njih jadranskih pristanišč.

Luka Koper zaposluje blizu 1800
delavcev, kar poudarja vlogo Ko-
pra kot odprtega mesta, saj pri-
haja vanj ter v njem živi in de-
la množica ljudi iz raznih krajev
širše domovine.

Premišljenost načrtovalcev v pre-
teklosti je slovenski stik s morjem
znala poglobiti z izgradnjo želez-
nice. Njeno nepogrešljivo prisot-
nost docela izpričuje samo poda-
tek, da je letos v polletju prepe-
ljala za 37 odstotkov več blaga
kot vse lansko leto. Ta podatek
očito spodbuja železničarje k hi-
trejši modernizaciji tirov ter izo-
gibalšč, k intenzivni uvedbi naj-
sodobnejše elektronike in promet-
ni, ki bo skoro omogočala brezhiben
pretok vlakovnih kompozicij v obe
smerti ob vsakem času. Če morje
odpira Luko Koper brezmejnost v
smerti Jadrana, Sredozemlja in o-
ceanov, železna cesta to brezmejn-
ost združuje s storo celino, saj je
bil tranzitni promet Slovenije od

nekdanj izpričevan v pretakanju
blaga.

Zemljepisni položaj Slovenije in
še posebej funkcijo postojnskih
vrat smo v preteklosti radi obe-
šali na veliki zvone. Prehodnost
tega ozemlja so ocenili stari Rim-
ljani, ceni in upošteva ga današ-
nja Evropa, ki počasi, a zanes-
ljivo razpreda svoj interes v sme-
ri Bližnjega in Daljnega vzhoda.
Mi smo se dovolj zgodaj zavedli
pomene prehodnosti ter smo se
dovolj zgodaj z nastankom Inter-
europe znali prilagoditi potrebam
blagovnega prometa. Če govorim
danes o nadaljnjem razvoju
Luka Koper in rasti naše trgovske
mornarice, imamo v mislih tudi
Interuope, ki je sama sebe zna-
la uvrstiti v vrh med jugoslo-
vanske spediterje in transporter-
je. Pomen vseh treh je karakte-
ristika našega obalnega gospodar-
stva, njegove pomorske usmerje-
nosti, otipljive zavzetosti za kom-
perativne prednosti morja. Kaj po-
meni zavzetost za te prednosti o-
svetljuje podatek, da samo Sploš-
na plova Piran, 2. oktober Izola,
Luka Koper in Interuope, u-
stvarjajo v dejavnosti mednarod-
nega prometa z blagom 115 milio-
nov dolarjev deviznega priliva
letno.

Prehodnost našega ozemlja je dejstvo

Prehodnost našega ozemlja ne
bi bila v popolnosti izkoriščena,
če ne bi hkrati z upoštevanjem
prednosti morja, naša človek, Kra-
sevec in Istran, vsa leta svobo-
de skrbno bedel nad dinamično
rastjo globalnega prostora. To dav-
no pred zgodovinskim podpisom o-
simskih sporazumov so v Sežani
načrtovali eno največjih grad-
benih, izgradnjo suhozemnega ter-
minala. V akcijo jih je spodbu-
vala želja, da sila ravno-
vne skozi ozko sežansko cestno in
železniško grlo v smeri Postojns-
kih vrat blizu 90 odstotkov vsega
blaga, ki ga sicer sprejema
naše jugoslovansko železnico in
cestno omrežje. Priprave na iz-
gradnjo terminala niso zajemale
samo povečevanje železnih tirov
in ne zgolj nove asfaltne površ-
ne, ampak so spodbujale gran-
diozno zamisel o mejnem preho-
du z velikimi parkirišči, prekla-
dalnimi postajališči, sortirnicami
blaga, carinarnicami, celo z ma-
lini proizvodnimi objekti za po-
trebe prepakiranja, odtehtavanja,
oplemenitvanja surovine in po-
dobno, pri čemer je vseeno, ali
na poti v daljni svet ali na poti
k nam iz daljnega sveta. Dograjen
terminal z avtoportom v izgrad-
nji, obvozna kamionska cesta v iz-
stoku širokega mejnega prehoda,
štiripasovnica, ki se ji Sežana ne
bo mogla ogniti, skratka, sodob-
no prometno vozlišče v pravem
pomenu besede uvršča danes Se-
žano v spisek svetovnih krajev, ki
jih pozna vsak popotnik, kreator
blagovnih tokov, gospodarstvenik.

Kako visoko segajo številke v
prometu z blagom, pove samo po-
datek, da se je lani prečilo po
naših cestah 12.510 milijonov ton-
skih kilometrov ter prepelalo nad
100 tisoč milijonov ton blaga.
Daljnovidnost Krasa v oblikova-
nju lastne gospodarske teže se ne-
dvomno zrcali v osimskih spora-
zuma; dokumentu medsebojnega
sodelovanja dveh sosednjih držav,
Italije in Jugoslavije, ki prometni
vlogi tega dela Evrope dodajajo
še druge prednosti. Izgradnja pro-
ste cene, energetskega objekta, vo-
dovodov, privabljanje novega živ-
lja, izgradnja novih stanovanj,
sol, vrtcev, objektov družbenega
standarda, so najdojemljivejši iz-
med njih, s katerimi Sežana lovi
desetletja.

Ceprav nas ob tem razmišlja-
nju prevzema spoznanje, da je u-
darna moč delovnih ljudi teh kra-
jev v obvladovanju blagovnih to-
kov, nam vendarle uhaja misel
tudi v spoznanje v preteklosti le
bolj pesniško obdelovanih vrednot
kraškega in istrskega sveta. Ta
svet le niso sami bori in kamen!
Delavec v tem svetu je znal iz-
koristiti celo dobrine kraškega
kamna, znal je uspešno povezati
kmetijsko proizvodnjo z industrijo
ter s ponudbo hrane, obema je
dodajal svoj smisel za trgovino in
za turizem, s čimer ni samo ta
svet približal daljnavam, ampak je
privabil in privajal leto za letom
večje število ljudi od drugod k
nam. Čez eno le ne potuje samo
blago, ampak se vijejo nepreki-
njene kolone vozil, zastajajo v Li-
pici, ki je pojem, v Postojnski
jam, ki je edinstvena, okušajo
naše vino, prebirajo med končni-
mi cilji ob našem morju, v na-
ših turističnih središčih.

Ilustracija odprtosti naših me-
ja je zanesljivo sožitje z našo so-
sedom, ki ga karakterizira v letu
1977 okrog 4 milijone 750 tisoč
avtomobilov, nad 40 tisoč avtobu-
sov in pol milijona motornih ko-
les, ki so prešla mejne prehode.

Gradili smo vsa povelja leta

Gradbeni delavec je zgradil la-
ni za 3.260 milijonov din objektov
stanovanjskih in za potrebe in-
dustrije, nizkih in visokih gradenj,
zgradb družbenega standarda. V
tej vrednosti je samo lani vsele-
nih blizu 1500 stanovani.

Industrijski gigant Primorske je
anhovska cementarna, ki je sicer
nastala že pred več kot petdeset-
imi leti ob Soči, toda o pravem
velikemu govorimo šele danes. Ko
bo nova cementarna v polnem pro-
izvodnem zamahu, bo letno daja-
la milijon ton cementa. In s tem
dražocenim prahom je pravza-
prav povezan celoten razvoj grad-

beništa in industrije gradbenega
materiala.

Sloves nam prinaša gospodarjenje z gozdom

Naš prostor gospodarji z gozdo-
vi, ki se raztezajo na 143.718 ha
in obsegajo 16 milijonov kubič-
nih metrov lesne mase.

Gozd je prirodna danost, katere
vrednost si ni moč zamisljati, ne
da bi upoštevali vanjo vložen na-
por, skrb, znanje. Primorski go-
zdovi dajejo letno okrog 480.000
kubičnih metrov kvalitetne hlo-
dovine, kar je pomemben delež v
slovenskem gospodarstvu.

Gozdarstvo je pogojevalo razvoj
lesne industrije. Zamek lesne in-
dustrije so skoraj v vseh povoj-
nih letih samostojno preraščali v
večja ali manjša samostojna pod-
jetja dokaj zaokrožene organiza-
cijske oblike. Pri tem ne smemo
zanemariti dejstva, da je seda-
nji Meblo s svojo proizvodno or-
ganizacijo, prodajno in razvojno
službo postajal središče severno-
primorske lesne industrije. Poleg
njega se je v Ajdovščini razvila
Lipa in na Idrijskem Slovenjalec.

Lesna industrija regije daje danes
kruh več kot 4500 delavcem.

Meblo je resnično velikan z dis-
lociranimi obrati oziroma temelj-
nimi organizacijami. Samo v ma-
tičnem delu v Novi Gorici je 76.000
ploščinskih metrov pokrite površ-
ne in je po celotnem dohodu in
zaposlenosti največja delovna or-
ganizacija lesne industrije v Slo-
veniji. S celotnim prihodkom nad
1,5 milijarde dinarjev letno po-
meni več kot 10 odstotkov sloven-
ske proizvodnje lesne industrije.

Vrednost ustvarjenega bruto pro-
dukta v končni fazi opravil z
gozdnim bogastvom dopolnjuje ne-
kaj podatkov o predelavi lesa v
pivskem Javorju: proizvodnja fur-
nirja daje letno okrog 40 milio-
nov din, proizvodnja vezanih plošč
60 milijonov, penalk 30 milijonov,
finalnih proizvodov 10 milijonov.

Vso to vrednost je moč povečati
z nadaljnjim vlaganjem v nove
stroje s ciljem, da vrednost o-
snovnih sredstev poraste v tem
planskem obdobju od zdajšnjih 150
na 300 in več milijonov, čas 3,8
ure, potreben za razrez kubičnega
metra hlobovine, pa skrajša
na 1,8 ure.

**Iskanja in osvajanja
novih tehnologij**
Presojanje o lesnem bogastvu,

organiziranosti sečne in žag, ra-
sti lesno predelovalne industrije,
je spet povezano z izvozom in s
tem našim ugledom v svetu. Iz-
vorne sposobnosti so naše delovne
organizacije v bližnji preteklosti
opogumljale z vlaganjem znatnih
sredstev za nakup novih tehnol-
ogij iz uvoza, saj pomeni moder-
nizacija proizvodnje ustvarjanje
novih možnosti za povečevanje iz-
voza. S takšno računico se je od-
ločil ilirskobistriški Lesonit za iz-
gradnjo docela nove tovarne za
proizvodnjo vlaknenk. To je bila
naložba, ki je presegla 500 milio-
nov din. Vsekakor naložba z dalj-
noseznimi posledicami, saj pome-
ni nova vlaknenka pričetek veri-
ge tehnoloških sprememb v pro-
cesu proizvodnje pohištvene indu-
strije, velike spremembe v upora-
bi lesa v gradbeništvu, izkoristek
lesne, tudi manj vredne mase, po-
meni nove možnosti prodaje teh
plošč na domačem in na tujem
trgu. Trideset let stara tovarna
Lesonit prav na pragu praznovanja
35-letnice priključitve Sloven-
skega Primorja in Istre k matič-
ni domovini odpira vrata nove to-
varne. Z njo utrjuje most med le-
sno in kemično industrijo, most
med preteklostjo in bodočnostjo.

V lesni industriji je marsikaj,
kar sodi v preteklost. Bodočnost
dela lesne industrije je v uporabi
kemije. Ta neizprana znanost vsto-
pa skozi velika vrata tudi v naš
prostor. Do njenih zametkov s
pričetki proizvodnje Iplasa v Ko-
pu je postala pozorna republika,
ki je v srednjeročnem načrtovanju
vključila nadaljnji razvoj bazne
kemične industrije na slovenski
obali. Iplasi je bil med prvimi,
ki je z izgradnjo tovarne za pro-
izvodnjo anhidrida ftalne kisline
izpolnil obveznost do tega plana.
To ga pa ni zadržalo v nadalj-
njih prizadevanjih za povečevanje
svojih zmogljivosti. Bazna kemija
je danes ključ za nemoteno obra-
tovanje številnih industrijskih pa-
nog. S proizvodnjo te kemije lahko
zmanjšujemo izdatke za uvoz in
povečujemo iztežek iz izvoza, po-
stajamo neodvisni v procesih naj-
sodobnejše proizvodnje.

A ravno za naše kraje, ki jih
je v preteklosti pestila revščina
in nerazvitost, postaja vse bolj po-
pomembna in izrazita zavzetost zru-
ženega dela za resnično novo s-
veto kakršnekolj proizvodnje, saj
si lahko edinole tako združeno de-

lo o četa korist. Korist v dveh sme-
reh: najpoprej zadovoljstvo doma-
čega porabnika, ki je v isti ome-
ni proizvajalec, in potem še učinko-
vit nastop na tujih tržiščih.

Na odru svetovno pomembnih dogajanj

V dneih lepega jubileja naše svob-
odne ustvarjalnosti, ob 35-letnici
zgodovinske odločitve v Jajcu, po
polnih treh desetletjih nezadržane
rasti Slovenskega Primorja in I-
stre v matični domovini, se bo-
mo spominjali preteklosti, bomo
primerjali in odtehtali naše ki-
penje v minulih letih, bomo sla-
vili. V pričujočem zapisu je ko-
majda zajet del delovnih rezulta-
tov. To ne pomeni, da nas ti
rezultati oddaljujejo od rezultatov
drugih ustvarjalnosti, najsi bo od
komenskega Aluminija, saj je v
Komnu srednja proslava in smo
tu, med Komenci, da delimo z
njimi radost trenutka, najsi bo od
številnih delovnih skupnosti širom
po Primorskem in Slovenski Istri.

Med velikani združenega dela so
naše trdna tla specifične proiz-
vodnje, ki izpričujejo ob svoji raz-
nolikosti visoko stopnjo strokov-
nosti ter delovne sposobnosti. I-
skra, tako v Sežani kot v Sempe-
tru, Tolmin in Bovec, cerkljanska
ETA, novogoriški Gostol, Batuje,
TIK Kobard, ajdovski kovinarji,
izolska Mehanotelnika, postojnski
LIV, TOK in Lesonit v Ilirski Bi-
strici, Krasmetal, Tomos, Cimos,
bogata paleta dejavnosti, ki nas
uvršča v evropski in svetovni trž-
ni prostor, ki so nam in našim
krajem v preteklosti pomagale od-
praviti anonimnost.

Bežni pregled dosedanjega razvo-
ne poti gospodarstva na Primor-
skem ne bi bil popoln, če ne bi
poudaril njegove samoupravne raz-
vojne poti od ustanovitve prvih de-
lavskega svetov do združevanja in
povezovanja gospodarstva v občin-
ski, pokrajinski in izven nje. Go-
spodarstvo na teh osnovah je ta-
ko sposobno zagotavljati tudi hi-
trejši razvoj družbenih dejavnosti.
Veliko vlogo imajo gospodarske
organizacije na Primorskem tudi
pri razvoju manj razvitih in ob-
mejnih krajev. Z gradnjo obratov
in z razvojem industrije omogo-
ča, da si delovni ljudje urejajo po-
goje za ohranitev vitalnosti obmo-
čij ob meji in odročnih gorskih
predelih.

Naše kraje, ki jih je v preteklosti
pestila revščina in nerazvitost, po-
staja vse bolj pomembna in izrazita
zavzetost združenega dela za resnično
novo sveto kakršnekolj proizvodnje,
saj si lahko edinole tako združeno de-

Italijanska narodnostna skupnost most sodelovanja ob odprti meji

**Veliki uspehi pri uveljavljanju ustavnih določil in občinskih statutov - Samoupravne
interesne skupnosti za kulturo in prosveto pripadnikov italijanske narodnosti**

Letos praznujemo 35. obletni-
co priključitve Istre in drugih kra-
jev k matični Jugoslaviji. Ta jubi-
lej slavimo v znamenju uspehov
v graditvi socializma, v znamenju
nemajhnega deleža, ki ga je naša
dežela prispevala k graditvi bolj-
šega sveta, zahvaljujoč ugledu, ki
ga uživa zaradi svoje dosledne po-
litike, in v znamenju bratstva in
enotnosti naših narodov in narod-
nosti, branika in jamstva pridob-
itev narodnoosvobodilne borbe in
socialistične revolucije.

Bratstvo in prijateljstvo med
Slovenci, Hrvati in Italijani; v I-
stri segata v čas, ko so si v na-
ših krajih utirale pot prve socia-

Za življenje narodnosti so stiki
z matično deželo zelo pomembni.
Italijanske skupnosti prirejajo
ekskurzije, izlete in konference
v Italijo, iz Italije pa prihajajo
na gostovanje k nam gledališke
skupine (tako na primer je v
zadnjem času gostovalo Stalno
gledališče Furlanije - Julijske
krajine in godba Giuseppe Ver-
die iz Trsta). Številne konference
in predavanja prireja Italijanska
skupnost v Istri in Reko v so-
delovanju s tržaško Ljudsko uni-
verzno.

Vedno številnejši so tudi stiki
med italijansko skupnostjo pri
nas in slovensko v Italiji in Av-
striji, pa tudi z madžarsko v
Sloveniji.

vk

listične ideje, v čas razrednih bo-
jev, stavk, krvavih zatiranj in u-
porov še pred nastopom fašizma,
posebno pa v času njegovega div-
janja.

Prav z načeli bratstva, enotno-
sti in medsebojnega prijateljstva
se je delavsko gibanje zopersta-
vilo politiki sovraštva, nadvlade
in asimilacije, ki jo je meščanstvo
izvajalo z jasnimi cilji, da bi
spremenilo etnično sestavo prebi-
valstva na tem območju.

Tako je znana revolucionarka iz
Lubina Giuseppina Martinuzzi po-
darjala, da socialistična platforma
delavskega gibanja ene priznava
nobenu narodu pravice zatira-
ti drugega, četudi bi bil številno
močnejši ali se skliceval na sta-
rejšo civilizacijo.

Fašizem je preganjal vse, ki

so se mu upirali in se navdihovali
s socialističnimi idejami, v katerih
ni bilo prostora za šovinizem.
Da bi premagali fašistično straho-
vlado in vzpostavili nove odnose
na osnovi polne enakopravnosti
med narodi, so padli neustrašni
sinovi Istre.

Navdihujoč se s temi načeli in
revolucionarnimi idejami je ljud-
stvo Istre in drugih krajev sode-
valo v skupnem boju vseh jugo-
slavskih narodov za pravičnejšo
družbeno ureditev in za priklju-
čitev k Jugoslaviji. V tem boju
so znaten delež prispevali tudi I-
talijani Istre in Reke, ki so se v
ognju bojev proti fašizmu jasno o-
dločili za socializem namesto za
kakršnokoli drugačno rešitev in
tako dali nadvse redke vzgled
mednarodne proletarske solidarnosti in zvestobe socialističnim i-
dealom. V boju proti fašizmu so
podpirali pravično zahtevo sloven-
skega in hrvaškega prebivalstva
po najosnovnejših narodnostnih
pravilih.

Težnje istrskega prebivalstva in
drugih krajev po osvoboditvi in
priključitvi k Sloveniji in Hrvaški.
k novi Jugoslaviji, so doživele svo-
jo uresničitev v sklepih, ki sta jih
septembra 1943 sprejela SNOS in
ZAVNOH, dokončno potrjuje pa je
odlokom o priključitvi, ki ga je
sprejel AVNOJ 30. novembra 1943
na drugem zasedanju v Jajcu.

Petindeset let je preteklo od
tega datuma, ki je tako odločilno
vplival na našo preteklost in sodeb-
no zgodovino. Res je, da petind-
deset let ni mnogo, vendar pa so
bila te leta vsebinsko bogata in
polna dogodkov, tako da jih lah-
ko že ocenimo in overednostno.

Ideali revolucije, za katere so
se borili najbolj sinovi narodov
Jugoslavije, ki so v tem boju žr-
tovali svoji življenja, so bili in
bodo tudi jutri cilj našega boja
za boljšo bodočnost.

In medtem ko s ponosom obuja-
mo spomin na prehojeno pot, na-
predujemo po poti samoupravl-
janja in socialistične demokracije.
Izkušnje iz minulega delegatskega
obdobja, v boju za uveljavljanje
še učinkovitejšega sistema odo-
čanja, nam bodo opora in spodbu-
da pri uresničevanju ustavnih do-
ločil in neposrednih interesov de-
lavcev in občanov.

Zivimo na območju, ki s svojo
zemljepisno lego, gospodarstvom,
kulturnimi ustanovami in aktivno
prisotnostjo italijanske narodno-
stne skupnosti predstavlja pomem-
ben dejavnik v političnem, gospo-
darskem in kulturnem razvoju na-
še dežele ter v razvoju dobrososed-
skih odnosov in plodnega sode-
lovanja z Italijo. Imamo torej vse
možnosti, da bi uresničili pobude,
ki izvirajo iz medsebojnega dopol-
njevanja jugoslovanskega in ita-
lijskega gospodarstva.

V tem kontekstu želi biti ita-
lijska narodnostna skupnost most
sodelovanja na meji in s tem pri-
spevati k ustvarjanju ozračja, ki
bo še bolj naklonjeno uspešnemu
izvajanju in uresničevanju držav-
nih pobud in sprejetih pogodb.

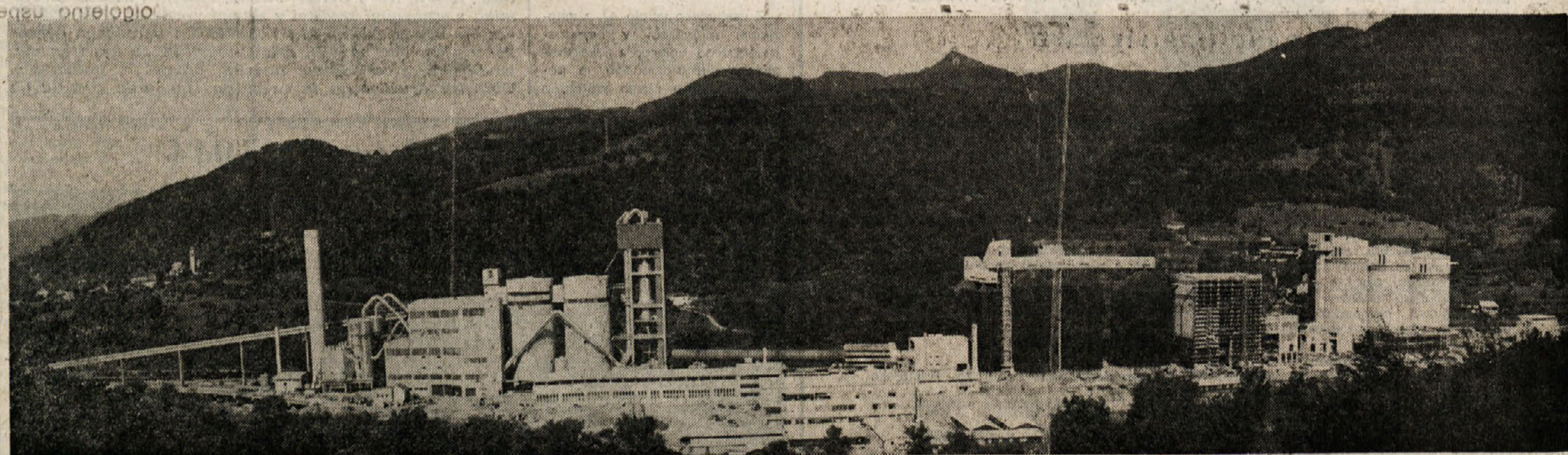
V slovenski republiški ustavi in
v občinskih statutih je položaj ita-
lijske narodnostne skupnosti zelo
jasno opredeljen in ugotoviti mo-
ramo, da so bili v uveljavljanju
ustavnih določil doseženi veliki u-
spehi. Vendar pa moramo ob tem
ugotoviti tudi to, da s tem še ni-
so izčrpane odgovornosti organov,
ki so zadoženi za uresničevanje
ustavnih določil, posebno tistih,
ki se nanašajo na uveljavljanje
dvojjezičnosti in najrazličnejših
blikah. Vsaka nedoslednost na tem
obslujivem področju ima namreč
lahko posledice, ki se negativno
odražajo na ustvarjanje dvojjezič-
nega ozračja.

Z ustanovitvijo samoupravne in-
teresne skupnosti za kulturo in
prosveto pripadnikov italijanske
narodnosti smo uresničili pomem-
no fazo v razvoju samoupravne-
ga mehanizma. Z njo so pripadniki
italijanske narodnosti doživeli u-
resničitev svojih teženj po vklju-
čitvi v sistem odločanja ne samo
kot delegati organizacij združe-
nega dela ali krajevne skupno-
sti, temv, kar je pomembno,
tudi kot subjekt narodnostne skup-
nosti, ki je pristojna za odločanje
o vprašanjih življenjskega pome-
na za njen obstoj, tako kot so to
vprašanja šolstva, kulture, sred-
stev javnega obveščanja in odno-
sov z matičnim narodom.

Obletnica, ki jo slavimo, je torej
tudi obveza, da bomo delali in u-
stvarjali še bolje, nadaljevali po
revolucionarni poti — poti, ki jo
je začrtal Tito.

LEO FUSILLI

ANHOVSKI CEMENTNI GIGANT V DOLINI SOČE

Anhovska cementarna je sicer nastala že pred petdesetimi leti, toda o pravem velikanu lahko govorimo šele danes. Dograjen lani, bo letno dajal nad 1,1 milijona ton cementa. Skupno s Trbovljami bo pokrival nenehno rastoče slovenske potrebe po tem prahu

Industrija bombažnih izdelkov Kranj

VSEM DELOVNIM LJUDEM PRIMORSKE
OB 35-LETNICI SKLEPA
AVNOJ
ISKRENO CESTITAMO

INDUSTRIJA BOMBAŽNIH IZ-
DELKOV IBI KRANJ PROIZVA-
JA KVALITETNE JACQUARD-
SKE ZAVESE V SODOBNIH
VZORCIH IN V BOGATEM A-
SORTIMANU, DEKORATIVNE
TKANINE IN GRADLE PO
KONKURE

Tudi primorsko knjižničarstvo doživlja v zadnjem času svojo ponovno renesanso

Osrednji knjižnici sta Študijska v Kopru in Franceta Bevka v Novi Gorici, pomembno vlogo pa odigravajo tudi knjižnice v vseh ostalih primorskih občinah - V mnogih krajih so v gradnji ali že načrtovani novi prostori za knjižnice

Zgodovinski avnjski sklepi v Jajcu pred 35 leti so se zlasti primorskemu ljudstvu odprli nesluheno perspektivo, da bo živel v svoji matični domovini, v svoji lastni državi, s svojim jezikom, kulturo, politiko, gospodarstvom itd., kot polnopravni član vseh drugih jugoslovanskih, pa tudi svetovnih narodov. Ta perspektiva, ki je bila za vse bojevnike v daljni preteklosti le daljni, skorajda nedosegljiv cilj, se je z listino iz Jajca pokazala kot dirljiva stvarnost. In to v polnem teku vojne, ko je Primorska težko kravalela, tako na domačih kot tudi na tujih tleh, kajti okupator je odgnal z rodne zemlje na desetstoteke fantov in moč, večinoma na malarično, območja južne Italije. Tudi ni mogel, kljub tororju, zadušiti hrepenenja po svobodi, onega hrepenenja, ki ga je vcepljala na čenemu človeku prav slovenska knjižnica, slovenska literatura.

Ljubzen do knjige je na Primorskem stara stvar. Pokojni Srečko Vilhar poroča v razpravi Prezrev zgodovine slovenskih knjižnic in knjižničarstva na Primorskem, Koper 1961, da segajo začetki knjižničarstva in knjižnic že v leta taborov ter čitalnic, kar pomeni v drugo polovico 19. stoletja. Že leta 1864 je bila v Ajdovščini ustanovljena čitalnica, nekoliko kasneje pa ljudski knjižnici v Kanalu in Kobaridu. Ob koncu prejšnjega stoletja ter na začetku sedanjega beležimo ustanovitve Zveze bralnih in pevskih društev na Vipavskem, Narodne prosvete v Gorici. V njenem programu je pisalo, da je treba »pospeševati na Gorškem narodno izobrazbo, zlasti z ustanavljanjem javnih knjižnic in čitalnic...«. Iz takih podlud je tudi nastala Osrednja knjižnica v Gorici, ki je imela 1913 2000 knjig.

V Trstu se je nekako v istem času (1905) ustanovilo društvo ljudski oder, ki je imelo bogato knjižnico, v katero je zlasti zahajal delavski tribun Ivan Regent. Nekaj let kasneje (1907) se je v Trstu osnovalo akademsko društvo Balkan, ki je imelo svoj sedež v Narodnem domu. Tudi tam je bila bogata knjižnica s čital-

nico. Omenjeno društvo je širilo vpliv na celo okolico prav z ustanavljanjem ljudskih knjižnic in čitalnic. V tistem času so se torej izoblikovala nekako tri središča primorskega knjižničarstva, in sicer Trst, Gorica in Idrija. Po prvi svetovni vojni, torej potem ko je Primorska prišla pod Italijo se je tako slovenski knjižnici kakor tudi knjižničarstvu zelo slabotno. V Italiji se porajajoči fašizem, ki je s svojimi škvadrmi se pred prevzemom oblasti neovirano vdiral v naše primorske vasi in mesta, je dobesedno obsedel na smrt našo govorjeno, pisano in tiskano besedo. Na Gorškem je slovensko knjigo ter knjižničarstvo že tako hudo prizdeala prva svetovna vojna, zato tam, razen v posameznih vaseh in pri zasebnikih, italijanski fašisti niso imeli kaj uničevati. Drug položaj je bil na Tržaškem. Tam je bilo še leta 1927 pod okriljem Prosvetne zveze 136 društev in kar 128 knjižnic. Bilo pa je poleg tega še veliko učiteljskih ter šolskih knjižnic, ki so imele zelo pomembno vlogo. Po tem letu je fašizem sistematično uničeval vse, kar je bilo slovenskega. Toda še tako surovo divjstvo nad slovensko kulturno dediščino na Primorskem, ni moglo izkoreniniti slovenske knjige, še manj iztrgati hrepenenja po njej. Da bi fašisti nekako »zapolnili vrzel«, so ustanavljali svoje knjižnice, večinoma v tedanjih »dopolavorih«, nekakšnih sindikalnih organizacijah, vendar brez slehernega uspeha.

Vseprisna vstaja primorskega ljudstva v letih narodnoosvobodilne boja je zgovoren dokaz, da kulture nekega naroda, pa če je še tako majhen in zatiran, se ne da izbrisati. Med NOB so na Primorskem izhajale knjige, brošure in celo Partizanski dnevnik kot edini primer časopisa dnevnika v okupirani Evropi.

Brž po osvoboditvi nastane na Primorskem pravo tekmovalstvo v ustanavljanju knjižnic, pri čemer so knjižnice iz notranjosti Slovenije izdatno pomagale s svojimi fondy. Domala v vsakem večjem kraju najdemo knjižnico. To se je kasneje izkazalo sicer kot nedo-

mišljeno, vendar pa je po drugi strani izkazovalo veliko potrebo, da bi čimprej zapolnili praznino, ki jo je povzročil fašizem. Stvar se je nekako »umitila« leta 1950 in kasneje po razjasnitvi mejnega položaja. Tedaj so se poleg šolskih knjižnic izoblikovale ljudske knjižnice v vseh središčih na Primorskem. Tedaj je bilo kar 35 »znanstvenih« oz. strokovnih knjižnic s 198.245 knjigami, vseh knjižnic pa 486 z okrog 250.000 knjigami.

Primorska centra Koper in Nova Gorica sta postala tudi pomembni središči knjižničarskega udejstvovanja. Kopska študijska knjižnica, danes Osrednja knjižnica, je ena najpomembnejših kulturnih ustanov na obali, ki hrani ogromno dragoceno materiala ter razpolaga s slovenskim in italijanskim knjižnim fondom. S svojo potujočo knjižnico, ki je začela delovati prva v Sloveniji (1973) obiskuje istrske ter brkinske vasi in zasele, medtem ko ljudska oddelka v Verdijevi ulici in Semedeli med obceni intenzivno delujeta. Stavba Osrednje knjižnice v Kopru je zdaj v popolni rekonstrukciji in bo po opravljenih delih ena najlepših v Sloveniji, saj je med drugim tudi kulturni spomenik I. reda.

Goriška knjižnica Franceta Bevka je bila prva kulturna ustanova v tedaj komaj nastajajoči Novi Gorici ter je danes največja in najpomembnejša tovrstna ustanova na severnem Primorskem s svojim bibliotekom ter drugimi oddelki za izposojanje in študij.

Izredno pomembno vlogo pa odigravajo seveda tudi knjižnice v vseh drugih občinskih središčih na Primorskem, in sicer v Tolminu, Ajdovščini, Postojni, Ilirski Bistrici, Sežani, Izoli ter v Piranu. Vse te knjižnice imajo splošnoizobraževalni značaj, kar pomeni, da niso samo gole posredovalnice dobre knjige, marveč da se tudi sistematično ukvarjajo z vzgojo bralcev, da prireduje razstave, literarne večere, razgovore z avtorji itd., ter tako postajajo pravi kulturni centri. V vseh knjižnicah tega tipa je na Primorskem po dosegljivih statističnih podatkih (1976) 456.632 knjig, kar pomeni, da pride na

prebivalca v primorski regiji 1,94 knjige. V istem letu je bilo spošeno 518.452 knjig ali 2,21 na prebivalca, kar je nekoliko pod normativom (3 knjige na prebivalca). Vendar interes za branje raste, kakor tudi večja se včlanjevanje v knjižnice.

Domala vse primorske knjižnice pa se otepaajo s hudo prostorsko stisko, kakor tudi z neustreznimi prostori. Za knjižnice je namreč vedno in redno primanjlovalo denarja, še zlasti za vzdrževanje ter kakršnokoli obnavljanje. Vedno je bilo treba čakati, potpeti, kajti drugo (šolstvo, zdravstvo) je terjalo hitre ter učinkovite ukrepe. Toda v zadnjem času se naša samoupravna družbena skupnost močno zaveda pomena knjige ter knjižničarstva, pa ustanovitvijo in delovanjem kulturnih skupnosti pa se je tudi na tem področju premaknilo na bolje. Na Primorskem smo pričeli pomembnih investicij

v kulturni prostor. V Kopru bo vložena v popolno prenovo Osrednje knjižnice poldruga milijarda starih dinarjev, v Piranu bodo temeljito adaptirali sedanjo knjižnico, v Izoli bo knjižnica dobila nove prostore v bodočem novem kulturnem domu, prav tako v Sežani. V Postojni dozdajava knjižnico, kupili pa so tudi nov bibliotek. Prav tako v Ilirski Bistrici načrtujejo nove prostore. V Ajdovščini bo stala nova knjižnica, prav tako bosta Nova Gorica in Tolmin dobila nove sodobne prostore za knjižnično dejavnost. Vse to je v teku ali ponekod že tik pred ureditvijo in vse to priča o družbeni skrbi za človeka, ki ravno prek knjige najbolj neposredno vsrkava duhovno bogastvo, ki ga obdaja. Vse to napolni pričo o tistem pravem vzponu, ki ga je Primorska doživela združena v svobodni domovini Sloveniji in Jugoslaviji.

JOZE A. HOČEVAR

ZALOŽNIŠKO GRAFIČNO PODJETJE primorski tisk

n. sol. o. — KOPER

TOZD TISKARNA JADRAN SE
VAM PRIPOROČA S SVOJIMI GRAFIČNIMI USLUGAMI KNJIGOTISKA IN BARVNEGA OFSETA

TOZD ZALOŽBA LIPA
s poslovalnicami v Kopru, Izoli, Portorožu, Piranu, Sežani, Postojni, Ilirski Bistrici, Pivki, Desklah in na Vrhniki
VAM PRIPOROČA SVOJE NAJNOVEJSE KNJIGE PRIMORSKIH AVTORJEV:

- Milica Kacin: Narodnoobrambno gibanje primorskih Slovencev
- Joža Vilfan: Delo, spomini, srečanja
- Ana Praček-Krasna: Med dvema domovinama

hidro - koper

VODNOGOSPODARSKO PODJETJE

Konzulska 2 - 66000 Koper

VODNOGOSPODARSKO PODJETJE «HIDRO - KOPER» KOPER, KI OBSEGA OBMOČJE OBALNO - KRAŠKE REGIJE VKLJUČNO Z OBCINAMA POSTOJNA IN IL. BISTRICA, VKLJUČUJE V SVOJE DEJAVNOSTI VZDRŽEVANJE IN IZVAJANJE VODNOGOSPODARSKIH OBJEKTOV TER NAPRAV VSEH VRST, SKRBI ZA VARSTVO OBALNEGA MORJA IN GRADNJO OBJEKTOV OB OBALI, KOT SO MARINE IN PODOBNO

INTERTRADE

PODJETJE ZA MEDNARODNO TRGOVINO

n. sol. o.

LJUBLJANA, Moša Pijadejeva 29

Tel. 322844, telex 31181

Dolgoletno uspešno sodelovanje med INTERTRADE, podjetjem za zunanjo trgovino iz Ljubljane in Drogo iz Portoroža se nadaljuje tudi po združitvi Droge z Delamarisom iz Izole. Res da se je funkcija tako združenih obalnih delovnih organizacij Droge - Delamarisa precej razširila, vendar je ravno v tej razširjeni dejavnosti tudi obilica možnosti za nadaljnje poslovno in siceršnje povezovanje med INTERTRADE, kot specializirano zunanjetrgovinsko organizacijo in proizvodno organizacijo, kot je Droga - Delamaris.

Eno takih področij je tudi ulov rib in njihova predelava. Razumljivo je, da slovenska ribiška flota ni ravno velika in da tudi ni ustrezno opremljena s sodobnimi tehnološkimi pripomočki, ki bi ji omogočali sodobno lovljenje rib, njihovo ustrezno skladiščenje in predelavo. Ker ima INTERTRADE v svojem okviru dejavnosti tudi sektor za ladjedelništvo, je le-ta v povezavi z ladjedelnico «GREBEN» iz Vele Luke na Korčuli, naročil izdelavo dveh ribiških ladij, s katerima bo upravljala delovna organizacija Droga - Delamaris.

Mnenja smo, da je to eden poizkusov, kako modernizirati slovensko ribiško floto, delovnim organizacijam, ki se v okviru svoje dejavnosti ukvarjajo z ribolovom in predelavo rib, v tem primeru Drogi - Delamarisu, pa omogočiti, da se ustrezno usposobi v širšem okviru jugoslovanskega ribištva in predelave rib.

Še besedo, dve o ladjah, ki jih je naročil INTERTRADE v ladjedelnici GREBEN v Veli Luki na Korčuli in katerih splovitev pričakujemo te dni. Gre za popolnoma novo tehnologijo izdelave ribiških ladij iz ojačenega poliestra, katero so razvili domači strokovnjaki. Te, imenujemo jih plastične ladje, so v celoti izdelane iz že omenjenega materiala, v dolžino merijo 23 m, v širino pa 6,86 m. Tudi za svetovne razmere v izdelovanju ladij predstavlja taka tehnološka rešitev precejšnjo novost, ker v svetu trenutno ni veliko držav, ki bi izdelovale tako velike ladijske objekte, namenjene ribištvu izključno iz ojačenega poliestra brez dodatka še ostalih materialov. Omenimo še, da pri opremljenosti ladij prav tako sodelujejo domači proizvajalci kot npr.: Rade Končar (generatorji), Litostroj (črpalke), Prva petoletka (hidravlične črpalke) itd.

Razen že omenjenih tehnoloških rešitev pa pričakujemo tudi, da se bosta ladiji tudi sicer obnesli kot racionalnejši rešitvi pri pospeševanju našega ribištva. Gre predvsem za njuno težo, ki je v primerjavi s klasično grajenimi ladjami manjša, od tod večja sposobnost manevriranja pri samem ulovu ter manjša poraba goriva. Vse to in pa tudi nižja cena izdelave spričo drugačne tehnologije in uporabe drugačnih materialov obeta, da smo verjetno na dobri poti posodobitve slovenske ribiške flote.

Ob koncu naj omenimo še, da bosta ladiji nosili imeni «INTERMARIS I» in «INTERMARIS II».

V PETINDVAJSETH LETIH OBSTOJA Bogata žetev kopske založbe Lipa: nad 400 naslovov v milijon izvodih

Zaradi majhnosti trga so proizvodni stroški knjige v Sloveniji dvakrat večji kot povprečno v Evropi

Cepprav založbi Lipa v Kopru pripada vloga nadaljevalca bogate in razgibane založniške dejavnosti na Primorskem do nastopa fašizma, vendar ni neposredna dedinja te ali one založniške hiše iz predvojnih časov. Ko je primorsko ljudstvo prevzelo oblast v svoje roke in postal gospodar na svoji zemlji, so nasprotujoči si mednarodni interesi začrtali mejo tako, da sta Trst in Gorica, tradicionalni kulturni središči Primorske, ostali zunaj Jugoslavije. Zato je bilo potrebno marsikje, ne samo v založništvo, začeti čisto na novo, iz nič.

Fašizem je obenem s prepovedjo slovenskih časopisov, društev, političnih organizacij in razne slovenske besede v javnem življenju s strogo cenzurnimi ukrepi omejil tudi delovanje založb na minimum ali pa ga je popolnoma onemogočil.

Leta 1928 je Gentilejeva šolska reforma zaprta vrata vsem slovenskim šolam, območniki je moral osrednji politični list primorskih Slovencev Edinost, ki je izhajal celega pol stoletja, in tudi za knjigo so se začeli težki časi. Večjal je predpis, da mora vsaka jezikovna slovenska knjiga na cenzurni pregled v Rim, kjer so odločali, ali gre lahko v prodajo ali ne. Na odgovor so morali včasih čakati tudi leto dni, včasih je bilo treba na novo tiskati cele posve, večkrat pa je cenzura zavrnila knjigo v celoti. Ta pritisk je naraščal in povzročal stalno upadajoče knjižnih izdaj, tako da je tiskarska beseda spet zares zaživela le v partizanskih tiskarnah in v osvobodjeni Primorici.

Zaradi tega je bila med drugimi perečimi nalogami, s katerimi se je moral spopasti primorski človek po osvoboditvi, tudi neodložljiva zahteva, da je potrebno dovednemu človeku čimprej dati v roke domačo knjigo.

Tako se je nekoliko kasneje kot drugod po Sloveniji, kjer so založbe začele delati takoj po vojni, 1. julija 1951 rodila založba Lipa. Na ta dan je Poverništvo za prosveto istrskega okrožnega ljudskega odbora imenovalo njen prve uredniški odbor.

Programsko usmeritev nove založbe je narekovala potreba, da dobi najširši krog bralcev vsebinsko dostopno in tudi poceni knjigo, ki na njem pomaga zavedati rane iz časa fašizma. V program so bile sprejete ljudsko pisane knjige, kot so Levstikov MARTIN KRPAN, Jurčičev JURIJ KOZJAK in SLOVENSKE LJUDSKE PRAVLJICE,

in vrsta del primorskih domačih avtorjev, kot so Gregorčič, Bevk, Gradnik, Magajna. S tem je založniški svet poskušal ustreči potrebam časa, obenem pa poudariti prispevek primorskih ustvarjalcev v zakladnico slovenske književnosti.

Iz teh dveh osnov se je razvijala in dopolnjevala tudi nadaljnja programska usmeritev založbe Lipa. Poleg primorskih avtorjev in njihovih leposlovnih in znanstvenih del je začela izdajati tudi dela drugih slovenskih ustvarjalcev, prevode iz sosednje italijanske literature in literatur bratskih jugoslovanskih narodov in knjige, ki govorijo o morju in pomorstvu. V plošnem prevodnem delu se je usmerjala predvsem na sodobne pisatelje tujih literatur, ki obravnavajo aktualno družbeno problematiko in dostopnejši ravni, s čimer si je pridobila širok krog bralcev, zlasti z zdravniškimi romani.

Med sodobnimi pisatelji in pesniki, ki so izdali svoja dela pri Lipi, so: Saša Vuga, Ciril Zlobec, Miroslav Košta, Dimitrij Rupel, Janez Menart, Tomaž Salamun, Kajač, Branko Hofman, Franec Bevk, Pavle Zidar, Milan Lipovec, Danilo Lokar in še vrsta drugih.

V zvezi s poezijo kaže omeniti PESNIŠKE LISTE, ki danes obsegajo že 35 števk, se pravi 35 sodobni slovenskih pesnikov in pesnikov sosednjih narodov, in jih Lipa izdaja skupaj z Založništvom tržaškega tiska.

Seveda to še zdaleč ni vse, kar je založba v teku svojega več kot petindvajsetletnega delovanja položila na slovenske knjižne police, saj je v tem času izdala nad 400 naslovov in skupni nakladi, ki se približuje milijonu izvodov.

es čas svojega delovanja se je morala založba spoprijeti tudi s težavami, saj je založništvo gospodarska dejavnost, ki je na eni strani podrejena zakonitostim tržnega poslovanja in je zato knjiga tržno blago, na drugi strani pa tudi dejavnost posebnega družbenega pomena, saj je knjiga še vedno med najpomembnejšimi mediji za osveščanje delovnega človeka, za formiranje njegove osebnosti, njegove družbene angažiranosti, njegovega kulturnega profila. Mer tema dvema funkcijama je seveda druga za družbo pomembnejša, toda zato je pa prva toliko bolj neizprosna in mora med njima priti do kratkih stikov ali kompromisov.

Še pred nekaj leti se je družbe-

na pomembnost knjige kazala v povolnejših osnovah za gospodarjenje založb. Za bančne kredite so plačevalce nižje obresti, poštni stroški so bili zmernejši, pri najemanju kreditov ni bilo težav. Zdašnjaja opustitev skoraj vseh oblik družbene denarne podpore slovenski knjigi sili založbe v notranje subvencioniranje tistih izdaj, ki prinašajo izgubo, se pravi vseh knjig avtorjev. Seveda s tem priti nevarnost, da marsikatera založba ne bi našla pravega ravnotežja med komercialno uspešnostjo in družbenim pomenom knjige.

Ta nevarnost je še tem bolj očitna, če upoštevamo, da so pri nas zaradi majhnosti trga proizvodni stroški knjige zelo visoki (v tujini do 37 odst., pri nas nad 60 odst.) in da pri nas zelo malo knjig odkupijo knjižnice (do največ 10 odst., v Evropi od 30 do 50 odst., v Zahodni Nemčiji celo 65,5 odst.). Na založbe nenehno naslavljamoz poziv, naj izdajajo poceni knjige, subvencije za pocenitev pa so komaj vredne omenbe (pri Lipi npr. v letu 1976 komaj 4 odst. od celotne produkcijske cene njenih knjig!).

Doslej se je založba Lipa kljub težavam vselej zavedala družbenega pomena svoje dejavnosti in z notranjimi subvencijami omogočila izid marsikatero publikacije, ki sicer ne bi mogla priti na knjižni trg. Tako so na primer dela: SLOVENSKA ISTRA V BOJU ZA SVOBODO, NARODNOOBRAMBNO GIBANJE PRIMORSKIH SLOVENCEV, 30 LET SLOVENSKEGA POMORSTVA, ERAZEM PREDJAMSKI, zbornik SLOVENSKEGA MORJE IN ZALEDEJE, KRAŠKI JUNAČI - STJENKA, OSIMSKI SPORAZUMI, da omenimo samo nekatere izdaje iz zadnjih dveh let. Ta njena prizadevanja se kažejo tudi v izdajanju revije PRIMORSKA SREČANJA, ki je nastala iz združitve revij Obala, Srečanja in Idrijski razgledi. Tem težnjam pa bo ostala zvesta tudi v naprej, vendar ji bo pri izdajanju slovenskih del, zbornika SLOVENSKEGA MORJE IN ZALEDEJE, del o Primorski in njeni zgodovini, ter knjig s pomorsko tematiko potrebna izdatnejša družbena pomoč v obliki subvencij za dela domačih avtorjev.

Tako se bo lahko uspešno pridružila naprednim pobudam za boljše organiziranje založništva nasploh in dosledneje uresničevanja svoje kulturne poslanstva na Primorskem.

JOZE HOČEVAR

PREHRAMBENA INDUSTRIJA PORTOROŽ

DELOVNA SKUPNOST

«SKUPNIH SLUŽB»
66320 Portorož, Obala 27

TOZD «BLAGOVNI PROMET»
66320 Portorož, Senčar pot 2

TOZD «ARGO»
66310 Izola, Dantejeva 18

TOZD «GOSAD»
68277 Središče ob Dravi

TOZD «DELAMARIS»
66310 Izola, Tovarniška 13

TOZD «KMETIJSKA PROIZVODNJA»
66320 Lucija - Portorož, Kampolin 1

TOZD «RIBA»
66310 Izola, Tovarniška 13

TOZD «SOLINE»
66320 Seča 115, Portorož

TOZD «SUDEST»
66243 Gradišče pri Kozini p. Obrov

TOZD «ZAČIMBA»
66320 Seča 112, Portorož

TOZD «ŽIVILA»
66310 Izola, Oktobrske rev. 11

PRAVA KAVA, GOTOVA IN INSTANT JEDILA, RIBEJE KONZERVE, ZACIMBE IN DISAVE, MORSKA SOL, ZELENJAVNE IN MESNE KONZERVE, ČAJI - KLASIČNI IN FILTER, ARGO JUHE, INSTANT NAPITKI IN KAVOVINE, GOBJI PROIZVODI, ULUV IN PRODAJA RIBE, POLJEDELSTVO, SADJARSTVO, VINOGRADNIŠTVO, ZDRAVILNA ZELISKA, PROMET NA DEBELO IN DROBNO

Proizvodni program je namenjen prodaji široke potrošnje in družbene prehrane «IRIS program»

PREHRAMBENA INDUSTRIJA PORTOROŽ

iplas

KEMIČNA INDUSTRIJA

6601 KOPER

Vsem delovnim ljudem ob 35-letnici sklepa AVNOJ iskreno čestitamo

OBČANI PRISPEVAJO V PETIH LETIH 18 MILIJARD STARIH DINARJEV

S samoprispevkom bodo v novogoriški občini zagotovili vse potrebe obveznega šolstva

Akcijo so pričeli leta 1975, končali jo bodo čez dve leti - Zgrajenih bo čez 50 sekcij otroških vrtcev in vrsta novih osnovnošolskih stavb - Pred tednom so odprli novo šolo v Dornbergu, še ta mesec je na vrsti nova šola v Kojsem

Nova osnovna šola v Dornbergu, ki so jo odprli prejšnjo soboto ob občinskem prazniku Nove Gorice in za katero so porabili preko 30 milijonov novih dinarjev (3 milijarde starih), je zelo važna prioblika v urejanju prostorov obveznega šolstva na področju občine Nova Gorica. V Dornbergu je bila prejšnja šola dotrajana, potreba po novih šolskih prostorih je bila zelo velika. V novi šoli imajo 13 učilnic in drugih kabinetnih prostorov, telovadnico, avditorij za približno 300 gledalcev in tudi amfiteater za poletne prireditve na prostem. Služila bo osnovnošolskim otrokom iz Dornberga in onim druge stopnje osnovne šole iz Prvačine, njeni prostori, kot sta avditorij in amfiteater, pa bosta služila vsemu prebivalstvu, saj bodo tu lahko imeli razne prireditve, koncerte, gledališke nastope, predavanja. Šola bo tako služila izobraževanju otrok in kulturnemu izživljanju odraslih.

Dornberška šola je le eden, čeprav doslej največji objekt, ki so ga na področju novogoriške občine zgradili s sredstvi samoprispevka, ki so ga sprejeli v aprilu 1975. Že prej so ugotavljali, da so potrebe po osnovnih šolah in otroških vrtcih precejšnje. S samoprispevkom krajanov v Novi Gorici in Solkanu so zbrali denar za gradnjo osnovne šole v Solkanu in ta je bila odprta pred dvema letoma. Od 1. julija 1975 pa plačujejo vsi ljudje novogoriške občine, ki so v delovnem razmerju v podjetjih, pa še obrtniki in upokojenci, po dva odstotka od svojih dohodkov v sklad samoprispevka za šolske gradnje. Placovanje tega samoprispevka se bo končalo 30. junija 1980. Doslej so v ta sklad zbrali 92.837.092 novih dinarjev (neka več kot devet milijard) in predvidevajo, da bodo v ostalih dveh letih, upoštevajoč naraščajoče dohodke, nabrali približno še enkrat toliko. Seveda pa je treba pri tem upoštevati, da bodo tudi gradbeni stroški večji in da bodo zaradi tega v razdobju petih let zgradili to, kar so predvideli preden so razpisali samoprispevek. Povedati je sicer treba, da plačujejo na tem področju tudi druge samoprispevke, kot n.p. za šempetrsko olinišnico, za stanovanjska itd. Ponekod imajo tudi samoprispevke krajevnega značaja, ki služijo za nekatera javna dela v krajevni skupnosti.

Omenili smo, da so bile potrebe po novih šolskih prostorih zelo velike. Večina osnovnih šol na podeželju je bila še iz časov avstrijske vladavine, ko so jih zgradile naše prizadevne slovenske občine. Podoben položaj imamo tudi na italijanski strani Goriške, kjer je večina šol na našem podeželju še iz avstrijskih časov. Čeprav so bile nekatere med njimi adaptirane in prenovljene. Številna poslopja so bila poskodovana v času narodnoosvobodilne borbe in po osvoboditvi so bila na hitro obnovljena. Niso pa zadostila današnjim potrebam in ponekod je bil položaj zelo preeč. Posebej se v Novi Gorici kjer se je naselilo veliko novih ljudi, predvsem mlajših.

V povojnem času so bile zgrajene v Novi Gorici številne nove šole, vrtci, razne srednje šole, vendar potrebe novega upravnega in gospodarskega središča so bile in so še vsak dan večje. Poleg tega pa je bilo treba na vsem področju občine poskrbeti za varstvo predšolskih otrok, ker je bilo treba upoštevati dejstvo, da so številne matere zaposlene in da morajo zaradi tega dati otroke v otroški vrtce. Tudi zaradi tega so v načrtu za petletni samoprispevek predvideli gradnjo oziroma adaptacijo velikega števila otroških vrtcev. Prej so lahko sprejeli v vrtce od 15 do 20 odstotkov vseh otrok med tretjim in sedmim letom, ko bo načrt novih vrtcev izpeljan do konca, pa jih bodo lahko sprejeli do 40 odstotkov. Že sedaj je v vrtcih na področju novogoriške občine 34 odstotkov vseh otrok. Višina 40 odstotkov pa naj bi bila optimalna, kajti vsi starši ne dajo svojih otrok v vrtce, imajo pač drugače urejeno doma in otroškega varstva ne potrebujejo.

V petletnem načrtu gradnje novih vrtcev so predvideli nad 50 razredov. V vsakem naj bi bilo od 20 do 25 otrok. Pedagogi namreč menijo, da je to število idealno za vsako sekcijo otroškega vrtca. Novi vrtci naj bi torej služili več kot tisoč otrokom.

V treh letih so zgradili in izročili svojemu namenu vrtce v Solkanu, Desklah, Opatjem selu, Kojsem, v Novi Gorici (Ledine) in v Vrtojbi. V zelo kratkem razdobju, še letos, bodo odprli vrtce v Braniku, Ročinju in Kanalu, v delu ali pa v načrtu so še vrtci v Šempasu, Prvačini, Dobrovem, Grarju, Kalu nad Kanalom, Kostanjevici na Krasu, Biljah, Šempetru, Trnovem in Bukovici. Poleg onih, v omenjenih krajih seveda obstaja že več let še cela druga mreža vrtcev, v zadnjem času pa se je pokazala potreba po še enem vrtcu v Novi Gorici, v sklopu večjega naselja na Ledinah. O tem bodo seveda morali pomisliti takoj, ko bo zaključen šolski samoprispevek.

Naše bralce bo zanimalo še to, da imajo v vrtcih različne ureditve. V Novi Gorici in Šempetru sprejemajo otroke že od šeste ure zjutraj, ko gredo starši na delo, na podeželju pa se življenje v vrtcu prične kasneje. Otroci so v vrtcih od desete do osme ure. Ker i to obvezna šola plačujejo starši del vzdrževalnine. Ta znaša v letošnjem letu za deseturno dnevno oskrbo 161.000 starih dinarjev. Pristojbine, ki jih plačujejo starši, so različne, upoštevajoč dohodek posamezne družine. Najmanj kar je treba plačati je trideset odstotkov (48.300 dinarjev mesečno), zatem se prispevek stopnjuje do 80 odstotkov (128.800 dinarjev mesečno) za ljudi z visokimi osebnimi dohodki. Razliko krije občinska skupnost.

S samoprispevkom pa so ali bodo uredili tudi vrsto osnovnih šol. Doslej so zgradili popolnoma novo šolo v Dornbergu, dodali nekaj prostorov dijaškemu domu v Novi Gorici, izvršili adaptacije na poslopju osnovne šole v Braniku, prispevali del sredstev za gradnjo posebne šole na koncu Kidričeve ulice v Novi Gorici. Kot se bodo naši bralci spominjali so to šolo zgradili, po predlanskem potresu, delovni ljudje in podjetja iz Bosne in Hercegovine. Nova Gorica pa je morala iz svojega primarnosti nekaj sredstev.

V Kojsem bodo v nedeljo, 23. septembra, odprli prenovljeno stavbo osnovne šole in v tej bo tudi vrtce. V Brdih je več manjših šol, poslopje v Kojsem pa je bilo poškodovano od potresa in več kot polovico denarja za obnovo je prispevala Črna gora. Približno polovico denarja so črpali iz že omenjenega samoprispevka.

Osnovne šole pa bodo s tem denarjem gradili tudi drugod. V Šempasu se lo še letos pričela gradnja popolnoma nove šole, podobne dornberški in bo služila približno 300 šolskim otrokom iz Šempasa, Ozeljane, Vitovelj in bližnjih vasi. V Novi Gorici bodo, zaradi že omenjenih naraščajočih potreb, zgradili še eno popolno osnovno šolo. Locirana bo na koncu Kidričeve ceste, v neposredni bližini posebne šole. Povečali bodo tudi kapacitete dijaškega doma v Čepovanu. Ta služi v zimskih mesecih osnovnošolskim otrokom iz oddaljenih vasi Banjske in Trnovske planote, ki ne bi mogli sicer vsak dan v šolo. V tem domu živi v zimskih mesecih približno 35 otrok. S sredstvi samoprispevka bodo zgradili še novo telovadnico v Mirnu.

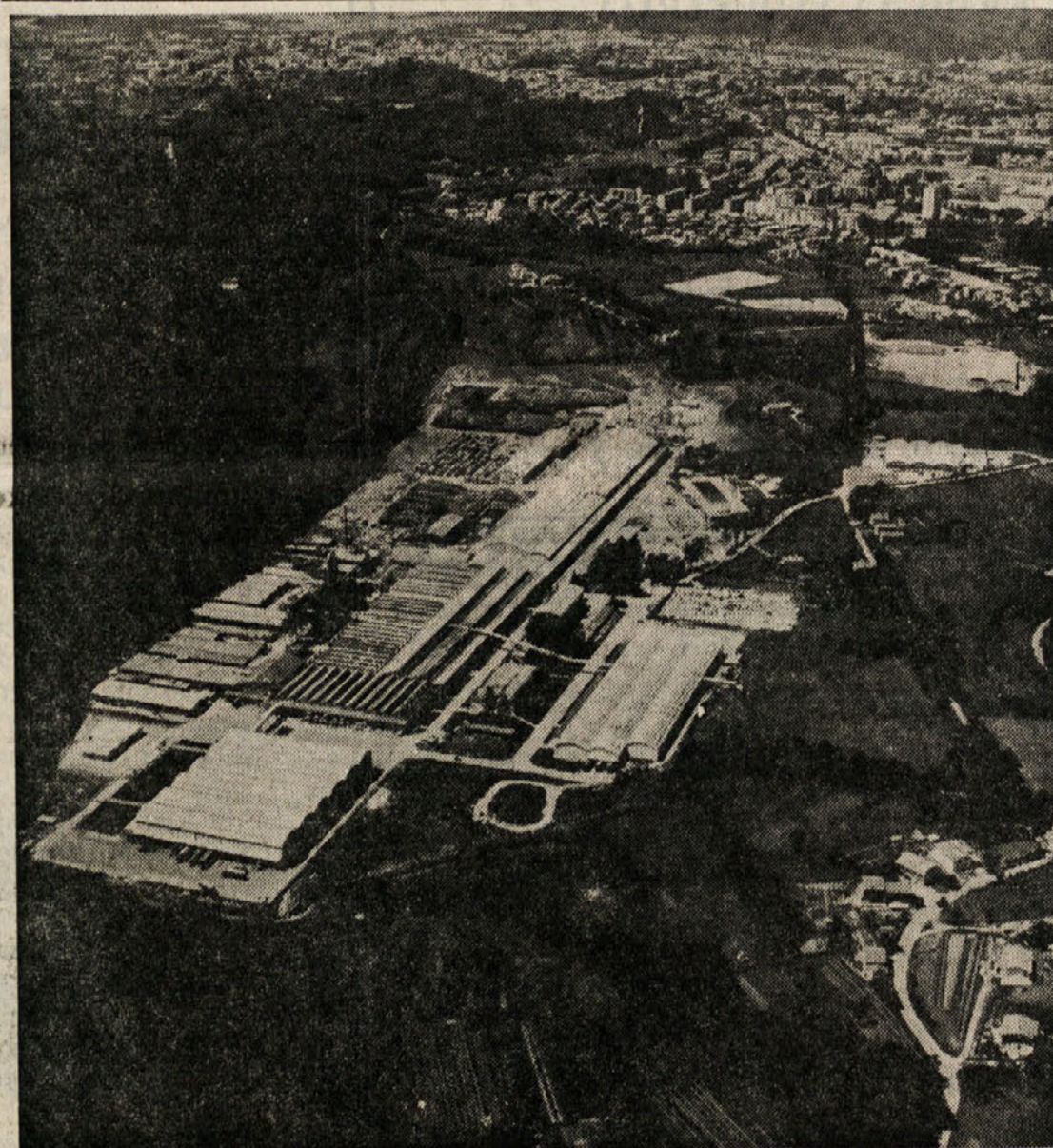
To je v glavnem program, ki so ga sprejeli pred leti in ki bi bil moral biti zaključen čez dve - tri leta, ko bodo zgradili vse, kar so načrtali. S tem bi v glavnem uredili sedaj še odprta šolska vprašanja. Poglavlje zase pa bo še vedno ostala Nova Gorica, kjer se prebivalstvo iz leta v leto veča. Tu je že precej šol, pa jih je še vedno premalo. Na Ledinah so komaj zgradili otroški vrtce, pa morajo že misliti na novega. Kljub temu, da imajo v Novi Gorici v načrtu gradnjo nove osnovne šole s 24 učilnicami, že predvidevajo, da bo tu v najkrajšem času treba zgraditi še eno tako šolo, saj imajo danes v Novi Gorici dvojno izmenje v osnovni šoli. Če ne bi prebivalstvo naraščalo, bi to odpravili takrat, ko bo zgrajena prej omenjena osnovna šola. Tako pa ne bodo, ker so potrebe iz dneva v dan večje. V ostalih krajih pa je pouk le v dopoldanskem času

in prizadevajo si, da bi do tega prišlo tudi v Novi Gorici.

Seveda bi morali govor o šolskih stavbah razširiti tudi na srednje šole, pa ni bil to namen našega članka. Omenimo naj le, da v Novi Gorici gradijo, upoštevajoč določila šolske reforme, stavbo novega Centra usmerjenega izobraževanja, ker bodo že čez nekaj let v Sloveniji uvedli desetletno obvezno šolanje. Osemletna osnovna šola bo dobila dveletni obvezni podaljšek, šele potem se bodo dijaki usmerili za študij na različnih šolah. Nekaj podobnega predvideva tudi šolska reforma v Italiji, kjer nameravajo urediti na nižjih gimnazijah dveletno skupno šolanje, šele zatem bi se dijaki usmerili v posebne višje srednje šole. V Sloveniji povsod gradijo nove šole, da bi že od vsega začetka imeli na razpolago nova poslopja. V Tolminu so poslopje že zgradili, prav tako v Ajdovščini. V Novi Gorici bo novo šolsko poslopje nared že v prihodnjem letu. Žužilo bo v glavnem dijakom iz raznih krajev novogoriške občine, pa tudi onim iz sosednjih občin. Seveda bodo v prihodnjih letih potrebovali še nova poslopja ali adaptacije za druge srednje šole.

Važno pa je eno: s petletnim samoprispevkom bodo enkrat za vselej uredili celotno vprašanje otroškega varstva in osnovnih šol na celotnem področju novogoriške občine.

MARKO WALTRITSCH

Pogled na kompleks novogoriške tovarne pobištva «Meblor»

SKUPŠČINA OBČINE NOVA GORICA IN DRUŽBENO POLITIČNE ORGANIZACIJE

grafično podjetje

SOČA

NOVA GORICA

65290 Šempeter pri Gorici
Poštni predal 1
Tel.: h.c. 23-615
Žiro račun 52000-801-10201
pri SDK Nova Gorica

■ Tiskarna SOČA Šempeter
■ Knjigarna NAŠA KNJIGA v Novi Gorici, Ajdovščini, Šempetru in Vipavi

Čestita ob praznovanju priključitve Primorske k Jugoslaviji

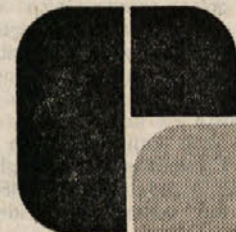

trnovSKI maraton

Organizacijski komite
65280 IDRIJA, Vodnikova 2,
telefon 065-71-090

ČESTITAJO

ob 35-letnici priključitve Primorske, Istre, Zadra, Reke in otokov matični domovini in še posebej občanom novogoriške občine ob številnih uspehih in proslavah občinskega praznika

PRIMORJE GORICA

trgovina na debelo in drobno ter gostinstvo

n. sol. o.

Šempeter pri Gorici, Nikole Tesle 10

Jugoslavija

s TOZDI:

- Alpkomerc, Tolmin,
- Brda, Dobrovo,
- Gamex, Šempeter pri Gorici,
- Goriška, Šempeter pri Gorici,
- Hubelj, Ajdovščina,
- Kurivo, Nova Gorica,
- Gostinstvo, Rožna dolina

Priporočamo usluge naših trgovin in gostinstva

zavarovalna skupnost triglav

OBMOČNA SKUPNOST NOVA GORICA

ČESTITA

VSEM ZAVAROVANECM

IN OBČANOM

NOVE GORICE

OB PRAZNOVANJU OBČINSKEGA PRAZNIKA IN
35-LETNICI PRIKLJUCITVE K JUGOSLAVIJI TER
ZELI VELIKO POSLOVNEGA SODELOVANJA

Industrija
za predelavo plastičnih mas

«POLIGALANT»

n. sol. o.

TOZD EKSTRUZIJA, BRIZGALNI in POLIDENT
65293 VOLČJA DRAGA PRI NOVI GORICI
TEL.: H.C. 53-013, DIREKTOR 53-050, KOMERCIALA 53-041
TELEX: YU POLING 34-338

PROIZVAJAMO:
■ POLIETILENSKO IN POLIPROPILENSKO EMBLAZO S
TISKOM IN BREZ TISKA
■ BRIZGANE ARTIKLE ZA ŠIROKO POTROŠNJO IN KO-
OPERACIJO
■ AKRILATNE ZOBE «POLIDENT» CROSS-LIKEND
■ PVC ROLETE, PROFILE ZA PREDALE, OBLOGE STEN
IN PREGRADNE STENE

ljubljska banka

podružnica Nova Gorica

čestita

ob občinskem prazniku

vsem občanom novogoriške

občine in vsem prebivalcem Primorske

ob 35-letnici priključitve k Jugoslaviji

Hitreje v korak s časom s tekočim računom
Ljubljanske banke, podružnice Nova Gorica

Zaključna dela
v gradbeništvu

NOVA GORICA

telefon:
(065) 23-731, 23-755, 21-263, 21-336

telegram:
FINAL NOVA GORICA

IZVAJAMO:

visoke gradnje, Industrijske tlake,
toplotne obloge fasad, podložne estrije,
slikopleskarska - tapetarska in gipsarska
dela, knin - gips in lesene obloge,
vse vrste podov, stavbno pohoštvo
ter notranjo opremo, steklarska dela ter
brušenje stekla in izdelavo ogledal,
elektro in vodovodne inštalacije

NAJSTAREJŠA TEKSTILNA TOVARNA NA SLOVENSKEM

150 let tekstilne tovarne v Ajdovščini

TEKSTINA uspešno posluje s posluhom za vedno menjajočo se modo - Nekoč je bilo to edino industrijsko podjetje v Ajdovščini

V Ajdovščini so se zbrali tekstilci iz vse Slovenije, da bi po-
stili visoki jubilej delovnih ljudi
Ajdovščine in gornj. Vipavske
doline: 150-letnico obstoja tek-
stilne tovarne v Ajdovščini in s.
v zvezi 150-letnice slovenske
tekstilne industrije, saj je bila
Ajdovska tovarna, ki so jo sicer
ustanovili kako leto prej, delo v
tej pa se je dejansko pričelo v
letu 1828, prva tovarna tekstilne
stroke na vsem slovenskem ozem-
lju. Na včerajšnjo proslavo so
prišli delavci iz številnih tek-
stilnih tovarn na Slovenskem in
tudi iz drugih krajev Jugoslavije
in se je uvrstila v vrsto proslav,
ki so v tem mesecu na Primor-
ju in v Istri ob obletnici zgo-
dovinske odločitve o priključitvi teh
krajev matični domovini. Prav v
teh dneh prihaja do izraza še drug
pomemben zgodovinski Ajdov-

ščine, saj je bila tu, v prvih dneh
maja 1945, takoj po osvoboditvi,
ustanovljena slovenska narodna
vlada.

TEKSTINA je današnje ime tek-
stilne tovarne v Ajdovščini. V
njej je 750 zaposlenih, kar je tudi
v evropskem merilu danes kla-
sično število zaposlenih v tekstil-
nih tovarnah. Tekstilne tovarne o-
puščaj nekdanjo večstopenjsko
zaposlitev in se ustalijo pri števi-
lu izpod tisoč zaposlenih. Strokov-
njaki pravijo, da je v moderni-
zaciji strojne parka in v stan-
dardnem številu zaposlenih meja
rentabilnosti tovarne, posebno ker
prihaja do hude konkurence s stra-
ni držav tretjega sveta.

V ajdovski tekstilni tovarni so
se v zadnjih letih visoko specia-
lizirali. Do še pred približno osem-
mi leti so v njej izdelovali vse,
kar spada v predilniško stroko in

delali po trenutnih naročilih trga.
Zaradi takega načina poslovanja
so morali čestokrat menjavati pro-
izvodnjo in to jim ni dajalo čiste
rentabilnosti, ki bi bila potrebna
za nemoten razvoj tovarne. Zara-
di tega so se odločili za specia-
lizacijo: danes izdelujejo izključno

lah je leta 1839 dobila Fourneyro-
vo turbino, ki je bila izdelana
v Parizu. Proti koncu stoletja je
predilnico prevzela tržaška delni-
ška družba, v kateri je bil ge-
neralni direktor Leopoldo Brun-
ner, ki je bil tudi precej močan
delničar. Tik pred vojno je bilo v
tovarni zaposlenih nad 1.100 de-
lav in delavcev, ki so na mah iz-
gubili zaslužek, ker se je delo v
njej ustavilo, v njenih prostorih pa
je bila vojaška bolnišnica.

Po koncu prve svetovne vojne
se je delo v tovarni obnovilo, pri-
šlo je do spremembe lastništva,
vendar pa je gospodarska kriza ob
koncu tridesetih let močno udarila
tudi v ta predel in leta 1932 je
prišlo do likvidacije družbe, ki je
prekinila več kot stoletno delova-
nje tekstilne tovarne v Ajdovšči-
ni. To je seveda prizadelo prebi-
valstvo in tudi zaradi tega se je
veliko ljudi iz vse Vipavske doline
v tistih letih izselilo v tuje preko-
morske dežele.

Prebivalci Vipavske doline, ki so
bili v celoti vključeni v narodno-
osvobodilno gibanje, so po osvo-
boditvi sklenili obnoviti tekstilno
industrijo. Priprave za obnovo
dela v tekstilni tovarni v Ajdov-
ščini so se pričele že leta 1948,
prve statve so stekle avgusta 1949,
do konca leta pa je že obratovala
manjša tkalnica. To je bil zame-
tek današnjega industrijskega
razvoja Ajdovščine, kjer je dan-
es več industrijskih podjetij, ki s
svojimi izdelki uspevajo na ce-
lotnem jugoslovanskem trgu in
tudi na tujih tržiščih.

M. W.

PRIHODNJE LETO BODO IMELI VEČ KOT 1000 ZAPOSLENIH

«Vse za otroka» je pester program mirenske tovarne čevljev CICIBAN

Letni izdelavi nad milijon parov otroških čevljev so dodali še izdelavo lesenih
igračk in prodajno mrežo trgovin v vsem, kar potrebujejo otroci - Majhni obrati
tovarne v Kalu nad Kanalom, Cerovem v Brdih, Dolenji Tribuši in kmalu v Jelšanah

V vsej Sloveniji in predvsem na
primorskem novogoriški občini so se
pred leti odločili, da zaradi po-
manjkanja delovne sile v indu-
strijsko razvitih središčih, poišče-
jo delovno silo v oddaljenih kra-
jih tako, da tam postavijo manjše
tovarne. Na tak način je industrijski
podjetjem uspelo dobiti de-
lovno silo, stroški za opremo de-
lavnic so bili sicer enaki onim do-
delavci, ki so prišli v industrijskem
centru, vendar pa ni bilo treba
graditi novih stanovanj, šol, vrt-

no Makedonijo. Odločili pa so se
za bližnjo rešitev svojega vpra-
šanja in že leto bodo v Ilirski
Bistrici odprli še en obrat šivalni-
ce, ki bo začasnega značaja, do-
kier ne uredijo prostorov v Jelša-
nah, kjer naj bi v roku dveh let
zaposlili približno 100 ljudi.
V osrednji tovarni mirenskega
Cicibana in v zgoraj omenjenih o-
bratih je sedaj zaposlenih približno
930 ljudi, v samem Mirnu pa okrog
700 Z novimi obrati bodo v prihod-
njem letu prečkali mejo tisoč

ciban in Jadrano združila v eno sa-
mo podjetje, leti so opustili izde-
lavo čevljev za odrasle in se spe-
cializirali za otroško obutvijo.

Pred približno petimi leti so se
razširili svoj delokrog po ugotovit-
vi, da obstajajo v Jugoslaviji ve-
like možnosti za prodajo vsega,
kar potrebujejo otroci. Temu pro-
gramu so dali naslov «Vse za o-
troka». Doslej so odprli štiri spe-
cializirane trgovine v Kopru, Sa-
rajevu, Mirnu in na Reki (letos).
V teh trgovinah dobijo vse, kar po-
trebujejo otroci, od čevljev do o-
bleke, od igračk do vse opreme
za dojenčke. Te trgovine lepo u-
spevajo, v prihodnjih letih na-
meravajo odpreti podobne trgovine
v vseh večjih krajih Jugoslavije.

Kot smo že omenili izdelujejo v
svojih obratih predvsem otroške
čevlje. Teh izdelujejo letno nad
milijon parov. V glavnem proda-
jo svoj izdelek na jugoslovanskem
tržišču, nekaj pa tudi zvažajo,
predvsem na Nižozemsko. Izde-
lajo pa tudi poluretanse podpla-
te, letno dva milijona in pol parov.
Uporabljajo jih predvsem v domači
tovarni, imajo pa še druge kupce
in v tujini močnega kupca v Sov-
jetski zvezi. V svojem programu
pa imajo tudi izdelavo poluretan-
a za drugačne potrebe.

V Dolenji Tribuši izdelujejo, kot
smo že omenili, lesene igrače za
otroke. Gre predvsem za vzgoj-
ne igrače. Te grede zelo dobro
v promet v lastnih trgovinah, pa
tudi drugod. V načrtu imajo še iz-
delavo drugih otroških potrebščin,
s katerimi bodo zalagali tako svo-
je trgovine kot drugo trgovsko
mrežo. V mirenski tovarni imajo
že uskladiščene stroje za izde-
lavo otroških dud in steklenic za
razne potrebe. S proizvodnjo bodo
prišli najbrž že prihodnje leto,
ko bodo zgradili nova skladišča in
tako izpraznili sedanje prostore.
Tovarna je v nenehnem razvoju,
letos so zgradili tudi energetske
postaje.

Prej smo omenili, da se delavci
zaposleni v Cicibanu vžijo vsak
dan v Miren z brezplačnimi avto-
busi. Prihodnje leto bodo pričeli
graditi dva stanovanjska bloka v
katerih bo približno dvajset sta-
novanj. S tem bodo pripomogli k
odpravi stanovanjske stiske.

M. W.

Tovarna obutve in otroških potrebščin
MIREN pri GORICI

P.O.

SE S SVOJIMI IZDELKI

PRIPOROČA

CENJENIM ODJEMALCEM

cev, vseh drugih naprav. Na ču-
bi strani pa so ljudje v oddaljenih
krajih predelali ostali doma (tam
so imeli hišo, kmetijo, gozd, šolo,
tudi), dobili zaslužek v domači to-
varni in imeli še dovolj časa, da
so v prostem času opravljali delo
na domačem posestvu.

S tem je bilo ustvarjeno izse-
ljanje, domačini so pričeli poprav-
ljati hiše, uredili so si cestne zveze
v dolino. Skratka, v kraje, ki jim
je grozilo izseljevanje, je spet pri-
šlo življenje.

Tako je v številnih krajih novo-
goriške in tolimske občine. Pred
petimi leti so se tega dela lotili
tudi v mirenski tovarni otroške
obutve Cicibana. V njihovih obra-
tih v Mirnu je bila in je zaposle-
na predvsem delovna sila iz Mir-
na, spodnje Vipavske doline, ter
slovenskega Krasia. Za vse te ljudi
je poskrbljeno za vsakdanji brez-
plačni prevoz z avtobusi, v tovar-
ni dobijo vsi izdatno kosilo.

V tovarni so bili že več časa v
težavah zaradi proizvodnje. Niso
imeli težav s prodajo svojih izde-
lov, nasprotno, izdelati so jih mo-
rali še več, ker so imeli in še imajo
in so preprani, da bo tako
tudi v bodoče, precejšnje povpra-
ševanje. Ko bi bili širili tovarniške
prostore v Mirnu, bi morali dati
veliko denarja v sklad za gradnjo
stanovanjskih hiš, kajti v ne-
posredni okolici sploh ni bilo več
delovne sile na razpolago. Zato
so najprej odprli šivalnico v Ka-
lu nad Kanalom in tam je danes
zaposlenih okrog sto ljudi, pretež-
no ženske delovne sile. Do tega
kraja je bila speljana tudi asfal-
tana cesta. V tem obratu šivajo
vrtanje dele čevljev. Kmalo zate-
mo odprli še en podoben obrat v
Cerovem v Brdih. Tudi tam je za-
poslenih 100 ljudi, sedaj podaljšu-
jejo halo in že v prihodnjem letu
bodo tam zaposlili še drugih 50
ljudi.

Ker so se lotili proizvodnje lese-
nih igračk, so en tak obrat, s pri-
bližno 50 zaposlenimi, odprli v Do-
lenji Tribuši v lanskem letu. Zara-
di večjega povpraševanja po
izdelkih imajo še vedno probleme
z delovno silo. Z letali dajejo ši-
rili vrtnje dele čevljev in oddaje

zaposlenih.
Poudariti je treba uspeh te to-
varne, ki izhaja iz stare tradi-
cije mirenskih čevljarjev. Po o-
svoboditvi so v letu 1947 ustano-
vili čevljarsko zadrugo, že na-
slednje leto se je ta spremenila
v industrijsko podjetje Jadrano,
v katerem so izdelovali vse vrste
čevljev. Pri kmečki zadrugi so leta
1953 ustanovili obrat za otroško
obutv, ki so mu dali ime Cicib-
an, devet let kasneje sta se Ci-

sestavljena organizacija
združenega dela za
dejavnost kmetijstva,
industrije, trgovine,
gostinstva in storitev,
n.sub.o., Ljubljana

V sestavu delovne organizacije so:

TOZD UNIVERZAL Idrija, Ljubljanska 5
trgovina na drobno

TOZD PRESKRBA Idrija, Mokraška vas (Sp. Idrija)
trgovina na debelo

TOZD JAVORNIK Idrija, Staneta Rozmana 35
gostinstvo

Lep pozdrav bralcem PRIMORSKEGA DNEVNIKA

DELOVNA
ORGANIZACIJA
TRGOPROGRES
UMAG

v sklopu SOZD AGROTURIST UMAG je sestavljena iz:

1. TOZD Zunanja trgovina
2. TOZD Oskrba ladij
3. TOZD Proizvodnja in vzreja živine

TOZD ZUNANJA TRGOVINA izvažata lastne proizvode, proizvode iz proizvodnega
programa SOZD, proizvode in izdelke podjetij, s katerimi ima podpisane
in registrirane samoupravne sporazume o združenem delu in sredstev; u-
važata reprodukcijski material in opremo za lastne potrebe, potrebe znotraj
SOZD in za druge delovne organizacije; zastopa tuja podjetja. Predstav-
ništva: Zagreb, Beograd, Nova Gradiška.

TOZD OSKRBA LADIJ v lastnih prodajnih mestih: Koper, Piran, Izola, Umag,
Novigrad, Poreč, Reka; oskrbuje tuje in domače ladje in jachte z domačim
in tujim blagom ter nudi ostale usluge.

TOZD PROIZVODNJA IN VZREJA ŽIVINE iz farm v: Kontarini, Jeci, Dolini Mir-
ne, Vrsarju, kooperacija s posameznimi proizvajalci v Istri, izdelki katerih
so namenjeni izključno izvozu v Italijo in Grčijo ter oskrbi hotelov znotraj
SOZD med turistično sezono.

Posebno so zastopani kooperantski odnosi s kmetijskimi organizacijami
na področju severne Hrvaške.

INDUSTRIJA - VELETRGOVINA
AC K ADRIACOMMERCE
EXPORT-IMPORT KOPER, JUGOSLAVIJA
TOVARNA ELEKTRIČNIH APARATOV - DIVAČA
tel. 74546, 74547, komerciala 066 - 22470

INDUSTRIJA PLASTIČNIH IZDELKOV
Izola, Cankarjev dvorced
UPRAVA: Koper, JLA 25/a tel. 22583 telex: 34111
EXPORT - IMPORT: Koper, JLA 25/a tel. 22171
Koper, Voljko nabrežje 30 tel. 22285
POSLOVALNICA: Ljubljana, Celovška 268 tel. 54041
Beograd, Stanoje Glavalić 8 tel. 320716
Zagreb, Savska cesta 41/9 tel. 511505
TRGOVINA: Zagreb, Prolet, brigade 222 tel. 513705
Tovarna električnih aparatov TEA - Divača - telefon 74546

splošna banka Koper

Nadnirjevanje dolgoletnih izkušenj

Ljubljanske banke Koper in Kreditne banke Koper
v vseh poslih s prebivalstvom

Splošna banka Koper

ČESTITA VSEM PREBIVALCEM PRIMORSKE
OB 35-LETNICI PRIKLJUČITVE K JUGOSLAVIJI

goriške

strojne

tovarne

in livarne

n. sol. o. NOVA GORICA

ČESTITA

ob zgodovinskem prazniku odločitve o priključitvi Slove-
nskega primorja Jugoslaviji

DRŽAVNA ZALOŽBA
SLOVENIJE

Tito Izbor iz del

Izbor iz del tovariša Tita zajema osrednje teme iz celotnega
avtorjevega opusa v naslednjih petih knjigah:

1. REFERATI NA KONGRESIH IN KONFERENCAH KPJ IN ZKJ
2. DELAVSKI RAZRED IN ZVEZA KOMUNISTOV JUGOSLAVIJE
3. NACIONALNO VPRAŠANJE IN REVOLUCIJA
4. SAMOUPRAVLJANJE
5. JUGOSLAVIJA V BOJU ZA NEODVISNOST IN NEUVRŠČE-
NOST

Dela tovariša Tita so temeljni ustvarjalni prispevek k marks-
istični misli, najpopolnejši in najmočnejši izraz idejnopolitičnih
in zgodovinskih izkušenj in proke našega komunističnega gibanja
in njegovega boja za revolucionarno preobrazbo družbe
in zgraditev samoupravnega socializma. Hkrati pa ima Titovo
delo daljnosežen, svetovni pomen v boju delavskega raz-
reda in vseh naprednih sil za neodvisnost, enakopravnost,
neuvrščnost in socializem.

Izbor je sestavil poseben uredniški odbor z urednikom ce-
lotne izdaje prof. dr. M. Filipovičem na čelu.

Cena kompleta je 750,- dinarjev
(plačljivo v zaporednih mesečnih obrokih po 100,- dinarjev)

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE
Mestni trg 26, Ljubljana

mercator / rudar idrija

trgovina na debelo ter gostinstvo, 65280 Idrija, St. Rozmana 1, p.o.
telefon: h. c. 71-028, 71-486, računovodja 71-026,
telegram: Mercator, TOZD Idrija, p. p. 37 — 65280 Idrija

V sestavu delovne organizacije so:

TOZD UNIVERZAL Idrija, Ljubljanska 5
trgovina na drobno

TOZD PRESKRBA Idrija, Mokraška vas (Sp. Idrija)
trgovina na debelo

TOZD JAVORNIK Idrija, Staneta Rozmana 35
gostinstvo

SKUPŠČINA OBČINE VRHNIKA in DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE OBČINE VRHNIKA

čestitajo vsem delovnim ljudem in občanom ob

35. obletnici

odločitve o priključitvi Slovenskega primorja, Istre in otokov
k matični domovini

Intereuropa

MEDNARODNA ŠPEDICIJA IN TRANSPORT

Glavna direkcija Koper
Vojskovo nabrežje 32
Telefon: 21-830
Telex: 34-117, 34-140, 34-113

Opravlja preko vanjo združene TOZD ŠPEDICIJA KOPER n.s.o. in TOZD transport KOPER n.s.o. ter njunih filijal, izpostav in poslovalnic v vseh večjih mestih, lukah in mejnih prehodih Jugoslavije vse posle mednarodne špedicije in transporta doma in v tujini.

S 47 filijalami, izpostavami in poslovalnicami

NUDI

popoln špeditijski servis, organizira prevoze po suhozemnih, pomorskih in zračnih poteh ter daje nasvete v transportno špeditijskih in carinskih zadevah; z lastnim kamionskim parkom prevzema vse vrste prevozov. Specializirani dejavnosti sta blagovni tranzit preko luk Reke in Kopra ter opravljanje špeditijskih storitev na sejnih in razstavah doma in v tujini; vse storitve opravlja strokovno, hitro in zanesljivo.

Zaupajte svoje blago organizaciji

INTEREUROPE

In preprosti se boste o našem strokovnem in skrbno opravljenem servisu.

Turistično hotelsko podjetje Portorož

TOZD HOTEL PALAC
TOZD GR METROPOL
TOZD TURIZEM AVDIČI
TOZD CASINO
TOZD HOTEL MIRAN
TOZD HOTEL BELVEDERE
TOZD AURIA ANKARAN
TOZD PRALNICA IN
ČISTILNICA

Ob obisku slovenske obale koristite kvalitetne
storitve v naših objektih
v Portorožu, Piranu, Izoli in Ankaranu, za katere
je porok dolgoletna tradicija in ugled

Informacije: TURISTIČNO HOTELSKO PODJETJE PORTOROŽ

Obala 77, 66320 Portorož, telefon 066/73-281, telex 34154

ISKRA

Široka potrošnja, n. sol. o.
TOZD — Tovarna za montažo
elektromotorjev, n. sub. o.
Spodnja Idrija

PROIZVAJA MIKROMOTORJE:

- ◆ kolektorske
- ◆ asinhronske
- ◆ kondenzatorske
- ◆ signalne sirene
- ◆ črpalke za pralne stroje itd.

**GRADBENO
INDUSTRIJSKO
PODJETJE
LJUBLJANA**

**TOZD
GRADBENA
ENOTA
RAVNE N. SOL. O.**

**Lesna in pohištvena
industrija Idrija**

N. SOL. O.
SPODNJA IDRJA, JUGOSLAVIJA
TELEFON: (065) 76-010

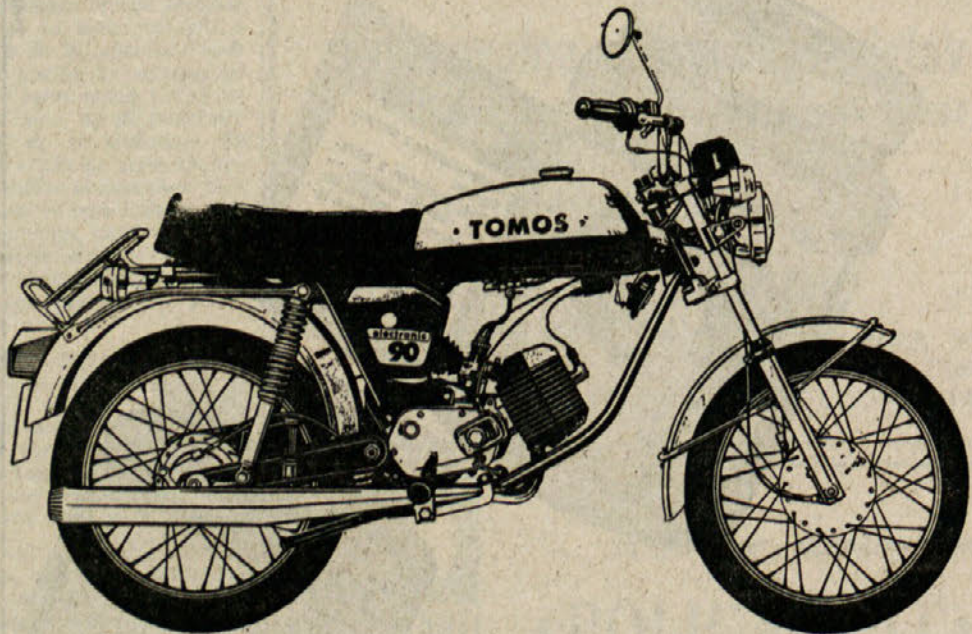
roizvaja:

- SPALNICE IN SESTAVLJIVO POHIŠTVO
- MASIVNE REGALE IN MIZE
- ŽAGAN LES IN EMBALAŽO

PODJETJE
ZA PROIZVODNJO
IN PREDELAVO
PRALNIH
IN ČISTILNIH
SREDSTEV
LJUBLJANSKA C. 13

TOMOS 90 electronic

prvenec

močnejših

tomosovih

motornih koles

25

1953 - 1978

**Volan
Ljubljana**

veletrgovina, servisi
izvoz - uvoz
KERSNIKOVA 6

NUDI

- V SVOJIH TRGOVINAH V LJUBLJANI, BEOGRADU, SKOPJU, SUBOTICI, TRBOVLJAH REZERVNE DELE ZA MOTORNA VOZILA TER SPLOŠNI IN ELEKTRO MATERIAL TER VSE ZA GARAZO
- V SERVISIH V LJUBLJANI IN TRBOVLJAH SERVISIRANJE TER VZDRŽEVANJE MOTORNIH VOZIL
- V PREDSTAVNIŠTVU IN TRGOVINI MARIBOR VOZILA VW, AUDI, REZERVNE DELE IN AVTOKOZMETIKO
- V SVOJIH ODDELKIH NOTRANJE TRGOVINE VOZILA ŠKODA, WARTBURG, ZAPOROZEC, MOSKVIČ TER KAMIONE IN GRADBENO MEHANIZACIJO IN REZERVNE DELE ZA NJIH VZDRŽEVANJE

semenarna

LJUBLJANA - GOSPOSVEŠKA CESTA - JUGOSLAVIJA

EXPORT
IMPORT

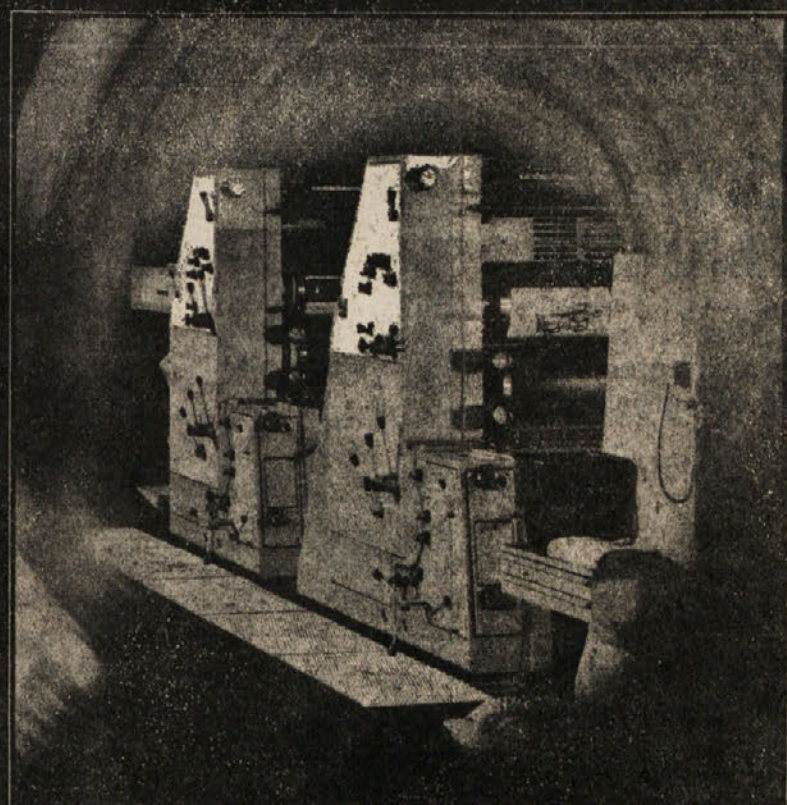
Semenarski kombinat
SEMENARNA Ljubljana
s svojimi poslovnimi eno-
tami širom po Jugoslaviji
nudi priznana semena za
polje in vrt - Prodaja
semenskih gomoljev tu-
lipanov, hijacint, crocu-
sov in ostalega okra-
šnega grmičevja ter
ostalih potrebščin za ob-
delovanje polja in vrtov

NAŠE SEME - VAŠ USPEH!

tiskarna slovenija

kumerdejeva 15
ljubljana
tel. 061/551 840, 557 788, 575 970

**sodobna tehnologija
omogoča
vrhunsko kvaliteto
vseh grafičnih izdelkov**

VODNIK PO PARTIZANSKIH POTEH

Delo je posvečeno
40-letnici
komunistične partije Slovenije

ZALOŽBA BOREC
LJUBLJANA 1978

V OKVIRU MUZEJA LJUDSKE REVOLUCIJE
SLOVENIJE JE VEČ AVTORJEV DALJ ČASA
PRIPRAVLJALO TO PUBLIKACIJO,
V KATERI SO PRIKAZANI KRAJI IN SPOMENIKI,
KI SO POVEZANI Z NARODNOOSVOBODILNIM
BOJEM. VODNIK SLUŽI VSEM, KI RADI
OBISKUJEJO PARTIZANSKE KRAJE,
POSEBEJ PA JE DOBRODOŠEL PRIROČNIK
UČITELJEM, KI PRIPRAVLJAJO
SOLSKO IZLETE

CENA KNJIGE 450 N din

Knjigo lahko naročite v

tržaški knjigarni

Ul. sv. Frančiška 20 - TRST

**V vsako slovensko hišo - knjigi,
kakršni na Slovenskem izideta
enkrat ali dvakrat v stoletju!**

ZGODOVINA SLOVENCEV

je knjiga, ki jo je Cankarjeva založba pripravila s skupino najvidnejših slovenskih zgodovinarjev, je po mnogih desetletjih spet reprezentativen prikaz naše zgodovine v eni knjigi, po načinu in celovitosti pisanja ter z bogastvom slikovnega in ponazorilnega gradiva pa izrazita novost sodobnega založništva.

ZGODOVINA SLOVENCEV — KNJIGA, KI ZAJEMA SLOVENSKO ZGODOVINO OD PRADAVNINE DO DANASNJEGA ČASA

ZGODOVINA SLOVENCEV

Format: 16x24,5 cm
ca 1000 strani
550 barvnih in črno-belih slik
60 barvnih zemljevidov
60 grafiknov, preglednic in diagramov
PREDNAROČNIŠKA CENA
780.— din (8 obrokov)

ZAKLADI SLOVENIJE

je knjiga, ki ZGODOVINO SLOVENCEV dopolnjuje, a prav tako živi sama zase. Govori o vsem vrednem, izrednem in lepem, kar je, kar je bilo in kar je ostalo na zemlji, kjer živimo Slovenci. Vse naravne dragotine in umetniške slovenskega duha, zbrane v sliki in besedi, to so ZAKLADI SLOVENIJE. Vredno jih je videti, imeti, spoznati!

ZAKLADI SLOVENIJE — TEMELJNO DELO O NARAVNIH LEPOTAH TER UMETNOSTNIH IN DRUGIH VREDNOTAH SLOVENIJE

ZAKLADI SLOVENIJE

Format: 21,3x28,5 cm
320 strani
411 barvnih
147 črno-belih slik
PREDNAROČNIŠKA CENA
480.— din (5 obrokov)

KNJIGI IZIDETA JESEN

Če boste naročili obe knjigi hkrati, nas bo veselilo, a razveselili bomo tudi vas: poslali vam bomo posebno in redko darilo — faksimile «Zemljevida slovenske dežele in pokrajin» Petra Kozlerja iz leta 1853, prvega zemljevida slovenskega ozemlja

Morda še ne veste, da je Cankarjeva založba pred letom in pol izdala knjigo SVETOVNA ZGODOVINA, ki je po formatu enaka Zgodovini Slovencev in v kateri je — s pomočjo obilnega ilustrativnega gradiva — prikazana panorama zgodovine človeštva od njenih začetkov do danes in v vseh geografskih razsežnostih. Knjiga ima 730 strani, 430 barvnih in črno-belih slik, 100 zemljevidov in 75 časovnih preglednic ter grafiknov. Knjiga SVETOVNA ZGODOVINA stane 580.— din (6 obrokov)

NAROČILNICA (za naročnike v JUGOSLAVIJI) - PD

Prilimek in ime

Naslov ulica kraj poštna št.

Zaposlen pri

Naslov del. organizacije

Rojen reg. št. - os. - izk.

kdo jo je izdal poklic
Prosimo, da označite pogoje, ki vam najbolj ustrezajo!

Plačal bom po prejemu računa in položnic:

a) v enkratnem znesku
b) v zaporednih mesečnih obrokih

Knjigo in račun pošljite: na dom v službo

Nepreklicno naročam knjigo

000805
ZGODOVINA SLOVENCEV
Prednaročniška cena
780 din (8 obrokov)

000806
ZAKLADI SLOVENIJE
Prednaročniška cena
480 din (5 obrokov)

000660
SVETOVNA ZGODOVINA
580 din (6 obrokov)

podpis

Naročniki iz Italije lahko naročijo knjige v **tržaški knjigarni** - Ulica sv. Frančiška 20, TRST

SKUPŠČINA OBČINE IN DRUŽBENOPOLITIČNE ORGANIZACIJE OBČINE

CELJE

iskreno čestitajo

ob 35. obletnici zgodovinskega

sklepa AVNOJ o priključitvi

Slovenskega primorja, Istre, otokov

in Zadra k matični domovini

Lep pozdrav vsem zamejskim

Slovincem in bralcem

PRIMORSKEGA DNEVNIKA

TO JE MARIBOR

- središče severovzhodne Slovenije
- mesto z bogato revolucionarno tradicijo
- gospodarsko, kulturno, znanstveno, zdravstveno in politično središče
- drugo največje mesto v Sloveniji in deseto v Jugoslaviji
- delavski center z bogato industrijsko tradicijo
- mesto velikih trgovskih, prometnih in kmetijskih delovnih organizacij
- prometno križišče, železniško in cestno
- univerzitetno mesto in srednješolsko središče
- turistični center s svetovno znanimi smučišči na Pohorju
- gostitelj vrste mednarodnih in jugoslovanskih gospodarskih, kulturnih in športnih prireditev
- središče razvejane časopisne in založniške dejavnosti
- mesto z mednarodnim letališčem
- pobrateno s Kraljevom ter prijateljsko povezan z Greenwichom, Marburgom ob Lahni in Szombathelyjem

SLOVENSKE
ŽELEZARNE

ŽELEZARNA JESENICE

Proizvaja:

debelo, srednjo in tanko pločevino

dinamo trakove

hladno valjane trakove

vlečeno, brušeno in luščeno jeklo

vlečeno žico

vlečeno žico — patentirano

pleteno patentirano žico za prenapeti beton

hladno oblikovane profile

cestne varnostne ograje

jeklene podboje za vrata

dodatni material za varjenje:

- oploščene nelegirane elektrode za oblačno varjenje
- oploščene nizkolegirane elektrode za oblačno varjenje
- oploščene visokolegirane elektrode za oblačno varjenje
- oploščene elektrode za navarjanje
- oploščene posebne elektrode za oblačno varjenje
- žice za plamensko varjenje
- žice za varjenje v zaščitnem plinu
- žice za avtomatsko oblačno varjenje pod praškom
- praški za avtomatsko varjenje
- tehnični plin ARGON

žičnike

jekleni sekanec

ŽELEZARNA JESENICE

64270 JESENICE, CESTA ŽELEZARJEV 8

TELEFON: (064) 81231, 81341, 81441; TELEGRAM: ŽELEZARNA JESENICE, TELEKS: 34526 ZELJISN

1948

RIJEKA

GRADJEVNO PODUZEČE

ZADARSKA 1

Ob 35-letnici priključitve

Slovenskega primorja

k matični domovini

POZDRAVLJAMO VSE PRIMORSKE
SLOVENCE V DOMOVINI IN V
ZAMEJSTVU TER JIM ŽELIMO
ŠE OBILO DELOVNIH USPEHOV